

ת"פ 44959/08/14 - מדינת ישראל, באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב נגד פרדי רובינסון, מילומור בע"מ, אורן דואדי

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 44959-08-14 מדינת ישראל נ' רובינסון ואח'

בפני כב' השופט חאלד כבוב

המאשימה

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה)

ע"י עו"ד יוני לבני ועו"ד אסף עיסוק

נגד

הנאשמים

1. פרדי רובינסון 5. מילומור בע"מ

שניהם ע"י ב"כ עו"ד נבות תל צור ו/או עו"ד ירון ליפס

2. אורן דואדי

ע"י ב"כ עו"ד רותי ליטבק

הכרעת דין

פתח דבר

1. בעל שליטה בחברת אם משמש גם כנושא משרה בה, חברת האם שולטת בחברת בת, שתיהן חברות ציבוריות. בעל השליטה בחברת האם הוא גם נושא משרה בחברת הבת. מדובר בבעל שליטה דומיננטי שמנווט את פעילותן העסקית של שתי החברות ביד רמה.
2. חברת האם אשר שולטת בחברות בת רבות, רובן פרטיות, הייתה נתונה בעת הרלוונטית בקשיי נזילות כספית מהותיים. לפיכך, עיקר עיסוקו של בעל השליטה היה בניסיון למצוא פתרונות למצוקה כספית זו. חברת הבת, לעומת זאת, נהנתה מיתרות כספים נזילים (בעיקר הכנסות מבתי קזינו). מצב דברים זה הוא הרקע למהלכים הבאים שנעשו.
3. חברת האם העבירה לחברת הבת את זכויותיה בחברת בת אחרת, בעלת מניות בבתי הקזינו, מתוך כוונה שחברת הבת תיקח על עצמה יחד עם אותן זכויות גם את אותן התחייבויות כספיות של חברת האם לבנקים. אולם הבנקים (היווניים) סירבו להמיר את התחייבויות חברת האם בהתחייבות מקבילה של חברת הבת.
4. בעל השליטה בחברת האם מוביל החלטה לאישור קו אשראי על סך 30 מיליון ש"ח מחברת הבת לטובת חברת האם.
5. דירקטוריון חברת הבת וועדת הביקורת שלה אישרו החלטה זו, אך בשל העובדה שמדובר בעסקה בה לבעל השליטה עניין אישי, התקבלה ההחלטה (בהסתמך על ייעוץ משפטי) כי נדרש גם אישור האסיפה הכללית לקו אשראי זה.

6. הנאמן מטעם בעלי האג"ח של חברת הבת מתנגד בתוקף למתן קו אשראי בטענה שזה יפגע בביטחונות של בעלי האג"ח. נוכח התנגדותו הנחרצת של הנאמן, מבטלת חברת הבת את זימון האסיפה הכללית שנועדה לאישור מתווה קו האשראי.
7. בתשקיף של חברת הבת סוכם ששתי החברות יפעלו להסרת הערבויות מחברת האם והעברתן לחברת הבת. עוד נקבע בתשקיף שחברת הבת תשפה את חברת האם בגין כל סכום שתישא בו חברת האם בגין אותן ערבויות.
8. משך מספר רבעונים, בין הרבעון האחרון של שנת 2005 ועד הרבעון הראשון של שנת 2007, מבוצעות העברות כספים מחברת הבת לחברת האם.
9. בעל השליטה בשתי החברות טוען שהעברות כספים אלה הינן העברות מאושרות (לפי החלטת הדירקטוריון, כגרסתו בבית המשפט, ולפי המנגנון התשקיפי).
10. מנגד טוענת המאשימה שההעברות כספים אלו הן העברות אסורות. לטענתה הנאשמים הסתירו ו/או ביקשו להסתיר העברות אלה (מהדירקטוריון, מרואי החשבון, מהמבקר הפנימי, מרשות ניירות ערך וכו'), ומשנתגלו מעשיהם, ניסה נאשם 1 להדיח את נאשם 2, לשבש משפט ולשכנעו, תמורת תשלום כספי נכבד, לקחת על עצמו את האחריות לפעולות האסורות.
11. החקירה בתיק החלה בשנת 2008 ופעולות החקירה העיקריות הסתיימו בשנת 2009 (המעשים נשוא כתב האישום יש לזכור הינם משנת 2005 ועד שנת 2007). כתב האישום הוגש רק בחודש אוגוסט 2014. משכך, מעלים הנאשמים טענת הגנה מן הצדק, וכן טענת שיהיו ואכיפה בררנית.

תוכן עניינים

עמוד	
4	עיקרי כתב האישום.....
16	תגובת הנאשמים 1 ו-5 לכתב האישום.....
20	תגובת הנאשם 2 לכתב האישום.....
20	תמצית ראיות התביעה וסיכומיה.....
39	תמצית ראיות הנאשמים 1 ו-5 וסיכומיהם.....
51	תמצית ראיות הנאשם 2 וסיכומיו.....
60	המסגרת הנורמטיבית.....
69	דיון והכרעה.....
69	הפלוגתאות המרכזיות בין הצדדים.....

104	..... המשפט
117	..... סיכום ההכרעות בפלוגתאות בין הצדדים
120	..... טענת הגנה מן הצדק
	..... סיכום

עיקרי כתב האישום

הצדדים המעורבים תפקידם ומעמדם

12. **הנאשמת 5**, חברת מילומור בע"מ (להלן: "**מילומור**"), הינה חברה ציבורית שניירות הערך שלה נסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (להלן: "**הבורסה**") החל משנת 1993. פעילותה של מילומור מתמקדת במתן שירותי ייעוץ הנדסי ושירותי מדידה, ובניהול פרויקטים בתחום הנדסה אזרחית. כמו כן, משמשת מילומור חברת החזקות לפעילות מגוונת בתחומי התעשייה, הנדל"ן, התקשורת והתיירות. במועדים הרלוונטיים לכתב האישום ניהלה מילומור חשבון עו"ש בבנק מזרחי שמספרו 20-477-131908.

13. חברת שחר (להלן: "**שחר**") מעת היווסדה בשנת 1991 ועד לשנת 1993 הייתה חברה פרטית. בחודש מאי 1993 הפכה שחר לחברה ציבורית והנפיקה ניירות ערך למסחר בבורסה. בעת ההנפקה עסקה שחר בייצור מוצרים בתחום החשמל והתקשורת ובשיווקם. בחודש אוגוסט 2004 רכשה מילומור 90% מהון המניות המונפק והנפרע של שחר בדרך של הנפקה פרטית והייתה לבעלת שליטה בחברה. לאחר ביצוע ההנפקה הפרטית התמקד עיסוקה של שחר בהחזקה של 50% מהונה המונפק והנפרע של חברת רסידו פיתוח תיירות ונופש (2002) בע"מ (להלן: "**רסידו פיתוח**"). לרסידו פיתוח בעלות בשיעורים שונים בפרויקטים תיירותיים הכוללים בתי קזינו ובתי מלון ביוון. בחודש מרץ 2007 רכשה חברת קווינקו את מלוא אחזקותיה של מילומור במניות שחר. עם השלמת הסדר הרכישה, בחודש מרץ 2008, הפכה שחר לחברה פרטית וחדלה להיות תאגיד מדווח. במועדים הרלוונטיים לכתב האישום ניהלה שחר חשבון עו"ש בבנק המזרחי שמספרו 20-477-139534 וכן חשבון נוסף בבנק הפועלים שמספרו 12-754-588580.

14. **נאשם 1**, מר פרדי רובינסון (להלן: "**רובינסון**") שימש כמנכ"ל מילומור, יו"ר הדירקטוריון ובעל השליטה בה בין השנים 2005-2007. כמו כן, שימש רובינסון באותן שנים יו"ר הדירקטוריון של שחר ובעל השליטה בה והיה בעל השפעה מכרעת על קבלת ההחלטות בחברה. במהלך שנת 2005 אף מונה למנכ"ל שחר. במסגרת תפקידו היה רובינסון בעל זכות חתימה יחיד בחשבונות שחר והוא שחתם על כל העברות ומשיכות הכספים של החברה. בצד זה, חתם רובינסון גם על כל הוצאות הכספים מחשבון הבנק של מילומור.

15. **נאשם 2**, מר אורן דואדי (להלן: "**דואדי**") הינו רואה חשבון בהשכלתו ובמקצועו. מחודש נובמבר 2005 ועד לחודש נובמבר 2007 שימש דואדי כמנכ"ל כספים במילומור וחתם בצוותא עם רובינסון על הוצאות כספים מחשבון מילומור.

השתלשלות האירועים שקדמו לכתב האישום

16. במהלך שנת 2004 נקשרו שחר ומילומור בהסכם ביניהן. כאמור לעיל, מכח הסכם זה הוקצו למילומור

כ-90% מהון המניות המונפק והנפרע של שחר בדרך של הקצאה פרטית. על פי ההסכם תעביר שחר למילומור שטר הון צמית בערך נקוב של 65 מיליון ש"ח וסכום של 54 מיליון ש"ח במזומן אותו תשלם שחר למילומור לשיעורין. בתמורה לכל אלה העבירה מילומור לשחר את מניותיה בחברת רסידו פיתוח, שכללה מחצית מהון המניות המונפק של רסידו פיתוח, ויתרת חוב של רסידו פיתוח בגין הלוואות, בסכום של כ-419 מיליון ש"ח. נוסף על כך נקבע בהסכם בין הצדדים כי מילומור תעניק לשחר שירותי ניהול תמורת 100,000 ש"ח לחודש, בתוספת מע"מ. עוד נקבע כי מילומור ושחר יפעלו כדי להמיר את הערבויות שנתנה מילומור להבטחת התחייבויותיה של רסידו פיתוח לצדדים שלישיים, לערבויות מטעמה של שחר. הצדדים הסכימו כי אם המרת הערבויות לא תעלה יפה, תשפה שחר את מילומור על כל סכום שזו תידרש לשלם, אם אכן תידרש לשלם, בגין אותן ערבויות. סעיף אחרון זה לא יושם בפועל.

17. בד בבד עם ההקצאה הפרטית למילומור, ביצעה שחר הנפקה לציבור (להלן: "**ההנפקה**"). במסגרת ההנפקה הוצעו לציבור, בין היתר, 62.5 מיליון ע.ג. אג"ח ב' (אג"ח להמרה). בתום ההנפקה עמד שיעור החזקות הציבור בחברה על כ-11%. תמורת ההנפקה שימשה את שחר, בין היתר, לצורך הפקדת פיקדון ביד מילומור בסך של 54 מיליון ש"ח. פיקדון זה נועד להבטיח את תשלום רכיב המזומן בתמורה שחבה שחר למילומור מכח ההסכם, ואשר היה כאמור עתיד להשתלם לשיעורין. בין הצדדים הוסכם כי מילומור תשלם לשחר בכל שנה ריבית בגין פיקדון זה. ההסכמות אליהן הגיעו שחר ומילומור כמפורט בסעיף זה פורטו בתשקיף החברה מיום 21.11.2004.

18. יחד עם ההנפקה מונה לשחר נאמן אג"ח, רו"ח שמואל נייברג (להלן: "**הנאמן**" או "**נאמן האג"ח**"). בשטר הנאמנות, שהוזכר גם בתשקיף ההנפקה, התחייבה שחר בין השאר: להתמיד ולנהל את עסקי החברה בצורה סדירה, נאותה ויעילה; להחזיק ולשמור את נכסיה במצב טוב ותקין; לתת לנאמן מידע בנוגע לעסקיה או נכסיה שיהיה נחוץ לו באופן סביר לפי שיקול דעתו; לנהל פנקסי חשבונות סדירים בהתאם לעקרונות חשבונאיים מקובלים. בנוסף לאלו, התחייבה שחר למסור לנאמן את דוחותיה הכספיים השנתיים וכן כל דוח רבעוני, מיד עם פרסומם. עוד צוין בשטר הנאמנות כי הנאמן רשאי לנקוט הליכים כלפי שחר, לפי שיקול דעתו, לשם אכיפת התחייבויותיה וזכויות מחזיקי האג"ח.

19. בישיבת דירקטוריון שחר מיום 17.11.2004 הוחלט כי החברה תפעל כדי לשלם דיבידנד לבעלי מניותיה ובכלל זה מילומור מדי שנה, בהתאם למדיניות קבועה מראש. על יסוד החלטה זו, אשר צוינה בתשקיף החברה, חילקה שחר דיבידנד בשנים 2005-2006 בסכומים של 19.5 מיליון ש"ח ו-20 מיליון ש"ח, בהתאמה.

20. לפי המאשימה, בתקופה הרלוונטית לכתב האישום ניצל רובינסון את תנועת הכספים הקבועה שבין מילומור ושחר, שפורטה לעיל, ופעל בצוותא עם נושאי משרה ועובדים בשתי החברות או בסיועם, כדי למשוך כספים משחר ולהפקידם במילומור או בגורמים הקשורים בה, לפי רצונו ושיקול דעתו. פעולותיו של רובינסון נעשו ללא זכות בדין, תוך הפרת אמון והתעלמות מן ההפרדה שבין שתי החברות הציבוריות ומן האינטרסים השונים שלהן. פעולות אלו אף לא קיבלו את האישורים הנדרשים לפי חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 (להלן: "**חוק ניירות ערך**") ותקנותיו.

האישום הראשון

21. בראשית שנת 2005 נקלעה מילומור למצוקה תזרימית, בעוד שחר נהנתה מרמה גבוהה של נזילות. על

רקע זה, במועדים הרלוונטיים לכתב האישום משך רובינסון משחר, לרוב בסיוע אחרים או בצוותא עמם, סכומי כסף לטובת מילומור ולשימושה, תוך שהוא עושה בשחר כבשלו. בנוסף, נטען כי דואדי, עם הצטרפותו למילומור כסמנכ"ל כספים בראשית נובמבר 2005, ביצע את המשיכות בצוותא עם רובינסון, לרוב בסיוע אחרים או בצוותא עימם. בהתאם להתחייבויותיה של שחר בתשקיף ההנפקה, העברות הכספים שהייתה רשאית לבצע למילומור הסתכמו בתשלום חודשי של דמי ניהול ובתשלום בעת הכרזה על דיבידנד. בנוסף, שילמה שחר למילומור סכומי כסף בגין ביטוח דירקטורים.

22. משיכות הכספים המתוארות בכתב האישום חרגו מהאמור בתשקיף ההנפקה ובוצעו ללא אישור כדן (להלן: "**המשיכות האסורות**"). משיכות אלה בוצעו ללא תמורה וללא בטחונות, על מנת לספק מימון זמני למילומור ולא לשם קידום מטרותיה של שחר. לפיכך, היו סכומי הכסף שהועברו למילומור במסגרת המשיכות האסורות בגדר טובת הנאה שהעניקה שחר למילומור. סך כל המשיכות האסורות נושא אישום זה עמד על 35,392,274 ש"ח כמפורט להלן:

23. רבעון ראשון 2005 - ברבעון זה ביצע רובינסון עשרות משיכות אסורות מחשבון שחר בסכום כולל של 9,331,143 ש"ח, אלה הופקדו בחברת מילומור או בגורמים הקשורים בה. המשיכות האסורות נמשכו גם לאחר שחשב החברה באותה עת, מר בועז קם (להלן: "**קם**"), התריע בפני גורמים שונים, ובכלל זה בפני רובינסון, על הבעייתיות הכרוכה במשיכות האסורות והאיץ בהם להשיב את הכסף בחזרה לשחר.

24. רבעון שני 2005 - במהלך רבעון זה תר רובינסון אחר דרך חלופית להעברת כספים משחר למילומור. ביום 25.5.2005 אישרו דירקטוריון שחר וועדת הביקורת שלה, להעמיד למילומור קו אשראי נושא ריבית בסכום מרבי של 30 מיליון ש"ח, מתוך עודפי המזומנים של החברה. מתן האשראי הוכפף לכך שהונה העצמי של מילומור בתקופת האשראי לא ירד מ-180 מיליון ש"ח, ושבידי שחר יוותרו מזומנים בסך של 6 מיליון ש"ח. עם זאת, לא נדרשה מילומור להעמיד לשחר כל בטוחה כנגד ההלוואה. בתום דיון שנערך בישיבת הדירקטוריון העוקבת הוחלט להעביר את ההחלטה לאישורה של האסיפה הכללית. ברם, נוכח התנגדות נאמן האג"ח שהנפיקה שחר להעמדת קו האשראי, בין היתר בנימוק כי האשראי אינו מגובה בביטחונות מספקים ועלול לפגוע ביכולת החברה לפרוע את התחייבויותיה למחזיקי האג"ח, החליט הדירקטוריון לסגת מהעסקה, קודם לדיון בה באסיפה הכללית. על רקע המגעים להסדרת קו האשראי נמנע רובינסון מלמשוך כספים משחר במהלך רבעון זה.

25. רבעון שלישי 2005 - לאחר כישלון העסקה להעמדת אשראי, שב רובינסון למשוך כספים מחשבון שחר, בידעו על התנגדות נאמן האג"ח, ללא אישור ובניגוד להתחייבויות החברה בתשקיף. בשלהי רבעון זה משך רובינסון משיכות אסורות בסכום כולל של 279,513 ש"ח.

26. רבעון רביעי 2005 - ביום 23.11.2005 פרסמה שחר דיווח מיידי בדבר החלטה של הדירקטוריון על חלוקת דיבידנד לבעלי מניותיה בסכום כולל של 7,000,000 ש"ח. "יום הקום", הוא היום הקובע לענין הזכאות לקבלת דיבידנד, נקבע ליום 5.12.2005. חרף זאת, כבר ביום 29.11.2005, עובר למועד הנקוב בדיווח, משך רובינסון מחשבון שחר 5,900,000 ש"ח והפקידם בחשבון מילומור. סכום זה חרג במידה ניכרת מסכום הדיבידנד שאותו הייתה זכאית מילומור לקבל, בניכוי חובות שונים שהיו לה. מתוך כלל הסכום שמשך רובינסון מחשבון שחר ברבעון זה, 2,450,544 ש"ח היו בגדר משיכות אסורות.

27. רבעון ראשון 2006 - במהלך רבעון זה משך רובינסון משיכות אסורות בסכום כולל של 2,767,000 ש"ח.
28. רבעון שני 2006 - זמן קצר לאחר תחילתו של רבעון זה גייסה מילומור הלוואה בסך של 20 מיליון ש"ח מצד שלישי. לאורך הרבעון לא ביצע רובינסון משיכות אסורות מחשבון שחר.
29. רבעון שלישי 2006 - זמן קצר לאחר שנתקבל אצל שחר סכום של 20 מיליון ש"ח בעקבות הקצאה פרטית, החל רובינסון במשיכת כספים מחשבון שחר ובהעברתם למילומור. במצטבר ביצע רובינסון במהלך רבעון זה משיכות אסורות בסכום כולל של 13,242,589 ש"ח.
30. רבעון רביעי 2006 - ביום 25.9.2006 הודיעה שחר על חלוקת דיבידנד בשיעור של 20 מיליון ש"ח. מתוך הסכום האמור הייתה מילומור, בעלת השליטה בחברה, זכאית לקבל בניכוי חובות שונים שהיו לה 12,700,584 ש"ח. "יום הקום" נקבע ליום 9.10.2006, וחלוקת הדיבידנד בוצעה בפועל ביום 22.10.2006. חרף כך, כבר ביום 3.10.2006 החל רובינסון במשיכת כספים מחשבון שחר, ועד ליום 10.10.2006 משך את מלוא סכום הדיבידנד שלו הייתה זכאית מילומור ועוד סכום נוסף, ובסה"כ 12.8 מיליון ש"ח. בהמשך לכך משך רובינסון עוד 1,250,000 ש"ח משחר והפקידם בחשבון מילומור. מתוך כלל הסכום שמשך רובינסון מחשבון שחר ברבעון זה, 467,985 ש"ח היו בגדר משיכות אסורות.
31. רבעון ראשון 2007 - במהלך רבעון זה ביצע רובינסון משיכות אסורות בסכום כולל של 6,853,500 ש"ח. בשלהי רבעון זה, ביום 18.3.2007, מכרה מילומור את מלוא אחזקותיה במניות שחר לחברת קווינקו.
32. המשיכות האסורות שבוצעו מחברת הבת לחברת האם חרגו משגרת פעילותה ומליבת עסקיה של שחר, נעשו בניגוד לתנאי השוק ויכלו להיות בעלות השפעה מהותית על החברה. מטעם זה, ונוכח מספרן, היקפן, משכן והנסיבות שבהן בוצעו, עלו המשיכות האסורות כדי עסקה חריגה של שחר עם מילומור - בעלת השליטה.
33. על אף מעמדו וחרף תפקידיו בשחר, הסתיר רובינסון במפגיע מהחברה וממוסדותיה את דבר המשיכות האסורות שביצע, ונמנע מלהביאן לאישור דירקטוריון שחר, ועדת הביקורת של החברה וכן לאישור ברוב מיוחד באסיפה הכללית. בנוסף, החל מהצטרפותו למילומור כסמנכ"ל כספים בחודש נובמבר 2005, פעל דואדי בצוותא עם רובינסון להסתרת המשיכות האסורות מהחברה תוך מניעת הבאתן לאישור מוסדותיה של שחר.
34. זאת ועוד, בהתאם לשטר הנאמנות שצוין גם בתשקיף החברה ובהתאם לדין, היה על שחר למסור לנאמן האג"ח מידע על המשיכות האסורות שביצעה במסגרת דוחותיה הכספיים וכל מידע נוסף שידרוש לפי שיקול דעתו בנוגע לעסקיה ולנכסיה, זאת בין היתר כדי שהנאמן יוכל לאכוף את התחייבויות החברה לפי התשקיף ואת זכויות מחזיקי האג"ח. רובינסון הסתיר, לרוב בצוותא עם אחר, מנאמן האג"ח, שכאמור התנגד מפורשות למתן אשראי משחר למילומור, את דבר המשיכות האסורות שביצע, או דאג שהמידע בנוגע לכך יוסתר ממנו. הסתרת המידע נועדה למנוע מנאמן האג"ח למלא את חובותיו לפי שטר הנאמנות ולפי הדין.
35. על רקע האיסור לבצע משיכות, דאג רובינסון, לרוב בסיוע אחרים או בצוותא עמם, כי מילומור תשיב לשחר את הכספים שנטלה בתום כל רבעון, כך שהמאזן בין החברות יאופס, יעמוד על יתרת זכות לטובת מילומור, או לכל הפחות שיתרת החובה של מילומור לטובת שחר תצומצם. החל מהצטרפותו למילומור כסמנכ"ל כספים

בחודש נובמבר 2005, פעל דואדי בצוותא עם רובינסון להגשמת מטרות אלה.

36. ביום 29.3.2006 הורה דירקטוריון שחר על ביצוע ביקורת על ידי מבקר הפנים של החברה, לבדיקת הקשרים הכספיים בין שחר למילומור. בעת עריכת הביקורת נמנע רובינסון בצוותא עם אחר, במשך זמן ממושך, מלהעביר למבקר הפנים מסמכים רלוונטיים, ובכלל זה את כרטיסי החו"ז של מילומור בשחר, קרי הכרטיס המשקף את יתרות החובה והזכות בין שתי החברות (להלן: "**כרטיס החו"ז**"). השהיית העברת המסמכים נועדה למנוע את השתקפותן של המשיכות האסורות בדו"ח הביקורת של מבקר הפנים. בדו"ח הביקורת שפורסם לבסוף ביום 22.9.2006 נקבע כי "אין ממצאים משמעותיים אותם יש להציג בפני וועדת הביקורת".

37. בעשותו את המעשים המתוארים באישום זה קיבל רובינסון במרמה ובנסיבות מחמירות, לרוב בצוותא עם אחרים או בסיועם, את הנחת הדעת של שחר ושל הנאמן כי תנועת הכספים שבין שחר ומילומור נעשית בהתאם להתחייבויות החברה בתשקיף ובהתאם לאישורים הקיימים, וכי אין בנמצא כל תנועה נוספת של כספים בין שתי החברות. החל מראשית נובמבר 2005 עשה כן רובינסון, בנוגע לקבלת הנחת הדעת של שחר, בצוותא עם דואדי.

38. בעשותה את המעשים המתוארים באישום זה, קיבלה מילומור באמצעות רובינסון או דואדי, אורגניה, במרמה ובנסיבות מחמירות את כספי המשיכות האסורות משחר.

39. הנסיבות המחמירות מקורן בתחכום הרב שבעבירה, בתכנון שקדם לה ובריבוי הגורמים שנטלו בה חלק (במודע או שלא במודע), במשקלן של העסקאות עבור שחר ומילומור, במעמדו הבכיר של רובינסון בשתי החברות, במעמדו הבכיר של דואדי במילומור ובאמון לו זכו שניהם כפועל יוצא מכך.

40. במעשים אלו נהג רובינסון בדרך של מרמה והפרת אמונים הפוגעת בשחר, כאשר החל מחודש נובמבר 2005 המעשים נעשו בצוותא עם דואדי. במעשים אלו נהג רובינסון ביודעין, בעסקיה של שחר בדרך הפוגעת בניהול תקין של עסקיה, כאשר החל מחודש נובמבר 2005 המעשים נעשו בצוותא עם דואדי.

הוראות החיקוק לפיהן מואשמים הנאשמים

41. **נאשם 1 - רובינסון:** קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - 14 עבירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), או עבירות לפי סעיף זה ביחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין. מרמה והפרת אמונים בתאגיד - 7 עבירות לפי סעיף 425 לחוק העונשין, או עבירות לפי סעיף זה ביחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין. עבירות מנהלים ועובדים בתאגיד - 7 עבירות לפי סעיף 424(2) לחוק העונשין, או עבירות לפי סעיף זה ביחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין.

42. **נאשם 2 - דואדי:** קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - 5 עבירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין ביחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין. מרמה והפרת אמונים בתאגיד - 5 עבירות לפי סעיף 425 לחוק העונשין ביחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין. עבירות מנהלים ועובדים בתאגיד - 5 עבירות לפי סעיף 424(2) לחוק העונשין ביחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין.

43. **נאשמת 5 - מילומור:** קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - 7 עבירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין

ביחד עם סעיף 23 לחוק העונשין.

האישום השני

44. בתום הרבעון הראשון של שנת 2006 גברו קשיי הנזילות של מילומור. על רקע זה ביום 30.3.2006 פנה רובינסון לבנק מזרחי, בצוותא עם עו"ד אמיר דינור, יועמ"ש בקבוצת מילומור באותה עת (להלן: "**דינור**"), בבקשה כי שחר תעמיד למילומור ערבות בלתי מוגבלת בסכום ובזמן. במסגרת הפנייה אישרו רובינסון ודינור בחתימתם, כאשר דינור חותם כעורך הדין של שחר, כי דירקטוריון שחר אישר להעמיד למילומור את הערבות האמורה בישיבתו מיום 30.3.2006. זאת, הגם שבאותו יום כלל לא נערכה ישיבת דירקטוריון של שחר. ישיבת הדירקטוריון התקיימה יום קודם לכן, בתאריך 29.3.06, וכפי שהיה ידוע לרובינסון ולדינור, דירקטוריון החברה כלל לא דן במתן ערבויות באותה ישיבה וממילא לא אישר זאת. למעשה, רובינסון ודינור ידעו כי דירקטוריון שחר החליט חודשים אחדים קודם לכן שלא להעמיד מסגרת אשראי למילומור. על רקע מצג השווא של רובינסון ודינור, אישר הבנק את העמדת הערבות כמבוקש. העמדת הערבות נעשתה ללא תמורה, ללא ריבית ובמטרה לספק מימון זמני למילומור. לפיכך, הייתה העמדת הערבות בגדר טובת הנאה שהעניקה שחר למילומור. העמדת הערבות משחר למילומור חרגה משגרת פעילותה ומליבת עסקיה של שחר, נעשתה בניגוד לתנאי השוק, והייתה יכולה להיות בעלת השפעה מהותית על התאגיד. מטעם זה, לאור תנאיה ונסיבותיה, עלתה הערבות כדי עסקה חריגה של שחר.

45. העמדת ערבות משחר למילומור הייתה עסקה חריגה בין חברה ציבורית לבעלת השליטה בה, ובתור שכזו, היה עליה לעמוד בהליכי האישור הקבועים **בחוק החברות**, תשנ"ט-1999 (להלן: "**חוק החברות**"), ובכלל זה אישור בדירקטוריון החברה, בוועדת הביקורת וכן אישור ברוב מיוחד באסיפה הכללית.

46. רובינסון בצוותא עם דינור, הסתיר משחר את דבר העמדת הערבות, במטרה להימנע מהצורך בנקיטת הליכי האישור שפורטו לעיל. בד בבד, הוסתר המידע מרואי החשבון של שחר ומילומור כדי שניתן יהיה להשמיט מידע זה מהדוחות הכספיים. נוכח חריגתה של הערבות מהתחייבויותיה של שחר בתשקיף האג"ח ולאור חובותיה של שחר למסור לנאמן האג"ח את דוחותיה הכספיים השנתיים והרבעוניים עם פרסומם, כמו גם חובתה למסור לו מידע בנוגע לעסקיה או לנכסיה שיהיה נחוץ לו באופן סביר לפי שיקול דעתו ונוכח אי הכללתו של מידע בנוגע להעמדת הערבות בדוחותיה של החברה; הסתירו רובינסון ודינור את דבר העמדת הערבות מהנאמן, כל זאת כדי למנוע ממנו למלא את חובותיו לפי שטר הנאמנות ולפי הדין.

47. רובינסון פעל בצוותא עם דינור, תוך מילוי תפקידיהם, במרמה והפרת אמונים הפוגעת בשחר. בנוסף, עשה רובינסון בצוותא עם דינור, ביודעין, בעסקיה של שחר, דבר בדרך הפוגע בניהול תקין של עסקיה.

48. מילומור קיבלה משחר באמצעות רובינסון או דינור - אורגניה, במרמה בנסיבות מחמירות את הערבויות המתוארות באישום זה. הנסיבות המחמירות מקורן בתכנון שקדם לעבירה ולריבוי המעורבים שבה, בהיקפה של הערבות, בריבוי הגופים המרומים, במעמדם הבכיר של המעורבים בחברות ובאמון שלו זכו כפועל יוצא.

49. זאת ועוד, בראשית שנת 2007, שיעבדה שחר 3 פיקדונות בסכום כולל של כ-6 מיליון ש"ח לטובת הגדלת מסגרת האשראי של מילומור או של חברת לינון 2003, שמלוא מניותיה מוחזקות על ידי חברת רסידו יזום פרויקטים בע"מ (להלן: "**רסידו יזום**"). למילומור בעלות ב-100% ממניותיה של רסידו יזום. יצירת השעבודים נעשתה ללא תמורה ובמטרה לספק מימון זמני למילומור או לחברת הבת שלה. על רקע זה, הייתה יצירת

השעבודים בגדר טובת הנאה שהעניקה שחר למילומור. יצירת השעבודים חרגה משגרת פעילותה ומליבת עסקיה של שחר, נעשתה בניגוד לתנאי השוק והייתה יכולה להיות בעלת השפעה מהותית על התאגיד. מטעם זה ולאור תנאיה ונסיבותיה, עלתה העסקה כדי עסקה חריגה של שחר.

50. יצירת השעבודים הייתה עסקה חריגה בין חברה ציבורית לבעל השליטה בה או בין חברה ציבורית לבין גורם שלבעל השליטה בה יש בו עניין אישי. לפיכך, היה עליה לעמוד בהליכי האישור הקבועים בחוק החברות ובכלל זה אישור בדירקטוריון החברה, בוועדת הביקורת וכן אישור ברוב מיוחד באסיפה הכללית. רובינסון הסתיר משחר במפגיע את יצירת השעבודים האמורה ונמנע מלהביאם לאישור מוסדותיה. כמו כן, הסתיר רובינסון את המידע מרואי החשבון של שחר ומילומור על מנת שניתן יהיה להשמיט מידע זה מהדוחות הכספיים של החברות ובניגוד לנדרש בדין. בדומה לאמור לגבי הערבויות הסתיר רובינסון את דבר יצירת השעבודים מנאמן האג"ח, אשר כאמור התנגד מפורשות למתן אשראי משחר למילומור, כל זאת כדי למנוע מהנאמן למלא את חובותיו לפי שטר הנאמנות ולפי הדין. בעשותו את המעשים המפורטים לעיל, קיבל רובינסון משחר במרמה, בנסיבות מחמירות ובצוותא עם דינור, את הערבויות המפורטות, את אישור הבנק להעמדת הערבויות משחר למילומור, את הנחת הדעת של נאמן האג"ח כי לא מתבצעים מעשים המנוגדים להתחייבויות התשקיפיות ואת הנחת הדעת של רואי החשבון של שחר ומילומור בדבר נכונות האמור בדוחות הכספיים, שלא כללו אזכור הערבויות המפורטות.

51. רובינסון קיבל משחר במרמה בנסיבות מחמירות את השעבודים הנ"ל, את אישור הבנק ליצירת שעבודים אלה, ואת הנחת הדעת של רואי החשבון של שחר ומילומור בדבר נכונות האמור בדוחות הכספיים, אשר נעדרו כל אזכור של השעבודים. כן קיבל רובינסון במרמה את הנחת הדעת של נאמן האג"ח כי לא מתבצעים מעשים המנוגדים להתחייבויות התשקיפיות.

52. מילומור קיבלה באמצעות רובינסון - אורגנה במרמה בנסיבות מחמירות בעבורה או בעבור אחר, את השעבודים המתוארים לעיל. הנסיבות המחמירות מקורן בתכנון שקדם לעבירה, בהיקף השעבודים, במעמדו הבכיר של רובינסון בשחר ובמילומור ובאמון לו זכה כפועל יוצא.

הוראות החיקוק לפיהן מואשמים הנאשמים

53. **נאשם 1 - רובינסון:** קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - 8 עבירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין, או עבירות לפי סעיף זה ביחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין. מרמה והפרת אמונים בתאגיד - עבירה לפי סעיף 425 לחוק העונשין, או לפי סעיף זה ביחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין. עבירות מנהלים ועובדים בתאגיד - עבירה לפי סעיף 424(2) לחוק העונשין, או לפי סעיף זה ביחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין.

54. **נאשמת 5 - מילומור:** קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - 2 עבירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין ביחד עם סעיף 23 לחוק העונשין.

האישום השלישי

55. פעולותיו של רובינסון להסתרת המשיכות האסורות מהגורמים השונים בשחר ובמילומור, כמתואר באישום הראשון, הביאו לכך ששחר ומילומור לא פרסמו מידע אותו היו מחויבות לפרסם על פי דין, כל זאת על מנת להטעות משקיע סביר. בתוך כך, לא פרסמה שחר דו"ח לפי סעיף 36 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים

ומידיים) תש"ל-1970 (להלן: "**תקנות דוחות מידיים**"), בנוגע למשיכות האסורות. בצד זה לא כללה שחר בדוחות השנתיים מטעמה מידע שהיה עליה לכלול בדוחות אלה, לפי סעיפים 4(ג), 10 ו-22 לתקנות דוחות מידיים. זאת ועוד, מילומור לא כללה בדוחות השנתיים מטעמה מידע שהיה עליה לכלול, לפי סעיפים 4(ג) ו-10 לתקנות דוחות מידיים. עוד לא כללה שחר בדוחות הרבעוניים מטעמה מידע שהיה עליה לכלול, לפי סעיף 39א', ביחד עם סעיפים 4(ג), 10 ו-22 לתקנות דוחות מידיים. מילומור לא כללה בדוחות הרבעוניים מטעמה מידע שהיה עליה לכלול, לפי סעיף 39א', ביחד עם סעיפים 4(ג) ו-10 לתקנות דוחות מידיים. נוסף על כך, לא פרסמה שחר דוחות ומידע שהיה עליה לפרסם לפי תקנות 2, 3 ו-13 לתקנות ניירות ערך (עסקה בין חברה לבעל שליטה בה), תשס"א-2001 (להלן: "**תקנות בעלי שליטה**"). עם הצטרפותו של דואדי למילומור כסמנכ"ל כספים בראשית נובמבר 2005, ביצע רובינסון את המעשים המתוארים באישום זה בצוותא עימו.

56. כפועל יוצא של הסתרת העמדת הערבות משחר למילומור, כאמור באישום השני, הביא רובינסון לכך ששחר לא תפרסם מידע בו הייתה מחויבת לפי דין, כל זאת כדי להטעות משקיע סביר. בגדר כך, לא פרסמה שחר דו"ח לפי סעיף 36 לתקנות דוחות מידיים ונמנעה מפרסום דוחות ומידע שבהם הייתה מחויבת לפי תקנות 3, 2 ו-13 לתקנות בעל שליטה. בצד זה לא כללה שחר בדוחות השנתיים מטעמה, מידע שהיה עליה לכלול, לפי סעיפים 4(ג), 10 ו-22 לתקנות דוחות מידיים. כמו כן, לא כללה בדוחות הרבעוניים מטעמה מידע שהיה עליה לכלול, לפי סעיף 39א', ביחד עם סעיפים 4(ג), 10 ו-22 לתקנות דוחות מידיים.

57. עם הסתרת המשיכות האסורות הביא רובינסון לכך ששחר ומילומור יכללו בדוחות הכספיים שלהן מידע מטעה. בגדר כך, נמסר בדוחות השנתיים של שחר לשנים 2005-2006 מידע מטעה בנוגע לטובות הנאה שניתנו למילומור - בעלת עניין בחברה. כמו כן, נמסר בדוחות השנתיים של שחר לשנים אלו מידע מטעה בנוגע ליתרה הגבוהה ביותר של מילומור בתקופת הדוח, ולא בואר בדוחות השנתיים של שחר ושל מילומור דבר קיומן של המשיכות האסורות שהן משום עסקאות הלוואה ללא תמורה בין צדדים קשורים. בנוסף, לא נכללו בדוחות הכספיים ביניים של שחר באותן שנים טובות הנאה שניתנו למילומור במסגרת המשיכות האסורות. כמו כן, לא צוין בדוחות הכספיים ביניים של שחר ומילומור באותן שנים ושל מילומור ברבעון 01/07, דבר קיומן של המשיכות האסורות, המהוות עסקאות הלוואה ללא תמורה בין צדדים קשורים. עם הצטרפותו למילומור כסמנכ"ל כספים בחודש נובמבר 2005, הביא דואדי בצוותא עם רובינסון להכללת מידע המטעה בדוחותיהן השנתיים של שחר ומילומור בשנים 2005-2006, בדוחות הרבעוניים של החברה בשנת 2006 ובדוח הרבעוני של מילומור לרבעון הראשון של שנת 2007.

58. פעולותיו של רובינסון להסתרת העמדת הערבות משחר ולמילומור, הביאו לכך ששחר ומילומור יכללו בדוחות הכספיים השנתיים שלהן לשנת 2006 מידע מטעה. בגדר כך, נמסר בדוח השנתי של שחר לשנת 2006 מידע מטעה בנוגע לטובות הנאה שניתנו למילומור באמצעות מתן ערבות ללא תמורה. כמו-כן, לא בואר בדוחות השנתיים של שחר ומילומור לשנה זו דבר העמדת הערבות, שהיא משום עסקה ללא תמורה בין צדדים קשורים. כמו כן, לא צוינה בדוח הכספי ביניים של שחר לרבעון הראשון של שנת 2006 טובת הנאה שניתנה למילומור במסגרת הערבות. ולא בואר בדוחות הרבעוניים של שחר ושל מילומור לרבעון זה דבר קיומה של הערבות שהיא משום עסקה ללא תמורה בין צדדים קשורים.

59. פעולותיו של רובינסון להסתרת יצירת השעבודים על ידי שחר לטובת מילומור בראשית 2007, הביאו לכך ששחר ומילומור יכללו בדוחות הכספיים השנתיים שלהן לשנת 2006 מידע מטעה בנוגע לטובות הנאה

שניתנו למילומור באמצעות יצירת השעבודים ללא תמורה. בנוסף, לא בואר בדוחות השנתיים של שחר ומילומור לשנה זו דבר יצירת השעבודים שהיא משום עסקה ללא תמורה בין צדדים קשורים. כן לא צוין בדוח הרבעוני של מילומור לרבעון הראשון של שנת 2007, דבר יצירת השעבודים של שחר לטובתה שהיא משום עסקה ללא תמורה בין צדדים קשורים.

60. רובינסון לא קיים את הוראות סעיף 36 לחוק ני"ע וכלל בדוחותיהם של שתי החברות מידע מטעה בנוגע למשיכות האסורות, העמדת הערבות, והעמדת השעבודים, כל זאת כדי להטעות משקיע סביר. החל מהרבעון הרביעי של שנת 2005, הפרת הוראות סעיף 36 לחוק ניירות ערך בעניין המשיכות האסורות, נעשתה בצוותא עם דואדי.

61. מילומור כללה באמצעות רובינסון, דואדי או דינור - אורגניה, בדוחותיה מידע מטעה, ולא קיימה את הוראות סעיף 36 לחוק ניירות ערך. כמו כן, מילומור גרמה לשחר באמצעות רובינסון, דואדי או דינור לכלול בדוחותיה מידע מטעה. הכל, כדי להטעות משקיע סביר.

הוראות החיקוק לפיהן מואשמים הנאשמים

62. **נאשם 1 - רובינסון:** אי קיום הוראות סעיף 36 לחוק ניירות ערך ביחד עם תקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התשנ"ג-1993, תקנות דוחות מידיים או תקנות בעל שליטה, כדי להטעות משקיע סביר - 27 עבירות לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך, או לפי סעיף זה ביחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין.

63. **נאשם 2 - דואדי:** אי קיום הוראות סעיף 36 לחוק ניירות ערך ביחד עם תקנות דוחות שנתיים, תקנות דוחות מידיים או תקנות בעל שליטה, כדי להטעות משקיע סביר, או גרימה להכללת פרט מטעה בדו"ח כדי להטעות משקיע סביר - 19 עבירות לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך, או לפי סעיף זה ביחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין.

64. **נאשמת 5 - מילומור:** אי קיום הוראות סעיף 36 לחוק ניירות ערך ביחד עם תקנות דוחות שנתיים או תקנות דוחות מידיים - 7 עבירות לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך ביחד עם סעיף 23 לחוק העונשין. גרימה להכללת פרט מטעה בדו"ח כדי להטעות משקיע סביר - 20 עבירות לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך ביחד עם סעיף 36 לחוק ניירות ערך ועם תקנות דוחות שנתיים, תקנות דוחות מידיים או תקנות בעל שליטה.

האישום הרביעי

65. במהלך שנת 2006 התעורר חשד לקיומם של כשלים מהותיים בדוחות הכספיים של מילומור. בעקבות חשד זה, הוחלט ברשות לניירות ערך (להלן: "**הרשות**") לערוך ביקורת בחברה. ביום 15.10.06 פנתה הרשות לשחר ולמשרד שטראוס לזר המשמש ר"ח של החברה, בדרישה להמצאת מסמכים שונים ובכלל זה פיקדונות והתחייבויות של החברה במילומור. החל ממועד זה החלה התכתבות בין צוות הביקורת ממשרד ר"ח בר-לב ושות' שערך את הביקורת בעבור הרשות, לבין גורמים שונים במילומור ובשחר, ובכלל זה דואדי ומנהלת הכספים במילומור, גלית אדם (להלן: "**אדם**").

66. רובינסון אשר חשש כי דבר קיומן של המשיכות האסורות, הערבויות והשעבודים אשר ניטלו משחר ללא

אישור יתגלה בביקורת הרשות, פנה לדואדי ולחשב שחר, **עד המדינה**, בבקשה לערוך הסכם בדיעבד, בחתימתם, למתן הלוואה משחרר למילומור. בדרך זו ביקש רובינסון "להכשיר" בדיעבד את המשיכות האסורות. עד המדינה ודואדי דחו את הבקשה.

67. בנוסף, הציע רובינסון לדואדי כי האחרון ייטול את האחריות למשיכות האסורות על עצמו, תוך הסרת האחריות מרובינסון. בתמורה לכך הציע רובינסון לדואדי אופציות וכסף בשיעור ניכר, דואדי סירב להצעה.

68. רובינסון הציע הצעות אלו בידעו כי צפוי להתקיים הליך שיפוטי בעניינו בנוגע למעשים המפורטים בכתב האישום ובמטרה לטשטש את אחריותו למעשים אלה. כמו כן, נועדו ההצעות להניע את עד המדינה ודואדי למסור עדות שקר בחקירה על פי דין שרובינסון צפה שתיפתח בעניינו. בעשותו מעשים אלה, עשה רובינסון דבר בכוונה להכשיל הליך שיפוטי וניסה להניע אדם למסור עדות שקר בחקירה על פי דין בדרך של מתן טובת הנאה.

הוראות החיקוק לפיהן מואשם הנאשם 1

69. **נאשם 1 - רובינסון:** שיבוש מהלכי משפט, עבירה לפי סעיף 244 לחוק העונשין. הדחה בחקירה, עבירה לפי סעיף 245(ב) לחוק העונשין.

תגובת הנאשמים 1 ו-5 לכתב האישום

70. הנאשמים 1 ו-5, כופרים בכל העובדות המיוחסות להם בכתב האישום, למעט אלה בהן הודו במפורש וכן כופרים בכל העבירות המיוחסות להם בכתב האישום.

71. לטענתם, רובינסון שהיה בעל השליטה במילומור וכיהן כנושא משרה בה ובשחר, פעל בתפקידיו השונים בחברות אלה כשלנגד עיניו אך ורק קידום ענייניהן של שחר ומילומור. קרי, הבטחת תשלום החובות לבעלי האג"ח של החברות, הרצון להשיא את רווחיהם של בעלי המניות, והבטחת המשך תפקודן ופעילותן.

72. עוד נטען כי לא בכדי אין בכתב האישום שמץ טענה בדבר משיכות אישיות שבוצעו על ידי רובינסון מהחברות הציבוריות לכיסו הפרטי או כל טענה כי הפיק טובת הנאה אישית, לא תקינה, בקשר עם ניהולן של שתי החברות. כל עניינו של כתב האישום בהעברות כספיות ופעולות שונות שבוצעו בין שתי החברות הציבוריות כחלק בלתי נפרד מניהולן השוטף. כל הפעולות הכלולות בכתב האישום אשר בוצעו על ידי רובינסון במסגרת ניהולן של שחר ומילומור, בפרט ההלוואות קצרות הטווח שנתנה שחר למילומור, והשבתן של הלוואות אלה, נעשו כדין, ונועדו לשרת את שחר ומילומור ואת האינטרסים שלהן.

73. הנאשמים 1 ו-5 טוענים כי אין חולק שכל הכספים שהעבירה שחר למילומור בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, הוחזרו לה על ידי מילומור בזמן אמת, באופן שוטף ותוך שבועות בודדים לכל היותר. הכספים הוחזרו ללא קשר לחקירה שנפתחה בשלהי שנת 2008, קרי אחרי התקופה הרלוונטית לכתב האישום, בזמן בו מילומור לא הייתה חייבת דבר לשחר. כלומר, בניגוד לאופן בו מוצגים הדברים בכתב האישום, עסקינן בהלוואות שמלכתחילה ניתנו לטווח קצר ביותר משחר למילומור ואשר הוחזרו במלואן בתוך שבועות בודדים לכל היותר.

74. הנאשמים 1 ו-5 מבקשים להבהיר כי עד להקצאה פרטית שערכה שחר למילומור בשלהי שנת 2004,

הייתה שחר שלד בורסאי ללא פעילות ממשית ולא נסחרה בבורסה. במסגרת ההקצאה הפרטית, הקצתה שחר למילומור 90% מהון מניותיה וכנגד הקצאה זו העבירה מילומור לשחר את כל אחזקותיה במיזמי תירות שונים ביוון, שהיו חלק משמעותי ומהותי מנכסיה של מילומור עד אז. מילומור שהייתה בעלת השליטה בנכסי התירות שהועברו לשחר, הייתה ערבה כלפי מוסדות פיננסיים שונים בגין אשראי שניתן על ידם למימון פעילותם של נכסי תירות אלה וזאת בהיקפים של מאות מיליוני שקלים. באופן טבעי במסגרת הסכם ההקצאה הפרטית התחייבה שחר לשחרר את מילומור מערבותיה ולקחת על עצמה ערבויות אלה, נוכח העובדה כי שחר הפכה לבעליהם הבלעדית של הנכסים. התחייבות זו של שחר נכללה גם בתשקיף הנפקת האג"ח של שחר משנת 2004. למרות התחייבותה התשקיפית, שחר לא הצליחה לעמוד במחויבות זו לאור חוסר הסכמתם של המוסדות הפיננסיים לקבל את ערבותה של שחר במקום ערבות מילומור. עובדה זו הותירה את מילומור ערבה בסכומים של מאות מיליוני שקלים בגין נכסים, התחייבויות וקווי אשראי של שחר, מבלי שהיא עצמה מחזיקה בנכסים אלה או נהנית מקווי האשראי.

75. ההלוואות לטווח קצר שהעמידה שחר למילומור שהוחזרו לה כולם בתוך שבועות בודדים, ואשר מוצגות בכתב האישום כ"משיכות אסורות", באו כולן על רקע התחייבותה התשקיפית של שחר כלפי מילומור ועל רקע חוסר יכולתה של שחר לעמוד בהתחייבות זו. ההלוואות נועדו לאפשר לשחר להקטין את הנזק שגרמה למילומור בשל אי קיום התחייבותה התשקיפית כלפיה.

76. הלוואות אלה דווקא הקלו על שחר ביחס להתחייבותה התשקיפית. משמעותן הכלכלית הייתה זניחה ביחס למחויבותה התשקיפית של שחר להיכנס בנעליה של מילומור ולערוב בעצמה, במקום מילומור, בערבויות בהיקפים של מאות מיליוני שקלים כלפי מוסדות פיננסיים. לפיכך, הטענה כאילו באישורן של העברות כספיות אלה הפר רובינסון אמונים כלפי שחר או שעשה פעולה כשלהי שהיה בה כדי לפגוע בניהול עסקיה של שחר או שהתעלם מהאינטרס של שחר, היא טענה מופרכת העומדת בסתירה לשיקולים שהדריכו את רובינסון בזמן אמת.

77. הנאשמים 1 ו-5 מוסיפים לטעון כי אין עסקין חלילה בפעולות שנעשו במחשכים. כל ההעברות הכספיות בין שתי החברות הציבוריות בוצעו בשקיפות מלאה, לוו בתייעוד מפורט בזמן אמת ותוך גילוי מלא לכל הגורמים הרלוונטיים. בכלל זה, מבקר הפנים של החברה ורואי החשבון המבקרים של החברה הכירו את ההעברות הכספיות לפני ולפנים ולא מצאו בהם כל פגם. רובינסון אף לא הסתיר את ההעברות הכספיות מפני הנאמן על האג"ח.

78. עובדה זו בצירוף העובדה שלפעולות היו שותפים גורמים רבים בשתי החברות, לרבות שומרי סף, שוללת כל אפשרות לייחס לנאשמים כוונה פלילית כלשהי. לפיכך, יש לשלול את הטענה הכלולה בכתב האישום לפיה רובינסון קיבל דבר במרמה או שפעל במטרה להטעות משקיע סביר.

79. בכל הנוגע **לאישום הראשון**, הנאשמים 1 ו-5 כופרים באישום זה. מתוקף תפקידיו של רובינסון בשחר ובמילומור ועל מנת להגשים את מטרותיהן ואת האינטרסים של שתי החברות, אישר רובינסון ביצוע העברות כספיות בין שתי החברות כדין. יובהר כי כל העברות הכספיות המוזכרות בכתב האישום היו בין שתי חברות ציבוריות רובינסון עצמו לא "משך" כספים כלשהם וודאי שלא לכיסו הפרטי. רובינסון אף לא "עשה בשחר כבשלו". שחר היא שהעבירה כספים, כדת וכדין, למילומור ומילומור היא שהחזירה כספים אלה לשחר בתוך שבועות בודדים.

80. הנאשמים כופרים הן בהגדרתן של העברות אלה כ"משיכות אסורות", והן בהיקף הכספי הנטען של אותן "משיכות אסורות". כלל העברות הכספיות שבוצעו משחרר למילומור תאמו את האמור בתשקיף, נעשו כדין, נועדו לקדם את מטרותיה של שחר ובוצעו לאור התחייבותיה כלפי מילומור. לפיכך, היוו העסקאות חלק מהותי מהתנהלותה השוטפת של שחר ולא עלו לכדי "עסקה חריגה".
81. רובינסון לא הסתיר את ההעברות הכספיות משחרר למילומור מגורם כלשהו, ובפרט לא מפני הנאמן על האג"ח. העברות נעשו תוך גילוי מלא ומפורט לכל הגורמים הרלוונטיים ולכל שומרי הסף שפיקחו על התנהלות שחר, ובכלל זה מבקר הפנים של החברה ורואי החשבון המבקרים של החברה שהכירו את ההעברות הכספיים ולא מצאו כי נפל בהם פגם כלשהו.
82. הצגת החזרי ההלוואות כפעולה שמטרתה להסתיר את עצם קיומן של ההלוואות, לא רק שאינה נכונה, אלא שהיא גם נטולת כל היגיון שהרי אין חולק כי החזר ההלוואות בתום כל רבעון לא העלים את המשיכות שהיו מתועדות וגלויות וודאי בפני רואי החשבון המבקרים של שחר.
83. זאת ועוד, בהתאם להחלטת דירקטוריון שחר, ביצע מבקר פנים ביקורת שנועדה לבחון את הקשרים הכספיים בין שחר למילומור. במסגרת ביקורת זו, הועמדו לעיונו של מבקר הפנים כל החומרים הרלוונטיים ובכלל זה כל התיעוד הנוגע להעברות הכספיות בין שחר למילומור ולהחזר הכספיים ממילומור לשחר בתוך זמן קצר ביותר. בסיומה של הביקורת ולאחר שמבקר הפנים היה חשוף לכל הנתונים הנוגעים להעברות הכספיות, קבע מבקר הפנים כי הביקורת נמצאה תקינה וזאת ללמדך כי גם הוא עצמו לא ראה כל פסול בהעברות כספיות אלה.
84. הטענה כאילו רובינסון נמנע מלהעביר למבקר הפנים מסמכים רלוונטיים מוכחות מכל וכל, שהרי אין חולק כי הדו"ח החיובי שנכתב על ידי מבקר הפנים גובש לאחר שכל החומר הרלוונטי הועבר אליו.
85. בכל הנוגע ל**אישום השני**, הנאשמים 1 ו-5 כופרים באישום זה. הנאשמים מאשרים כי ביום 30.3.2006 נערכה פניה אל בנק מזרחי בבקשה כי שחר תעמיד ערבות לטובת מילומור, אלא שבניגוד מוחלט לטענת המאשימה, פנייה זו באה לאור החלטת דירקטוריון שחר לאשר העמדת ערבויות לטובת מילומור.
86. החלטה זו של דירקטוריון שחר באה לאור התחייבותה התשקיפית של שחר כלפי מילומור בה לא הצליחה שחר לעמוד, ולאור עמדת הדירקטוריון כי לא רק שהעמדת הערבות עולה בקנה אחד עם תשקיף שחר, אלא שיש בה כדי להקל על שחר ביחס להתחייבותה התשקיפית כלפי מילומור. לפיכך אין המדובר ב"עסקת בעלי עניין", הטענה הליכי אישור ואף לא "עסקה חריגה". הפניה לבנק מזרחי להעמדת הערבות כמו גם העמדת הערבות עצמה, היו לפיכך תקינות לחלוטין.
87. זאת ועוד, הערבות הבנקאית ניתנה על ידי סניף הבנק בו התנהל חשבונה של שחר באופן גלוי ומתועד ולפיכך הטענה כי דבר העמדת הערבות הוסתר מגורם כלשהו לא רק שאינה נכונה עובדתית אלא שהיא גם אינה הגיונית בעליל.
88. הנאשמים 1 ו-5 טוענים כי גם יצירת השעבודים באו לאור התחייבותה התשקיפית של שחר כלפי מילומור ועל כן יש לדחות את כל טענות המאשימה בנוגע אליהם.

89. בכל הנוגע לאישום השלישי, הנאשמים 1 ו-5 כופרים באישום זה. לטענתם, כל ההעברות הכספיות היו גלויות לחלוטין לכל הגורמים הרלוונטיים בשחר ובמילומור. רובינסון לא הביא בשום צורה לכך ששתי החברות לא פרסמו מידע שהיה עליהן לפרסם לפי כל דין או לפרסומו של מידע מטעה בדוחות הכספיים של שתי החברות. העמדת הערבות והשעבודים הייתה גלויה לחלוטין לכל הגורמים הרלוונטיים בשחר כמו גם לרואי החשבון המבקרים של החברה.

90. בכל הנוגע לאישום הרביעי, הנאשם 1, רובינסון, כופר באישום זה. אכן, בסוף שנת 2006 ביצע משרד רו"ח בר-לב ושות' ביקורת בחברת מילומור, במסגרת פעילות שוטפת של מחלקת התאגידים של רשות ניירות ערך. עם זאת, רובינסון לא חשש מפני גילוי ההעברות הכספיות, הערבות והשעבודים, משום שמדובר היה בפעולות תקינות ולגיטימיות.

91. לרובינסון לא היה כל אינטרס להסתיר פעולותיו, ואף לא נעשתה כל פעולה מטעמו להסתיר. לטענת רובינסון לא ביקש מגורם כלשהו לערוך הסכם בדיעבד, וודאי שלא במטרה "להכשיר" פעולות כלשהן. יתר על כן, רובינסון לא הציע לדואדי לקחת על עצמו אחריות להעברות הכספיות. אין חולק כי על כל ההעברות הכספיות התנוססה חתימתו של רובינסון, ולפיכך טוען שלא יכול היה להציע לדואדי ליטול על עצמו את האחריות לביצוע פעולות אשר בוצעו על יד רובינסון בעצמו במסגרת תפקידו הבכיר בשתי החברות.

92. לא רק שרובינסון לא הציע את ההצעות המופיעות באישום הרביעי, אלא שהוא לא ידע ולא העלה על דעתו קיומו של הליך שיפוטי כלשהו, ועל כן, לא ביקש להניע גורם כלשהו למסור עדות שקר.

תגובת הנאשם 2 לכתב האישום

93. דואדי מכחיש את כל ההאשמות המיוחסות לו בכתב האישום. דואדי מכחיש וכופר בכל עובדה או טענה בכתב האישום למעט עובדות בהן יודה מפורשות.

94. זאת ועוד, דואדי מדגיש כי לא שימש בכל תפקיד בשחר ולא הייתה לו אחריות לחובות הדיווח שלה. בין חודש נובמבר 2005 ועד לחודש נובמבר 2007 שימש דואדי כמנהל הכספים של מילומור, אך הוא לא טיפל בדיווחי מילומור ולא היה מעורב בכתיבת הדיווחים בדוחותיה. יתר על כן, כמנהל הכספים של מילומור ידע דואדי כי העברות הכספיים בין שחר למילומור תקינות.

תמצית ראיות התביעה וסיכומיה

95. התובעת בחרה להתייחס בסיכומיה לאישום הראשון והשני במשותף תוך הפרדה בין אלה לבין האישום השלישי והרביעי, אליהם התייחסה לכל אישום בנפרד.

96. בפרק ההקדמה הציגה התובעת תמונה לפיה הנאשם 1, רובינסון, שולט, כאמור, בשתי חברות ציבוריות: חברת אם וחברת בת, לכל אחת מהחברות בעלי מניות ומחזיקי אג"ח נפרדים, ובאין מקור תזרימי חלופי מתעלם בעל השליטה בחברת האם מקווי הגבול בין החברות ומהאינטרסים הנבדלים שלהם ומשתמש בכספי חברת הבת, בה האינטרס הישיר שלו חלש יותר. שימוש זה נעשה ללא קבלת האישורים המתחייבים על פי דין להעברת כספים מחברת הבת לחברת האם, כאשר האחרונה סובלת מקשיי נזילות ותוך העמדת כספי בעלי המניות ומחזיקי האג"ח בחברת הבת בסיכון רב.

97. לפי המאשימה לאורך תשעה רבעונים משך רובינסון, כבעל השליטה בחברת האם סך של 35 מיליון ש"ח מחברת הבת ללא כל תמורה, כאשר חלק מכספים אלה שימש אותו לפירעון חובות פרטיים של חברת האם כלפיו. כל זאת נעשה תוך כדי ניסיונו של רובינסון להסוות את מעשיו משומרי הסף: הדירקטורים, רואי החשבון, מבקר הפנים וגם מפני ביקורת רשות ניירות ערך. ניסיונות הסוואה שהיו כשלעצמם כרוכים בביצוע עבירות נוספות. זאת ועוד, כאשר רובינסון מתחיל לחשוש שמעשיו יתגלו, הוא מבקש משניים מאנשי הכספים שבהם נעזר בביצוע העבירות לבצע מהלך פיקטיבי שיכשיר, בדיעבד כביכול, את נטילת הכספים.

98. אלה בתמצית טיעוני התביעה המבליטים את בעיית הנציג אשר נוצרה בפרשה זו, בין בעלי מניות הרוב לאלה שבמיעוט, ובין בעלי מניות (באמצעות המנהלים) לבין הנושים. הפרשה אף עוסקת בטענות חמורות של הפרת כללי הממשל התאגידי.

99. כמפורט בסיכומי התביעה, ביסוד פרשה זו עומד ניגוד עניינים חריף שבו ניצב רובינסון ככובעו כבעל שליטה ונושא משרה בכיר במילומור, למול כובעו כבעל שליטה ונושא משרה בכיר בשחר, כל זאת שעה שהוביל עסקאות בין שתי החברות. ניגוד עניינים זה, לטענת התביעה, התבטא בכך שתמריציו של רובינסון לפעול למען מילומור ולמען כיסו הפרטי עלו על תמריציו לפעול לטובת שחר. לפי התזה שמציגה התביעה בעלי מניות המיעוט ומחזיקי האג"ח של שחר ניצבו בפני בעיית נציג חמורה אשר התבטאה בפערי מידע בינם לבין בעלי מניות הרוב. בעיה זו הקשתה על בעלי מניות המיעוט לפקח על החלטות המשפיעות על כספם. רובינסון מואשם בכך שאותו ניגוד עניינים בו הוא ניצב, תורגם לפעולות שביצע ביחד עם דואדי, על מנת להתגבר על המנגנונים הקבועים בדיון להפחתת ההשפעות של אותה בעיית הנציג.

100. בעיית נציג אחרת המוצגת על ידי התביעה, היא בין בעלי המניות למחזיקי האג"ח. בעלי האג"ח, בניגוד לבעלי המניות, חסרים היו כלים לוודא שהנהלת החברה שומרת על כספם. בעיה זו התבטאה בפועל בכך שמילומור משכה כספים משחר, תוך העמדת כספי מחזיקי האג"ח בסיכון.

101. הדין, כך לפי סיכומי המאשימה מציע פתרונות לנטרול בעיית הנציג, בין על ידי המנגנון המשולש ובין באמצעות יצירת חובות דיווח על החברות. הנאשמים, ובעיקר רובינסון, עקפו מנגנונים אלה באותן עסקאות שנעשו תוך ניגוד עניינים נעשו בהיחבא וללא אישור, העסקאות לא דווחו לציבור ואף נעשה ניסיון להסתירם משומרי הסף.

ראיות המאשימה באישומים 1 ו-2

משיכות הכספים ונטילת ערבויות ושעבודים במרמה - הרכיב העובדתי

102. לטענת המאשימה באי כוחו של רובינסון הצהירו במספר מקומות שהם אינם חולקים על עצם ביצוע המשיכות משחר למילומור, כך שלטענתם המחלוקת בין הצדדים הינה משפטית בעיקרה.

103. המאשימה טוענת שהמתודולוגיה בה נקטה לחישוב סכומי המשיכות הייתה בדיקה של כלל הסכומים שהועברו משחר למילומור, ולאחר מכן הפחתת הסכומים שהעבירה שחר למילומור לפי תשקיף ההנפקה (דמי ניהול). בנוסף, נלקחו בחשבון סכומים שניתן היה לפי התשקיף להעבירם ללא אישורים מיוחדים (דיבידנדים וחובות של שחר למילומור כפי שהשתקף מעת לעת בחו"ז). התביעה הוסיפה וציינה שהיא לא חישה בגדר אותם 35 מיליון ש"ח של משיכות אסורות, דיבידנדים שהועברו לפני הזמן חרף העובדה שגם אלו מהוות

משיכות אסורות.

104. על מנת להבחין בין סכומים שמילומור רשאית הייתה למשוך משחר לפי התשקיף (ת/279) לבין סכומים שנמשכו ללא אישור, בחנה המאשימה את תנאיו כמפורט בסעיף 6.5 לתשקיף: בהתאם להסכם ביניהן העבירה שחר למילומור כ-11.5 מיליון מניות של החברה שהן כ-90% ממניותיה, שטר הון צמית (ת/468) וכן סך של 54 מיליון ש"ח, כאשר לצורך הבטחת כספי מחזיקי האג"ח הוסכם שתשלום ה-54 מיליון ש"ח יעשה רק ככל ששחר תפרע את האג"ח וכמידת הפירעון (סעיף 6.5.4(ב) לתשקיף). התמורה תוצמד לשער החליפין של הפרנק השוויצרי נוסף לריבית הליבור.

105. להבטחת פירעון זה הפקידה שחר פיקדון בסך של 54 מיליון ש"ח אצל מילומור סכום זה צמוד למדד ונושא ריבית שנתית של 6%. בתמורה העבירה מילומור לשחר את מניותיה בחברת רסידו פיתוח, שבבעלותה חברות הקזינו וכן חוב של 419 מיליון ש"ח. ההסכם כלל שני רכיבים נוספים - תשלום דמי ניהול בסך 100,000 ש"ח בחודש על ידי שחר, וכן מאמץ משותף של שתי החברות להביא לכך ששחר תיכנס בנעלי מילומור בכל הנוגע לערבויות שנתנה מילומור לבנקים היוונים בגין הלוואות לרסידו פיתוח. עוד הוסכם ששחר תשפה את מילומור על כל סכום שזו תשלם עקב פירעון הערבויות.

106. המאשימה טוענת כי לאור האמור, הבסיס היחיד שעשוי להצדיק העברת כספים משחר למילומור הוא דמי הניהול. זאת ועוד, באין פירעון אג"ח אין לראות במשיכות בין החברות כחלק מרכיב המזומן (קרי חלק מה 54 מיליון ש"ח) בתשלום התמורה. המאשימה מוסיפה וטוענת שהאמור בסעיף 6.5.4(ג) לתשקיף שקובע את זכותה של מילומור להשתמש בכספי הפיקדון לפי שיקול דעתה עד לפירעון הסופי של התשלום במזומן אינו רלבנטי לענייננו. זאת משום שהפיקדון הועבר כבר בנובמבר 2004, לכן לא ניתן היה למשוך כספים נוספים משחר לאחר מכן. בכל הנוגע לחובת תשלום ריבית בגין דחיית תשלום העסקה, המאשימה מוסיפה וטוענת שהואיל ובפועל נפל סכום שער החליפין של הפרנק השוויצרי וריבית הליבור מהמדד, הרי ששחר לא נדרשה לשלם ריבית. מכאן ש אין לראות במשיכות כריבית לגיטימית ששולמה על ידי שחר.

107. המאשימה מתייחסת לטענה כי משיכות הכספים הינן תשלום שיפוי למילומור בגין מימוש ערבותה לטובת הבנקים היוונים, כתוצאה מכך ששחר לא נכנסה בנעלי מילומור בשל סירובם של הבנקים היוונים להחליף בין הערבויות. המאשימה טוענת שאין ממש בהסבר זה, שכן חובת השיפוי של שחר קמה רק ככל שמילומור נדרשת לפרוע את ערבותה וכפי שהוכח במהלך ניהול התיק דרישה זו לא באה אל העולם. על פי המנגנון הקבוע בתשקיף רשאית שחר להעביר למילומור בצד התשלומים השונים עם החתימה **רק דמי ניהול ודיבידנד**. שאר הסכומים - השיפוי, הריבית ותשלומים על חשבון התמורה - תלויים בתרחיש שהלכה למעשה לא אירע. המאשימה מפנה בעניין זה לת/29 סיכום פגישה עם רון בארי האחראי על ההנפקה ויועצו של רובינסון.

108. המאשימה טוענת כי ניתן ללמוד על משיכות הכספים בפועל מכרטסת הנהלת החשבונות (ת/225), מבקשות הבנקים להעברת כסף ומחשבונות הבנק, ועל בסיס זה מפרטת את המשיכות שנעשו בכל רבעון ורבעון.

109. עוד טוענת המאשימה כי ביצוע משיכות כספים נעשה באמצעות **הערבות הבלתי מוגבלת והשעבודים**: ביום 30.3.2006 אישר הבנק ערבות בלתי מוגבלת (ת/100) משחר למילומור לאחר שרובינסון ודינור חתמו

שזו אושרה בדירקטוריון, מצג שהוכח כי היה נעדר כל בסיס. ערבות זו אפשרה העברת סך של 3 מיליון ש"ח ממילומור בחזרה לשחר בסוף הרבעון הראשון של שנת 2006 ואיפוס הכרטסות. זאת ועוד, פיקדונות מילומור היו משועבדים לטובת עצמה ולטובת חברת לינון שהוחזקה בבעלותה המלאה תוך שהייתה חסרת כל פעילות עסקית עם שחר. לשם איפוס הכרטסות בסוף השנה, העבירה מילומור לשחר מעל 3.5 מיליון ש"ח, ושעבדה 6 מיליון ש"ח לטובת מילומור ולטובת לינון. פעולות אלו נעשו ללא אישור. בעניין זה מפנה המאשימה לדבריו של עד המדינה, שראה בכך עוד שיטה של רובינסון למשיכת כספים משחר למילומור.

הרקע למשיכות, הערבות והשעבודים - מצבה התזרימי של מילומור

110. אין מחלוקת אמיתית בין הצדדים שמצבה התזרימי של מילומור היה קשה בעת הרלבנטית. מדוחותיה בשנים 2005-2006 עולה שהיא הייתה נתונה בתזרים שלילי עמוק, הונה החוזר בדו"חות הסולו היה שלילי, כך גם בדו"חות המאוחדים (תוך הבהרה לגבי התרגיל החשבונאי שעשתה מילומור בסוף שנת 2005 עת נטלה הלוואת און-קול מתחדשת בכל שנה). עוד מפנה המאשימה להתכתבויות בין גורמי ניהול בבנק בנושא קשיי מילומור להשיב הלוואות, דחיית החזר הלוואות מספר פעמים וקשיים בהחזרת כספי המשיכות בסוף הרבעונים הרלבנטיים לצורך איפוס כרטסות החו"ז. המאשימה תומכת טענותיה גם בדברי הנאמן על הסיכון במשיכה ללא בטחונות ודברי אנשי הכספים של החברה על הפעילות האינטנסיבית שנעשתה על ידם לצורך הבטחת תשלומים ואיפוס הכרטסות.

המשיכות מהוות עסקאות חריגות עם בעל שליטה הטענות אישור משולש

111. המאשימה מבססת טיעונה בהקשר זה על הוראות סעיף 270(4) לחוק החברות. רובינסון הודה שמילומור הייתה בעלת שליטה בשחר, והודה שהוא עצמו היה בעל שליטה במילומור. בשנת 2004 עמד אחוז החזקת מילומור בשחר על כ-84% וזאת עד למכירת מניות שחר בהדרגה בסוף 2006, כאשר במשיכות של הרבעון הראשון של 2007 עמד אחוז החזקות מילומור בשחר על כ-52%.

112. עם זאת, השליטה לא הייתה רק פועל יוצא של שיעור ההחזקה, אלא ניכרה גם מהבחינה האיכותית למשל ביכולת למנות את חברי הדירקטוריון ואת הגורמים המופקדים על הניהול וכן באופן שבו ראה ונהג רובינסון בשחר כמעין מחלקה של מילומור, גם אם מחלקה נפרדת.

113. רובינסון עצמו החזיק בכ-52% - 56% במילומור, דאג למנות עצמו למנכ"ל וליו"ר, הוצג כבעל שליטה בדוחות, תואר כרוח החיה, כגורם החזק, הקובע והמשפיע בשתי החברות. רובינסון גם שלט בשחר מכוח שליטת מילומור בשחר, תוך שהייתה לו השפעה משמעותית על קבלת החלטות בשחר כפי שהעיד בעצמו וכפי שדואדי אישר.

114. באשר להיות המשיכות עסקה חריגה טוענת המאשימה כי אלו בוצעו שלא במהלך העסקים הרגיל של שחר ולא בתנאי שוק. בעניין זה מפנה המאשימה לדבריו של הדירקטור בשחר ובמילומור, מר יצחק שלומוביץ' (להלן: "שלומוביץ'"): **"זה לא העיסוק שלה לתת הלוואות, אז בוודאי שאם זה היה בא, זה היה נבדק ב-8 עיניים, כי זה לא העניין שלנו מתן הלוואות"** (פ/16.4.2015, 412, 9-11).

115. המאשימה גם מפנה לעמדת הדירקטורים שמצאו לנכון לאבחן בין מתן הלוואות לצד ג' לבין מתן הלוואות לחברת האם, שהרי אין דין זהה לאור העובדה שחברת האם היא בעלת עניין (בעל עניין פועל משני

צדי המתרגם במקרה של העברת כספים לחברת האם), ומפנה בעניין זה גם לכוונה לאשר את קו האשראי באסיפה הכללית. כל זאת לפני ההתנגדות שהביע הנאמן.

האינטרס הפרטי של רובינסון

116. המאשימה טוענת כי בניגוד לטענת רובינסון, המשיכות האסורות לא בוצעו רק כדי להטיב עם שתי החברות, תוך התעלמות מקווי הגבול ביניהן. משיכות הכספים נעשו גם לטובת כיסו הפרטי של רובינסון, כאשר השבתם על ידו נעשתה רק פרק זמן ארוך לאחר מכן, כתוצאה מלחץ של נושאי משרה אחרים בחברות. המאשימה מפנה לדברי גילה שליפר, רו"ח של מילומור ושל רובינסון (להלן: "**שליפר**"), ודורון שורר, בין השאר, דירקטור בשתי החברות (להלן: "**שורר**"), כי הפעילו לחץ על רובינסון להחזרת הכספים. כמו כן, טוענת המאשימה כי עו"ד נועם שרון התפטר בגין המשיכות הפרטיות של רובינסון.

117. המאשימה מפנה לכרטיס החו"ז של רובינסון-מילומור לשנת 2005 ממנו עולה שבמרבית השנה הייתה לנאשם יתרת חובה כלפי החברה. המאשימה גם מצביעה על העברות כספים ממילומור לרובינסון בסמוך להעברות משחר למילומור, כאשר רובינסון טוען שמדובר בהחזר כספים שהוא הלווה לחברת מילומור או השקיע בה. זאת ועוד, רובינסון היה זכאי כמנכ"ל מילומור למענק של 10% מהרווח הנקי של החברה, העולה על מיליון דולר. עובדה זו אף היא חיזקה את האינטרס הפרטי המוגבר שלו במילומור, לעומת האינטרס שהיה לו בשחר. המאשימה מפנה לדברי הפקידה בבנק מזרחי, יפה ארליך, כי העברת 6 מיליון ש"ח משחר למילומור בינואר 2007 נועדה לפרוע הלוואות און-קול של מילומור בערבותו האישית של רובינסון על סך 4 מיליון ש"ח, שהבנק ביקש לממש.

המשיכות, הערבות והשעבודים לא אושרו באף אחד ממסדות שחר

118. המאשימה מפנה למכתביו של קם (ת/36 - ת/38) בהם צוין מפורשות שהמשיכות האסורות לא הובאו בשום שלב לאישור מסדות שחר. עובדה זו נכונה גם לגבי הערבות הבלתי מוגבלת שנתנה שחר למילומור, וגם לגבי השעבודים.

119. לעניין הישיבה מיום 30.3.2006 (ת/100), בה כביכול אושרה הערבות הבלתי מוגבלת, הדגישו העדים עו"ד יהודית גלס (להלן: "**יהודית גלס**"), יעקב כץ (להלן: "**כץ**"), קם, שלומוביץ', נוישטיין (להלן: "**נוישטיין**"), יעקב רינגל (להלן: "**רינגל**"), שורר ואחרים כי זו מעולם לא התקיימה ועל כן לא אושרה בה אותה ערבות בלתי מוגבלת. עוד אישרו העדים לאחר שהוצגה להם הפעילות האסורה כי זו הייתה טעונה "**אישור משולש**".

120. העדים מטעם המאשימה, חלקם דירקטורים בחברת השחר, לא ידעו על הפעילות אסורה, הופתעו לגלות אודותיה והדגישו שאם הייתה מובאת לאישורם היו בודקים אותה בזירות רבה. יתר על כן, המאשימה הפנתה לעדותו של דרור מיזרץ שרכש באמצעות חברת קווינקו את שחר והופתע לגלות את קיומה של הערבות הבלתי מוגבלת שנה לאחר הרכישה והוסיף וציין שלא היה רוכש את החברה לו ידע על קיומה של הערבות. ללמדך, שגם בעת שנוהל מו"מ בקשר למכירת השליטה בשחר, הרוכש לא ידע על קיומה של הערבות והחברה לא טרחה ליידע אותו על דבר קיומה של הערבות.

התייחסות לטענות ההגנה של רובינסון ביחס לאישומים 1 ו-2

121. המאשימה התייחסה בסיכומיה לשלוש טענות הגנה עיקריות של רובינסון אשר ניסה למצוא צידוק משפטי, כלכלי או מוסרי למעשיו. **טענה ההגנה ראשונה**, הייתה שהמשיכות והערבות משחר למילומור נעשו משום שהראשונה הפרה חובתה להיכנס בנעלי מילומור לעניין הערבויות לרסידו פיתוח מול הבנקים היוונים ובנק לאומי.
122. על כך משיבה המאשימה כי גם אם היה בכך צידוק כלשהו, ואין צידוק שכזה, האם כספם של בעלי המניות והאג"ח הם בגדר הפקר? כלומר, האם טענה זו הוצגה לבעלי המניות ולבעלי האג"ח בשחר, האם התקבל אישורם של אלה לכך, שעה שהדבר כלל לא נזכר בתשקיף?
123. המאשימה מרחיבה בנושא התשקיף ומפרטת את האפשרויות שזה מתיר. לפי האמור בסעיף 6.5.8 לתשקיף, ברור כי שתי החברות הניחו מראש, ככל הנראה בשל ידיעה מוקדמת, שהבנקים עשויים להתנגד להחלפת הערבות, בשל העובדה ששחר הינה חברה קטנה בעלת פעילות מועטה, יחסית למילומור. משכך הקצו החברות ביניהן את הסיכון מראש, הן במחיר והן בפתרון לתרחיש זה לפיו אם העברת הערבות לשחר לא תצלח ומילומור תידרש לשלם מכוח הערבות - יינתן לה שיפוי על ידי שחר.
124. משלא הוכיחה מילומור שהיא נשאה בתשלום כלשהו לבנקים היוונים בגין ערבותה זו, הרי לא קמה לה כל זכות לטעון כלפי שחר שזו מחויבת כלפיה בכספים כלשהם בגין אותה ערבות. לעניין זה ההתחייבויות בין החברות הינן מפורשות, ברורות וידועות להם כמו גם לצדדים שלישיים של בעלי האג"ח. אין בתשקיף כל חסר שיכול להצדיק העברה של כספים, ואין להתיר פעילות הסותרת באופן מפורש את האמור בתשקיף. יתר על כן, אין מקום להעלות טענה שיש להשלים חסר כלשהו בתשקיף כאשר לשונו לעניין זה כה ברורה.
125. המאשימה מפנה בעניין זה לעדותו של רו"ח אלון עג'מי שהיה מאדריכלי התשקיף (להלן: "**ע'גמי**"), ואשר הסכים ששיפוי יעשה רק כאשר יש חיוב כספי שמוטל על מילומור, הווה אומר "יציאה של מזומנים". המאשימה אף מפנה לדבריו של רו"ח קם כי כל עוד הערבות לא מומשה או לא הופעלה על ידי הבנקים, אזי אין שיפוי. גם מדברי מזכירת החברה, יהודית גלס, עולה מסקנה זוהי. **לסיכום, התשקיף אינו מתיר משיכת כספים או קבלת ערבויות משחר.**
126. בכל הנוגע לטענה כי אישור למשיכות ולערבות הבלתי מוגבלת ניתנה בדירקטוריון ביום 5.2.2006 וביום 29.3.2006, מפנה המאשימה לעמדת הדירקטורים ובייחוד לעמדתו של הדח"ץ כץ שביקש לוודא שההחלטה להענקת השיפוי (ולא ערבות) למילומור כפופה לקבלת חוות דעת היועצים המשפטיים של שחר, שהחלטה זו עולה בקנה אחד עם התשקיף וכי היא אינה מהווה עסקת בעלי עניין חדשה הטעונה אישור. יהודית גלס, מזכירת שחר, אף היא לא ידעה דבר או חצי דבר על ערבויות או משיכת כספים. לסיכום, לפי סיכומי המאשימה, כל משתתפי הישיבה ביום 5.2.2006 (ת/1), שללו את הטענה שאושרה בה ערבות משחר למילומור.
127. רובינסון ניסה לבסס את עמדתו על שאלת קיומה של חוות דעת מעו"ד ארז רזנבורך, שנתן שירותים משפטיים לשחר (להלן: "**עו"ד רזנבורך**"), כנדרש בישיבה מיום 5.2.2006. בישיבה לא התקבלה כל החלטה המכשירה מתן ערבות בין החברות, ולכל היותר הייתה בה החלטה של התשקיף על הערבויות החדשות. למעשה, עצם הפניה לקבלת חוות דעת משפטית הייתה בחינה אם ההחלטה אינה חורגת מהתשקיף כאשר ברור לכל שהתשקיף אינו מתיר ערבויות או משיכות.

128. המאשימה טוענת שלא ניתנה חוות דעת על ידי עו"ד רוזנבוך כנדרש בהחלטה זאת הואיל ואף אחד מהנוכחים בישיבה לא זכר קיומה של חוות דעת שכזו כולל יהודית גלס, הדח"ץ כץ, העד שלומוביץ', הדח"ץ רינגל (דח"ץ ויו"ר ועדת הביקורת של שחר). גם עו"ד רוזנבוך לא זכר שכתב חוות דעת שכזו. יש לציין כי יהודית גלס ציינה שהסיקה מדבריה הכתובים לדח"ץ כץ שניתנה חוות דעת שכזו אך היא לא זכרה אותה. כמו כן עו"ד רוזנבוך אמנם הגיע לחקירתו הראשונה עם מסמכים, אך מפאת החיסיון לא מסר אותם ובמסמכים שמסר בחקירתו השנייה לא נמצאה חוות דעת בנושא. רוזנבוך הוסיף וציין שבנושאים טריוויאליים הוא עשוי היה לתת חוות דעת בעל פה, אך לגבי מילומור הוא נתן לרוב חוות דעת בכתב כי הוא חש שדבריו מפורשים לקולא. לטענתו, אילו היה מתבקש ליתן חוות דעתו בסוגיה המדוברת, היה עושה זאת בכתב.

129. באשר לטענת רובינסון שהאישור הסופי למשיכות ניתן בישיבת הדירקטוריון מיום 29.3.2006 (ת/285), עם הבאת חוות דעתו של עו"ד רוזנבוך, הרי אין בפרוטוקול הישיבה כל אזכור לדיון שכזה, ואיש מהנוכחים לא זכר כאמור את מתן אישור כזה. באשר לטענת הנאשם שהפרוטוקולים היו מתומצתים ולכן הדבר לא הופיע, יהודית גלס ציינה שאין משמעה של תמציתיות השמטת פרטים מהותיים, כפי שעסקין כאן, כאשר עיקר הדברים כן מצאו מקומם בפרוטוקול. המאשימה מחזקת טיעונה זה בנוהל החברה לפיו הפרוטוקולים עברו לעיון והערות הן של עד המדינה והן של עו"ד דינור בטרם הפצתם - עובדה שמשמיטה את הקרקע מתחת לטיעונו של רובינסון שהחלטה התקבלה באותה ישיבה.

130. **טענת ההגנה השנייה** אליה מבקשת המאשימה להתייחס היא כי המשיכות משחר היו בגדר מקדמה על חשבון הדיבידנד. טענה זו הועלתה במסגרת השיחות בין רובינסון לשלייפר כאשר זו גילתה את דבר המשיכות. עם זאת, שלייפר עצמה ציינה שהדברים כווננו לכלל המשיכות ולא רק לגבי המשיכות לפני חלוקת הדיבידנדים.

131. המאשימה טוענת כי לא ניתן להצדיק את המשיכות האסורות באמצעות זכותה של מילומור לדיבידנד משחר. חלוקת דיבידנדים אינה בגדר פעולה חשבונאית שמתבצעת על ידי אנשי כספים בזמנים קבועים, אלא היא פועל יוצא של רווחים שהחברה מפיקה כתוצאה מפעילות עסקית או אחרת ואין כל וודאות מראש כי יחולק דיבידנד, מה יהיה גובה הדיבידנד שיחולק, מועד החלוקה וכיוצ"ב. אי וודאות זו אינה מאפשרת לגורם כלשהו בחברת האם למשוך כספים מחברת הבת לאורך זמן ממושך בהסתמך על כספים שמגיעים לחברת האם מחלוקת דיבידנדים עתידית. בעניין זה המאשימה מפנה לדברים שמסר דואדי:

"אין קשר בין דיבידנד להעברות כספים... אף פעם לא שמעתי שהדבר הזה הוא חשבון דיבידנד"
(פ/9.7.2015, 1740, 31-27).

132. המאשימה מוסיפה וטוענת שגם אם המשיכות ברבעונים האחרונים של 2005 ו-2006 היו על חשבון הדיבידנד, אופן התנהלות זה של רובינסון מצביע על כך שהוא התעלם מהגבולות בין החברות והפך את שחר לקופת מזומנים תוך דחיקת יתר בעלי המניות ורמיסת כללי מנהל תקין.

133. **טענת ההגנה השלישית** אליה מבקשת המאשימה להתייחס היא כי מדובר במשיכות לא מהותיות אשר אושרו בדירקטוריון שחר. רובינסון טען בהודעותיו שלפי יעוץ משפטי שקיבל מעו"ד רוזנבוך לא נדרש אישור עבור משיכות משחר מעבר לאישור שניתן בדירקטוריון לגבי קו האשראי, זאת לאור העובדה שמדובר בסכומים לא מהותיים. בחקירתו הראשית לא חזר הנאשם על טענה זו ובחקירתו הנגדית הודה שלא קיבל אישור מאף

אחד.

134. המאשימה טוענת שהנאשם בעצמו הסכים לכך שניתן אף לפי שיטתו למשוך ללא אישור סכום המתמזה ב-1-2 מיליון ש"ח, סכום אשר בוודאי אינו מתקרב למיליונים הרבים שנמשכו בפועל. המאשימה אף מפנה להודאתו של הנאשם כי לגבי המשיכות ברבעון הראשון של 2005 הייתה חריגה משמעותית מהסכומים שאפילו להבנתו ניתן היה להעביר. רובינסון הודה **"זה לא בסדר היינו צריכים לקבל אישור. אבל אני רואה שזה חד פעמי, רק ברבעון הזה"** (ת/356, עם' 24, ש' 7-8), למרות שבפועל המשיכות נמשכו משך **שבעה** רבעונים ולא רבעון אחד כהודאתו.

משיכות הכספים ללא אישור - מודעות רובינסון לאיסור שבמשיכות

135. המאשימה גורסת שחתימתו של רובינסון על כל משיכות הכספים והשבתם בסוף הרבעון לשחרר מעידים על מודעותו לאיסור שבהעברת הכספים. רובינסון תואר על ידי כל המעורבים בפרשה כאדם ריכוזי שניהל את ענייני החברה עד הפרטים הקטנים, כל פעילות בחברה נעשתה בידיעתו, והוא היה היחיד ששלט בכספים. זאת ועוד, רואי החשבון נהגו לשבת עם רובינסון לעיתים קרובות לדון בענייני היתרות, הדוחות הכספיים והצורך באשראי. המאשימה תומכת טענותיה ב בעדותם של שליפר, שורר, דואדי, עד המדינה ואחרים.

136. המאשימה מוסיפה וטוענת שרובינסון הינו בעל שליטה בשרשרת חברות חלקן ציבוריות, אשר במשך עשרות שנים שימש כמנכ"ל ויו"ר בשתי חברות ציבוריות להם תזרימי מזומנים של עשרות מיליונים. אל מול עובדות אלו לא יכולה להישמע מפיו טענה כי היה נעדר מודעות מלאה לטיב האישורים הנדרשים לעסקאות עם בעלי שליטה. בעניין זה מפנה המאשימה להודאתו של רובינסון (ת/559, עם' 18-19) באשר לעסקה בין רסידו תעשיות לבין חברה שבבעלות רובינסון, בה הודה כי "דאג" לאישורים הנדרשים.

סוגיית קו האשראי כאינדיקציה לכך שרובינסון לא סבר שהוא זכאי למשוך כספים משחר

137. אין חולק על העובדה שבמאי 2005 הובאה לדיקטוריון שחר הצעת החלטה לאישור קו אשראי של עד 30 מיליון ש"ח לחברת מילומור כדי להקל על מצוקתה. לטענת המאשימה עובדה זו עומדת בסתירה לטענת ההגנה שמילומור זכאית לפיצוי משחר על ערבות לבנקים (שלא הוחלפה בזו של שחר) שגובהה לפי הנטען 90 מיליון ש"ח. עצם הבאת ההחלטה לאישור דיקטוריון החברה ולוועדת הביקורת והכוונה להביאה לאסיפה הכללית, מלמדים באופן חד משמעי כי רובינסון היה מודע לצורך לאשר החלטה זו במנגנון המשולש ולכך שידע כי אין כל וודאות שאכן יתקבל האישור (הלכה למעשה עקב התנגדות הנאמן, המהלך אף לא הגיע לכדי דיון באסיפה הכללית).

138. שחר ראתה בעמדתו של הנאמן שהתנגד לקו האשראי כבלתי מוצדקת עד כדי הטחת האשמות כנגדו כי שיקוליו זרים. במשך חודשים רבים התנהל מו"מ בין הנאמן לבין גורמים שונים כולל רובינסון בנוגע לקו אשראי זה, אך לטענת המאשימה, מעולם לא העלה רובינסון במסגרת זו טענה בדבר זכאותה של מילומור לכסף בעקבות סירוב הבנקים לאשר את ערבותה של השחר. הערבויות לא הוזכרו בשום שלב כבסיס או הצדקה להעברת כספים. עובדה זו אף אושרה על ידי הנאמן (פ/3.6.2015, 1262, ש' 10-14; 1263, ש' 23-28). רובינסון עצמו הודה בכך בפני מומחה ההגנה (פ/30.8.2015, 1974, ש' 23-24). אם סבר הנאשם שמילומור זכאית לכסף, כפי שטען כהגנתו במהלך המשפט, תוהה המאשימה מדוע לא ציין זאת בפני הנאמן או מדוע ויתר על הכסף כתוצאה מהתנגדות הנאמן.

משיכת הכסף לשיעורין והסתרת המשיכות מרוב בעלי התפקידים ובפרט הנאמן

139. המאשימה מדגישה את דפוס הפעולה הקבוע בו נמשכו כספים משחר למילומור לשיעורין לאורך הרבעונים, כמפורט בכתב האישום. לטענתה דפוס זה אינו מתיישב עם הטענה לזכותה של מילומור למשך משחר כספים לאור פרשת ערבויות הבנקים ביוון. כלומר, אם מילומור זכאית למשיכת כספים על סמך הערבויות, מדוע אלה לא נמשכו בבת אחת ובסכומים קבועים וידועים אלא נמשכו לשיעורין לאורך פרקי זמן קצובים ותוך החזרת כל הסכומים בתום כל רבעון. המאשימה מפנה לעדויות בדבר מצוקתה התזרימית הקשה של מילומור, כאשר משיכת כספים משחר הייתה מעין מוצא אחרון. כדברי דואדי הדברים נעשו על ידי רובינסון רק כאשר נחסמו כל דרכי האשראי האחרים. משיכות לשיעורין אלו והיותן מוצא אחרון, מעידות על כך שרובינסון ידע שאינו זכאי למשך כספים משחר.

140. המאשימה מוסיפה וטוענת כי הגורמים הבכירים בחברה - מזכירת החברה, הדירקטורים והדח"צים כמו גם רואי החשבון של החברות, מבקר הפנים והנאמן, לא הובאו בסוד העברת הכספים, ולא אישרו אותם, למרות שכאמור מדובר בעסקאות הדורשות אישור משולש. טענת המאשימה יוצאת חוצץ כנגד טענת הנאשם שהוא רשאי למשך כסף משחר על בסיס החלטת הדירקטוריון שביקש להסדיר קו אשראי בין החברות, שהרי הנאשם עצמו שהיה נושא משרה ובעל שליטה בשתי החברות ידע היטב את דבר התנגדותו הנחרצת של הנאמן להבאת החלטה זו לאישור האסיפה הכללית. לפיכך, כל טענה סותרת מצד הנאשם היא בגדר היתממות שיש לדחותה ואשר נועדה להכשיר מעשה אסור על פי דין ופסול מיסודו. רובינסון אינו כופר בכך שחרף ויתורו על קו האשראי אל מול עמדת הנאמן, הוא בחר למשך כספים מבלי לידע את הנאמן, אך הפעם הגדיל לעשות זאת בלי חיובי ריבית ובטחונות ובלי אישור כנדרש. לפיכך, יש בהסתרת המשיכות מפני הנאמן ושאר הגורמים הרלוונטיים כדי לתמוך בכך שהנאשם ידע על האיסור לבצען.

ראיות ישירות בדבר מודעותו של רובינסון לאיסור המשיכות

141. המאשימה מפנה לשורה ארוכה של ראיות ישירות למודעותו של רובינסון לאיסור המשיכות: **ראשית**, ישנם שלושה מכתבים ששלח ר"ח קם בדבר משיכות המנוגדות לתשקיף שלא אושרו כעסקת בעל שליטה, כאשר המכתב השלישי מוען גם לרובינסון. **שנית**, דברי עד המדינה על כך שהתריע שאין אישור להעברת הכספים. **שלישית**, מודעות רובינסון לצורך להשיב את הכספים שנמשכו בסוף כל רבעון כדי להביא לאיפוס כרטיס החו"ז ולהסתרת המשיכות מפני גורמי הביקורת. **רביעית**, הודעת יהודה דהאן, חשב בקבוצת מילומור (להלן: "**דהאן**"), שלמיטב זכרוננו שוחח על המשיכות האסורות עם רובינסון. **חמישית**, העדה עדינה קושניר, מנהלת חשבונות בקבוצת מילומור (להלן: "**קושניר**"), שהבינה שהמשיכות אינן תקינות ולכן כדאי להחזיר את הכספים בסוף כל רבעון. לקושניר היה ברור ששני הנאשמים, רובינסון ודואדי, התכוונו להחזיר את המשיכות בסוף כל רבעון בגלל שאלו היו לא תקינות. **שישית**, דבריה של שליפר כי משנודע לה מפי עד המדינה על המשיכות שאינן בהתאם לתשקיף או ההסכמים בין החברות, היה ברור לה שעל החברה להשיב את הכסף מיד הואיל והעברתו בוצעה בלא באישור. שליפר ציינה כי התרגזה על עצם ההעברה האסורה ובשיחתה עם רובינסון הוא לא כי אלו חובות של שחר בשל הערבויות שלא הוחלפו, אלא טענתו היחידה הייתה שההעברות הן על חשבון הדיבידנדים. המאשימה מזכירה כי שליפר היא אשת אמונו של רובינסון, וכי על פי גרסתה שלא נסתרה, הנאשם לא שיתף אותה באותן העברות כספים שנמשכו על פני חודשים רבים בהתאם לתבנית הקבועה של משיכת כספים לאורך הרבעון ואיפוס היתרה בתום כל רבעון. **שביעית**, גרסתו של דואדי שהעיד כי גילה על האיסור במועד מאוחר יחסית, בתחילת שנת 2007, המאשימה טוענת כי לא ייתכן כי לא פנה

לרובינסון בעניין זה בהתחשב ביחסים ביניהם. **שמינית**, גרסתו של דהאן אודות שיחה עם עו"ד דינור מיום 30.3.2006, היום בו ניתנה הערבות לבנק מזרחי, שיחה שבמהלכה אמר דינור כי הוא בא עכשיו עם רובינסון מהבנק וכי הוא חתם על פרוטוקול שלא היה.

הסתרת המשיכות ממבקר הפנים

142. במהלך שנת 2005 החליטה ועדת הביקורת בשחר על עריכת ביקורת פנים בחברה, הביקורת נערכה כדברי שלומוביץ' בשל העובדה ששחר נוהלה על ידי מילומור. לטענת המאשימה היה חשש שביקורת זו תביא לגילוי המשיכות, ולכן ניסו עד המדינה ורובינסון להימנע מלהעביר את כרטיסי החו"ז למבקר. עד המדינה פנה לרובינסון בהצעה לעכב את מתן החו"ז למבקר. רובינסון תמך בהצעה ואישר אותה, ואכן העברת החו"ז עוכבה. לבסוף, ורק עקב בקשות חוזרות ונשנות של רו"ח משה דונוביץ', מבקר פנים חיצוני לשחר (להלן: "**דונוביץ'**"), רובינסון אישר לעד המדינה להעביר הכרסות למבקר. חרף הכחשתו של רובינסון טוענת המאשימה שיש בידה די ראיות כדי להוכיח שהוא פעל בשיתוף עם עד המדינה להסתיר המשיכות ממבקר הפנים. הסתרה זו אף היא מעידה על ידיעתו של רובינסון כי מדובר במשיכות אסורות שעלולות להתגלות.

הסתרת המשיכות מרואי החשבון ומהציבור

143. המאשימה טוענת שהראיות שבידה מוכיחות מעבר לכל ספק סביר שהנאשמים 1 ו-5 ביקשו להסתיר את המשיכות מגורמים בחברה או מחוצה לה, דבר המעיד על הבנתם כי מדובר במעשים אסורים. ניסיון וכוונת הסתרה אלו אינם מאבדים מחשיבותם כתוצאה מהעובדה שהחומר אותו ניסו להסתיר הגיע בסופו של דבר לגורמים מהם הוא הוסתר.

144. המאשימה מפנה בעניין זה לאופן שבו הופעל דפוס המשיכות, כאשר בסוף כל רבעון הוחזרו המשיכות כאמצעי להסתירן. בעניין זה, מפנה המאשימה לעדויות עד המדינה, קם, קושניר שליפר ודואדי, מהן עולה שהנאשמים יחד עם עד המדינה פעלו כדי לנסות ולהסתיר את המשיכות מרואי החשבון ושאר הגורמים. עוד טוענת המאשימה שאין ספק שדפוס הפעילות מעיד כי הייתה כוונה של הנאשמים ועד המדינה לגרום לכך שעיון ראשוני בדוחות הרבעוניים המאופסים לא יעלה על הנייר את הנתון של משיכת כספים במהלך הרבעון. כלומר כדי ללמוד על המשיכות והחזרות הכספים, היה צריך לעיין בכרסות החו"ז, עובדה שהקשתה מאוד גם על רואי החשבון להבחין בכך.

התייחסות לטענת הנאשם כי החו"ז לא תמיד אופס והכסף הוחזר גם כשהמשיכות היו לגיטימיות

145. המאשימה מפנה לדבריו של עד המדינה שיתכן ונעשו טעויות חשבונאיות בסוף חלק מהרבעונים, כך שהוחזר לשחר קצת יותר כסף מהנדרש לאיפוס, טענה שגם העדה קושניר מאשרת. עם זאת, אין בכך כדי לשנות את העיקרון שעמד בבסיס ההחזרה כי בסוף כל רבעון מילומור לא תהיה חייבת כספים לשחר.

146. באשר לטענה של הנאשם שהעברת כרטיס החו"ז לרואי החשבון שוללת כוונה להסתיר, המאשימה חוזרת וטוענת שהעובדה שאלה לא נמסרו באופן רגיל מלמדת על כוונה להסתיר גם מרואי החשבון ב"שיטת מצליח". המאשימה ערה לכך שטעון זה אולי מקל מדי עם רואי החשבון שהתרשלו במילוי תפקידם, שעה שלא נתנו את דעתם לאמור בכרסות החו"ז. עם זאת, היא מפנה לדברי עג'מי ולדברי רו"ח יגאל ביטון שטיפל בתיק מילומור מטעם משרד פאהן קנה, על כך שציפו שהחברה בפרק הצהרת המנהלים תדווח על

עסקאות עם צדדים קשורים. התרשלות רואי החשבון, כך לטענת המאשימה, אפילו אם תרמה למימוש המרמה אין בה כדי לנתק את הקשר הסיבתי בין המרמה לקבלת הדבר או לגרוע מתוקף המרמה.

147. המאשימה הוסיפה וטענה שהנאשמים פעלו במתכוון להסתיר את המשיכות מביקורת של רשות ניירות ערך, שנעשתה באמצעות משרד בר לב, על ידי כך שלא העבירו לידי המבקר את כל הספרים הרלבנטיים של כל החברות לאורך תקופת הביקורת. זאת ועוד, העובדה שלא נגבתה ריבית על המשיכות מלמדת גם היא על כך שהנאשמים ביקשו להסתיר את העברת הכספים, שהרי מדוע נמנעה מילומור מלשלם ריבית כלשהי לשחר על כספים שמשכה ממנה לאורך התקופה.

מודעותו של דואדי למשיכת הכספים ללא אישור

148. המאשימה מפנה לשורה ארוכה של ראיות שהוצגו המוכיחות את מודעותו של דואדי למשיכת הכספים ללא אישור. המאשימה מדגישה את העובדה שדואדי אשר היה סמנכ"ל הכספים במילומור ידע על האיסור למשוך כספים משחר, וחרף זאת הוא היה מעורב בכל תנועות הכספים ממילומור ואליה כולל אלו שהגיעו משחר, תוך שהוא עצמו חתום על מרבית החזרות הכספים. דואדי ידע והכיר את טיב האישורים הנדרשים לעסקאות עם בעל שליטה שהרי שימש לפני כן כחשב בחברה ציבורית משך 6 שנים. על כן, יש לדחות על הסף את טיעונו שאין לו קשר לדיווחים, שהוא לא יועץ משפטי, ושאין בקיא באישורים הנדרשים לעסקאות כאלה. המאשימה מזכירה כי דואדי אישר בעדותו שהציג לרובינסון שאלות בנוגע לתקינותן של המשיכות משחר. דואדי אף אישר שקרא את התשקיף של שחר והדוחות הכספיים, והיה מודע לאירועים משמעותיים בחברה. דואדי עמד בחזית ההתמודדות עם קשיי התזרים של מילומור, והיה עסוק חלק מזמנו בבקשות לדחיית תשלום לספקים, בקשות לדחיית פירעון שיקים, וההתנהלות מול הבנקים. עד המדינה העיד כי למד מדואדי שהשימוש בכספי שחר היה רק מוצא אחרון ולכן נעשה לשיעורין. המאשימה טוענת כי ביצוע המשיכות בדרך זו, יש בה כדי להצביע על מודעות דואדי לכך שמילומור לא הייתה זכאית לכסף.

149. טענתו של דואדי כי היה מדובר בהעברת כספים שהם בגדר הלוואות קצרות מועד אינה מסתדרת עם העובדה שלא נגבתה כל ריבית. לדואדי היה צריך להיות ברור שגם הלוואות כאלה מחויבות בריבית. זאת ועוד, דואדי אישר שהוא אינו מכיר מקום אחר בו יכלה מילומור לקבל הלוואה ללא ריבית. דואדי אף אישר בהודעתו כי מי שניהל את המו"מ על האשראי באותם תנאים מיטיבים היה רובינסון משני צדדיו. לבסוף, יש לדחות את כל ניסיונותיו של דואדי במהלך עדותו בבית המשפט, לחזור בו מגרסתו כי ידע שלא נגבתה ריבית על העברת הכספים, כניסיון להתחמק מאחריות.

150. המאשימה טוענת כי יש לדחות את גרסת דואדי שהוא גילה על האיסור למשוך כסף משחר רק בעת הביקורת שנערכה בשלב מאוחר. לטענתה, דואדי הודה שבסמוך לכניסתו לתפקיד פנה אליו רו"ח יזהר קנה בבקשה שידאג לכך שרובינסון לא ימשוך כספים ממילומור. לפיכך, הוא ראה לנכון לשאול את רובינסון אם משיכות הכספים שהוא התבקש לבצע מאושרות, וזה השיב לו בחיוב על השאלה. דואדי טוען כי תשובה זו לא סיפקה אותו והוא פנה לבדוק העניין בכרטסת החו"ז שהניחה את דעתו.

151. המאשימה מפנה לסתירות המהותיות בגרסתו של דואדי בנדון כאשר מחד הוא הודה שקיבל מידע מחשיד מהרו"ח החיצוני המבקר ולכל היותר הדבר הביאו לדבר עם רובינסון ולערוך בדיקה אקראית, ומאידך, הוא הסתפק בתשובה שקיבל מרובינסון ומבדיקת כרטסת החו"ז לרבעון אחד. לטענת המשיבה כלל לא ברור

איך בחינה של החו"ז הביא אותו למסקנה שהמשיכות מותרות וכי קיבלו את האישורים הנדרשים. הדבר גם לא מסתדר עם עדותו של עד המדינה כי הוא ודואדי ידעו לכל אורך הדרך שהמשיכות אסורות.

152. המאשימה מפנה לראיות הנוגעות לדואדי בכל הנוגע לעיתוי החזרת הכסף לשחר, הסתרת הכרסות מביקורת הרשות וראיות למודעותו של דואדי לאיסור שבמשיכות, להתחמקויות של דואדי והקטנת ראש. לפיכך, עותרת המאשימה לדחות את גרסתו של דואדי כבלתי סבירה וכזו שאינה משתלבת עם הראיות שהוצגו בבית המשפט.

אישום 3: עבירות הדיווח - נדבך משלים בפעולות ההסתרה

חובת הדיווח - המסגרת הנורמטיבית ויישומה

153. המאשימה מפרטת את המסגרת הנורמטיבית לחובות הדיווח החלות על הנאשמים, כמפורט בדין הרלבנטי - תקנות דוחות תקופתיים, תקנות בעלי שליטה, תקנות דוחות שנתיים וכן כללי חשבונאות מקובלים.

154. המאשימה מוסיפה כי אין כל ספק שמשיכות הכספים משחר, הערבות הבלתי מוגבלת והשעבודים לטובת מילומור מהווים מידע מהותי. יתר על כן, אין ספק כי חובות הדיווח הוטלו ישירות על רובינסון כמי שחתם על הדוחות הכספיים, וכמי שתואר כבעל מעורבות פעילה והיכרות קרובה עם המאזנים עד כדי ויכוחים עזים עם רואי החשבון על סיווגים שונים.

155. בכל הנוגע לדואדי מפנה המאשימה לחובות המוטלות עליו כסמנכ"ל הכספים של מילומור לגבי הדוחות. לטענתה, מדובר באורגן הבכיר בחברה לענייני כספים, אשר חתם על הדוחות הכספיים. בנוסף חתם דואדי על הצהרת מנהלים הכוללת "הצהרת נושא משרה הבכיר ביותר בתחום הכספים" בדבר תקינות הדוחות. עוד טוענת המאשימה כי מעדותו של דהאן עולה שהוא העלה בפני דואדי את בעיית המשיכות (אף שבעדות הוא לא זכר זאת). המאשימה טוענת כי יש לדחות את טענות דואדי כי לא הייתה לו זיקה לשחר, דואדי ידע על פעולות ההסתרה בשחר, ובעצם מעורבותו במשיכות ובאיפוס הוא גרם לעבירות הדיווח בשחר.

טענת ההסתמכות

156. המאשימה טוענת שהנאשמים לא עמדו ולו במקצת הנטל להראות שהם היו רשאים להסתמך על אי כתיבת ביאור על ידי רואי החשבון כפי שנקבע בפרשת תנובה וטגר. לא בנקל יאפשר בית משפט הסתמכות על עצה שגויה, כדי שזו תשמש טענת הגנה עליה: להתבסס על מלוא התשתית העובדתית הרלבנטית; להינתן על ידי בעל מומחיות; להיות רצינית על פניה, לרבות בכתב - הסתמכות על חוות דעת בע"פ ללא פירוט והנמקה לא תוכל להביא לקבלת טענת הסתמכות; להיעשות באין אמצעים אחרים; להיעשות בתום לב.

157. המאשימה טוענת שאף לא אחד מתנאים אלו לא התקיימו: לא הובאה ראיה שהנאשמים כללו התייחסות כלשהי למשיכות, לערבויות או לשעבודים בהצהרות המנהלים עליה חתמו והגישו ולכן לא עמדה בפני נותני חוות הדעת כל התשתית העובדתית הרלוונטית (כולל טענות ההגנה שעלו במהלך המשפט); לא ניתנה במקרה זה כל חוות דעת בכתב מנומקת או שלא מנומקת עליה יכלו להסתמך; לא ניתנה אף חוות דעת בע"פ (יש לדחות את הטענה שאולי ניתנה חוות דעת כזו כיוון שפרוטוקול הדירקטוריון מלמד שהנושא לא הובא לדיון, ואף אחד מהדירקטורים או נושאי המשרה לא זכר שהנושא נדון בישיבת הדירקטוריון).

158. המאשימה גם דוחה כל ניסיון להעלאת טענת הסתמכות על עמדת עו"ד דן כאשר שליפר, דינור ועד המדינה פנו להיוועץ בו, וזה ציין שאין לו מה לייעץ להם שכן מדובר במעשה עשוי. המאשימה טוענת מעבר לעובדה כי טענת הסתמכות זו נוגעת רק לשני הדיווחים האחרונים, שליפר מסרה בהודעתה שבעקבות הפגישה היא הודיעה לרובינסון שנדרש דיווח על המשיכות בשחר, כאשר בנוגע למילומור לא נאמר דבר בפגישה. עו"ד דן ציין שלא רק שאינו זוכר את השיחה בפרטיה הרי אין מדובר בתחום עיסוקו, זכר שהייתה פגישה קצרצרה והוחלט בסופו של דבר לא לתת יעוץ. לפיכך, לא מתקיימים התנאים להסתמכות.

אישום 4: שיבוש הליכי משפט והדחה

159. המאשימה מסתמכת באישום זה בעיקר על עדותו של דואדי שסיפר בהודעתו שהוזמן על ידי רובינסון, וזה אמר לו שאין כל בעיה עם המשיכות של הכספים, אך במידה ויהיו בעיות הוא מבקש מדואדי לקחת את התיק על עצמו בתמורה לסכום כסף ניכר. דואדי הוסיף וציין שרובינסון רצה בכך שדואדי יבוא לרשות ניירות ערך ויאמר להם שהוא אחראי למשיכות הכספים משחר. הואיל ופגישה זו נערכה זמן קצר מאוד לפני נסיעתו של רובינסון לחו"ל, והואיל והצעה זו הפתיעה את דואדי, הוא ביקש להשיב עליה רק לאחר חזרתו של רובינסון מחו"ל. מיד עם חזרתו של רובינסון, דואדי נכנס למשרדו ואמר לו שהצעתו לא הגיונית ותשובת דואדי שלילית. עוד אמר דואדי לרובינסון שהוא נעלב מעצם ההצעה והוא לא מוכן להיעתר לה בעד שום הון שבעולם.

160. המאשימה מוסיפה ומפרטת מהודעתו של דואדי שבמועד שהוא שמע לראשונה את הצעתו של רובינסון הוא נקט בשלוש פעולות מיידיות: (א) פנה באופן מידי לעד המדינה וסיפר לו אודות הפגישה עם רובינסון וההצעה שהוא קיבל. דואדי הסביר שהוא עשה זאת כיוון שחשש שמא רובינסון יפנה לעד המדינה בהצעה דומה, שהרי לפי הצעתו המקורית של רובינסון דואדי ועד המדינה היו צריכים לפעול במשותף על מנת "לנקות" את רובינסון מכל פעילות אסורה ורצה לוודא שעד המדינה גם הוא ידחה את ההצעה של רובינסון. (ב) סיפר על השיחה לאשתו. (ג) פנה מיד לקבלת יעוץ משפטי.

161. המאשימה גם מפנה לעדותו של עד המדינה, שעולה בקנה אחד עם הודעתו של דואדי שגם אליו פנה רובינסון בהצעה דומה. רובינסון כעס מאוד על עד המדינה בשל סירובו להצעה, והתבקש על ידי רובינסון להסיע אותו לביתה של שליפר (גם רובינסון וגם שליפר מאשרים גרסה זו של עד המדינה בדבר הסעתו של רובינסון לביתה של שליפר). עד המדינה מאשר את גרסתו של דואדי כפי שנמסרה בהודעתו של האחרון, לפיה דואדי פנה אליו מיד לאחר שחזר מהפגישה עם רובינסון, פירט בפניו את פרטי ההצעה, ובסופו של דבר, שניהם החליטו לפנות לקבלת יעוץ משפטי חיצוני.

162. דואדי אמנם חזר בו במהלך עדותו בבית משפט מגרסה חד משמעית זו, אך המאשימה מבקשת לדחות את גרסתו בבית משפט שלטעמה נבעה מניסיון לנקות את עצמו ואת רובינסון. על בית המשפט לדחות את הטענה שההודעה נגבתה מדואדי תוך הפעלת אמצעי פסול, כגון הפעלת לחץ או אמרות שהושמו כביכול בפיו, הואיל והנאשם לא הצליח להוכיח אף לא אף מהן. הראיות שהובאו בפני בית המשפט מצביעות על אמירה חופשית ומרצון שנמסרה על ידי דואדי לאחר התייעצות עם עו"ד, ללא כל לחץ או הפעלת אמצעי פסול אחר. דואדי אישר את ההודעה בחתימת ידו לאחר שקרא אותה וביקש להכניס שינויים שונים אך לא דווקא בנקודה זו.

אחריותה של מילומור - תורת האורגנים

163. המאשימה הפנתה לעדויות רבות שנמסרו בבית המשפט, ולשלל גדול של ראיות נוספות שמצביעות על הדומיננטיות של רובינסון כבעל שליטה, יו"ר ומנכ"ל של מילומור. רובינסון היה הגורם הבלעדי אשר ניווט את פעילותה העסקית של מילומור, היה מעורב בכל החלטה, חתם על כל שיק, עמד בקשר שוטף עם רואי החשבון ונושאי המשרה בחברה. מכאן שהמעשים התאפשרו בזכות מעמד רובינסון בחברה.

164. מקל וחומר, כאשר סמנכ"ל הכספים של החברה והאיש שעומד בראש ההיררכיה של המערכת הכספית שלה שותף למעשים, הרי המעשים קשורים קשר אינהרנטי לתפקיד זה, **ונועדו להטיב עם מילומור על חשבון שחר**, כמו גם להטיב עם רובינסון באופן אישי. משכך, יש לראות במילומור כאחראית לעבירות שביצעו אורגניה.

עדות עד המדינה

165. המאשימה הפנתה לראיות הרבות התומכות באמינות גרסתו של עד המדינה. זאת במיוחד לאור העובדה כי עדות זו אינה עומדת בפני עצמה אלא מצטרפת לשלל ראיות המגבשות תמונה ברורה בדבר התנהלותם האסורה של הנאשמים במשיכת הכספים מחברת שחר לחברת מילומור, תוך הסתרת פעילות זו משומרי הסף, הרשות, המבקר והנאמן. המאשימה הוסיפה וציינה שטענות עד המדינה נתמכו בראיות אובייקטיביות. אפילו עדת ההגנה אלנבוגן שהטיבה להכיר את רובינסון ענתה בשלילה לשאלה שהוצגה לה אם עד המדינה הוא שקרן. המאשימה אף מצביעה על כך שלעד המדינה לא היה אינטרס לשקר, ועל כן ראוי לבחון את דבריו לגופם. זאת ועוד, המאשימה הציגה די ראיות אף בלא עדותו, ועל כן, זו מהווה לכל היותר סיוע.

166. המאשימה מבקשת לדחות על הסף את טענת הנאשמים שעג'מי הוא עד מדינה. לגישה עג'מי אינו שותף לדבר עבירה, אלא יש לראות בו כמי שהתחיל בפרשה, אך נעדר מודעות פוזיטיבית למשיכות, להבדיל מאי בדיקתם. זאת ועוד, גם אם תתקבל הטענה שאי הגשת כתב אישום נגדו היא בגדר טובת הנאה, הרי שלזו אין כל קשר למתן העדות.

עדות קושניר

167. עדה זו הוכרזה כעדה עוינת בשל חזרתה מהגרסה שמסרה בהודעה לפיה איפוס בכרטסת החו"ז נועד להסתיר משיכות אסורות מרואי החשבון. המאשימה עותרת לבית המשפט להעדיף את הדברים שמסרה העדה בהודעה על פני עדותה בית המשפט, שהרי תוכן הודעתה עולה בקנה אחד עם ראיות רבות נוספות שהוגשו לבית המשפט ותומכות בגרסתה של העדה, כפי שנמסרה בחקירתה ברשות. לפי דברים אלה, אופן הפעילות של רובינסון, דואדי ועד המדינה, כאשר הורו על החזרת הכספים לשחר בסוף כל רבעון, העיד על כך שהמשיכות לא היו תקינות, כאשר החזרת הכספים נועדה להסתיר את היתרות בכרטסת החו"ז של מילומור בספרי השחר.

168. המאשימה עתרה לבית המשפט להתעלם מעדותה של העדה בבית המשפט, שעה שזו הציגה את עצמה כמי שאינה בקיאה ואינה יודעת דבר על אופן התנהלות העברת הכספים, בעוד שבהודעתה ברשות ידעה לפרט היטב את הניסיונות שנעשו להסוות את העברת הכספים. יתר על כן, הואיל ומדובר בחברה

בורסאית, ידעה קושניר להבחין בין החזרות חוב תמימות לכאלה שתכליתן להסתיר את ההעברות. במקרה ובית המשפט יעדיף בסופו של דבר לקבל את עדותה של קושניר על פני הודעתה, ציינה המאשימה כי גם בבית המשפט אישרה קושניר שהכספים הוחזרו בסוף כל רבעון מפני שהצדדים לא רצו שהיתרות יופיעו בדו"חות הכספיים הרבעוניים של שחר.

התייחסות לחוות דעת מומחה ההגנה

169. מומחה ההגנה העלה שתי טענות עיקריות בחוות דעתו - הראשונה, כי המאזן בין שתי החברות מלמד דווקא ששחר חבה כספים למילומור. השנייה, נעוצה באינטרס של שחר, שמילומור תיוותר חברה סולבנטית, אינטרס המאזין לטענתו את ניגוד העניינים בין הרוב למיעוט בשחר ומצדיק את המשיכות. המאשימה עתרה לבית המשפט לדחות על הסף את מסקנות המומחה שנשמכות בעיקר על ההנחה שהוצגה בפני המומחה, שמדובר במשיכות כספים שהן בגדר הלוואה, תוך התעלמות מהערך הכלכלי של פגיעה בממשל התאגידי של החברות. חברת מילומור היא בעלת שליטה בחברת השחר, פרדי רובינסון הוא בעל שליטה במילומור והוא גם בעל שליטה בשחר, הוא מכהן כיו"ר בשתי החברות, הוא מכהן כמנכ"ל בשתי החברות, אך יחד עם זאת יש לזכור שבשתי החברות יש בעלי מניות מקרב הציבור שמחזיקים במיעוט המניות. בחברת שחר ישנם בעלי אג"ח שהאינטרס שלהם מיוצג על ידי הנאמן, ומדרך הטבע ישנו ניגוד אינטרסים מובנה, אינהרנטי ומובהק הנובע מבעיית הנציג בין בעלי השליטה לבין בעלי מניות המיעוט, ובין בעלי השליטה לבין הנאמן. האינטרס של בעל השליטה אינו זהה בהכרח לאינטרס של בעלי מניות המיעוט, ואולי אף מנוגד לאינטרס שלהם.

170. במקרה זה, טוענת המאשימה, הובהר באופן נחרץ שהאינטרס של רובינסון כבעל שליטה במילומור, שהיא בעלת שליטה בשחר, מנוגד בתכלית לאינטרס של הנאמן מטעם בעלי האג"ח. על כך העידו כל הצדדים - כך למשל, לפי תפיסתו של רובינסון עמדתו של הנאמן, שהתנגד להבאת ההחלטה בדבר העמדת קו אשראי לאישור האסיפה הכללית, אינה מוצדקת או הגיונית. יחד עם זאת, רובינסון הדגיש את העובדה שאין רצונו להתעמת עם הנאמן ולהרגיז אותו, ועל כן הוא בחר לסגת מעמדה זו ולוותר על קו האשראי חרף התפיסה הבסיסית שלו, שטובתה של השחר ואולי גם טובתה של מילומור היו מצדיקים אישור מתווה של העמדת קו האשראי.

171. על פי גישת המאשימה, המומחה גם התעלם מהעובדה שבהוראות התשקיף "תומחרה" בהסכמת הצדדים האפשרות ששחר לא תיכנס בנעלי מילומור בערבות שניתנה לבנקים היווניים. לפיכך, אין כל הצדקה לקבלת עמדת המומחה מטעם ההגנה, לפיה יש ליתן ערך נוסף לעובדה ששחר לא הצליחה להעמיד את הערבות לטובת הבנקים היווניים במקום מילומור, כל זאת בניגוד להסכמה והבנה שהייתה בין הצדדים, כפי שמצאה ביטוי בהוראות התשקיף.

הטענה לביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק

172. המאשימה עתרה לבית המשפט לדחות את טענת הנאשמים להגנה מן הצדק, כאשר היא מדגישה כי קבלת הטענה הוכרה בפסיקה רק במקרים קיצוניים של שיהוי בלתי סביר בין מועד סיום החקירה לבין הגשת כתב האישום והתנהלות ההליך המשפטי (למשל בפרשת לימור - 8 שנים, פרשת מזרחי - 5 שנים). לא כך המקרה הנוכחי.

173. המאשימה פירטה בפני בית המשפט את השתלשלות האירועים בתיק זה, שעה שהחקירה החלה דווקא

בפרשה אחרת, גדולה הרבה יותר מהפרשה הנוכחית. החקירה באותה פרשה חבקה מעורבים רבים, בארץ ובחו"ל, ובסופו של דבר לא הוגש בה כתב אישום. לפיכך, התביעה נותרה עם הפרשה הנוכחית, ובתום החקירה החליטה המאשימה שנדרשת השלמת חקירה בפרשות האחרות, ובכלל זה חיקור דין בחו"ל. כל אלו מסבירים את התמשכות ההליכים החקירתיים עד לגיבוש כתב אישום והגשתו לבית המשפט בחצי השני של שנת 2014.

174. המאשימה עתרה לבית המשפט אף לדחות את טענת ההגנה בדבר אכיפה בררנית לפיה הוחלט להגיע להסכמה לסגירת התיק עם מעורבים אחרים בפרשה. המאשימה מאבחנת את עניינו של כל אחד ואחד מהמעורבים האחרים ביחס לחלקם של הנאשמים ומסבירה מדוע הנאשמים אינם ומעולם לא היו זכאים לקבל את אותו יחס מקל, כפי שנהגה המאשימה עם המעורבים האחרים בפרשה. כך למשל, כאשר מעורבים אחרים נחשפו לחלק קטן מהפעילות האסורה, או היו נתונים למרותם של הנאשמים. דוגמא נוספת היא מעורבים שפעלו באופן רשלני אך נעדרו כוונה פלילית ומודעות מלאה לטיב המעשים האסורים, או מעורבים שפעלו כדי להסיר את המחדלים ובחלקם אף הפסיקו את קשריהם עם החברה נוכח ההתנהלות האסורה.

תמצית ראיות הנאשמים 1 ו-5 וסיכומיהם

175. סיכומי הנאשמים הוגשו לבית המשפט במתכונת דומה לסיכומי התביעה, היינו, התייחסות לשני האישומים הראשונים במשותף והתייחסות נפרדת לאישום השלישי והרביעי. בפרק ההקדמה ביקשו ב"כ של רובינסון להדגיש את העובדה שהנאשם מוצא עצמו נלחם על חפותו בשנת 2015 בגין אירועים שהתרחשו בשנים 2005-2006, זאת לאחר שתיק החקירה שכב בחוסר מעש משך חמש שנים, טרם הגשת כתב האישום. בין לבין חלו תמורות של ממש אצל הנפשות הפועלות - שחר שהיא הנפגעת לכאורה בתיק זה, נמכרה בשנת 2007 לחברה ציבורית אחרת ובשנת 2008 נמחקה מהמסחר, בעוד שחברת מילומור, הנאשמת לצדו של רובינסון, גם היא אינה חברה ציבורית מזה שנים ארוכות, מצויה במצב של הסדר נושים ופועלת להשלים החזר כל חובותיה.

ראיות וטענות הנאשמים 1 ו-5 באישומים 1 ו-2

176. רובינסון אינו חולק על העובדה שבמועדים הרלוונטיים הוא היה בעל שליטה בחברת האם, אך לטענתו כתב האישום אינו כולל ולו בדל של טענה בדבר עניין אישי-פרטי שלו בתנועות הכספיות המתוארות, כאשר לטענתו כל המשיכות משחר הוחזרו במלואן זמן קצר לאחר שניתנו למילומור. רובינסון טוען שמדובר בהעברות כספיות שבוצעו באופן גלוי לחלוטין, ודיווח אודותיהן נמסר על ידי רובינסון באופן שוטף ומלא לכל הגורמים הרלוונטיים, לרבות רואי החשבון המבקרים ומבקר הפנים של שתי החברות, אשר היו מודעים להן היטב. שומרי הסף לא ראו בהעברות אלה כל פגם או פסול, ולאור התחייבויות תשקיפיות ששחר לקחה על עצמה, שחר הייתה מחויבת לבצען.

177. רובינסון הוסיף וטען כי גם אם בית המשפט יקבע בסופו של דבר כי אסור היה לבצע את ההעברות הכספיות ללא "האישור המשולש", לא יהיה בכך כדי לשלול את תום לבו של רובינסון, שבזמן אמת אישר את ההעברות תחת ההבנה שלא רק שאינן מנוגדות לדין, אלא שיש בהן כדי להגשים בצורה מיטבית את האינטרס של שחר, מילומור ואת האינטרס המצרפי הכולל של שתי החברות.

ניתן גילוי מלא מצד רובינסון למשיכות

178. לטענת רובינסון, רואי החשבון המבקרים ידעו על כל אחת ואחת מהעברות הכספיים בין שתי החברות, וזאת מהטעם הפשוט שרובינסון ועובדיו עדכנו אותם באופן שוטף על תנועות כספיות אלה ושלחו להם באופן קבוע את החומר החשבונאי הנוגע להעברות. הטענה שהאיפוס של הכרטיסים נועד להסתיר את המשיכות מרואי החשבון אינה יכולה לדור בכפיפה אחת עם העבודה שרואי החשבון ידעו היטב על המשיכות וקיבלו מדי רבעון את הכרטסות המתעדות את המשיכות.

179. רובינסון מפנה לת/315, ת/316, ת/317, הם כרטיסי שחר במילומור וכרטיסי מילומור בשחר בין התאריכים 1.1.2005 ועד 30.6.2005 (שני הרבעונים הראשונים) שנמצאו בקלטר ניירות העבודה של רואי החשבון המבקרים, משרד שטראוס-לזר, לאחר שנמסרו להם על ידי חברת השחר. כרטיסים אלה כוללים תיעוד מפורט של כל אחת ממשיכות הכספים "האסורות", הכוללות גם תיעוד לאיפוס הכרטיס. לפיכך, טענת המאשימה בדבר הסתרה כביכול מפני רואי החשבון היא טענה תמוהה. זאת ועוד, בידי רואי החשבון נמצאו מסמכים נוספים המעידים על הדיווח: ת/324 כרטיס מילומור בשחר, נ/32 קובץ ניירות עבודה של רואי החשבון המבקרים, ת/322 ות/326 כרטיס מילומור בשחר וכרטיס שחר במילומור ועוד. כאשר התמונה העולה משלל הכרטסות שהועברו לרואי החשבון המבקרים ומניירות העבודה שלהם היא שהאחרונים קיבלו תמונה מלאה ומדויקת בנוגע למשיכות הכספים.

180. ההגנה מפנה גם לעדותם של נוישטיין, שורר, דהאן, קושניר, עג'מי ולשאלות שבית המשפט הציג בנדון כהכחה לכך שלא הייתה הסתרה מפני רואי החשבון המבקרים. ההגנה הוסיפה וטענה שיתכן ומדובר בכשל או התנהגות רשלנית מצד רואי החשבון, אך מה למאשימה כי תלין על רובינסון כאשר רואי החשבון, שהם הגורם המקצועי המופקד על עריכת הביקורת על הדו"חות הכספיים, התעלמו או לא נתנו דעתם לנתונים ולמסמכים שהוצגו בפניהם באופן מפורש וגלוי על ידי החברה ונמנעו מלהעיר כל הערה בנדון.

181. ההגנה מפנה לתשובותיו של עג'מי לשאלות שהפנה אליו בית המשפט (פ/1.6.2015, עמ' 1199 שורות 21-24), בהן העלה את הסברה שרואה החשבון המבקר מטעם המשרד לא הבין את המסמכים שהוצגו בפניו על ידי החברה, וככל הנראה מדובר בכשל מקצועי במשרדו.

182. לטענת ההגנה, גם מבקר הפנים של החברה, ישראל גלס (להלן: "ישראל גלס"), קיבל את מלוא המידע על המשיכות ואישר את תקינותן. ההגנה מדגישה כי מבקר הפנים מונה על מנת לבדוק את מערכת היחסים הכספית בין חברת האם לחברת הבת, וקיבל לצורך כך את מלוא המידע. מבקר הפנים ודונוביץ' אף אישרו שזכו לשיתוף פעולה מלא, קיבלו את כל המידע והמסמכים שביקשו. למעשה, וגם לפי גרסת עדי התביעה היה זה רובינסון אשר הורה בסופו של דבר להעביר למבקר הפנים את הכרטסת הרלוונטית שהתבקשה. לבסוף פרסם ישראל גלס דו"ח ביקורת (ת/67), בו נקבע כי "לא קיימים ממצאים משמעותיים אותם יש להציג בפני ועדת הביקורת".

ההסבר לאיפוס הכרטיסים על פי ההגנה

183. ההגנה מעלה מספר אפשרויות לשאלה מדוע פעל עד המדינה לאיפוס הכרטיסים בסופי הרבעון. יתכן והדבר נבע מהבנה שגויה של דברי ר"ח קם, קודמו בתפקיד. יתכן שההסבר לכך הוא בחרדה ממנה סבל ושבינה טופל תרופתית, כפי שהעידה עדת ההגנה אלנבוגן, יתכן שבצל חרדה זו ראה צל הרים כהרים. ההגנה

מדגישה את העובדה שגם עד המדינה אינו טוען שרובינסון הנחה אותו לאפס את הכרטיסים בסוף כל רבעון. לגרסתו, הוא נכנס לסיטואציה קיימת של איפוסים ועל כן המשיך לפעול באותה מתכונת.

184. לטענת ההגנה, רובינסון שיתף פעולה עם עד המדינה ובהתאם לבקשתו של האחרון הורה על ביצוע החזרים ממילומור לשחר בסוף כל רבעון, כיוון שרובינסון עצמו ראה בהעברת הכספים כסיוע לטווח קצר לפתרון הבעיות התזרימיות של מילומור. על כן, כל אימת שמנהל הכספים ביקש כי הכספים יוחזרו, הוא נענה לפנייתו של זה. רובינסון מאשר שהוא נתן הנחיה ברורה להעברת הכספים משחר וראה בכך העברה מותרת כהלואה לטווח קצר. הוא גם אישר שמותר מבחינתו להשתמש בשחר למתן הלוואות (כנראה שרובינסון טעה, שעה שצוין שמדובר בערבויות). רובינסון הוסיף וטען שהוא לא ידע על האיפוסים חרף העובדה שהוא חתום על כל העברות הכספים מהחברה. הוא לא העלה בדעתו שעד המדינה מאפס את הכרטיס ומנסה להסתיר את המשיכות מרואי החשבון, מהטעם הפשוט שהוא לא חשב שיש מקום או צורך להסתיר את הדברים, שהרי לתפסתו של רובינסון העברות הכספים מותרות ולגיטימיות.

רובינסון לא הסתיר את המשיכות מהציבור ומהדירקטוריון

185. רובינסון אינו חולק על העובדה שהדו"חות הכספיים של שתי החברות לא כללו התייחסות להלוואות קצרות הטווח שהעמידה שחר לטובת מילומור. כמו כן מאשר רובינסון שהביאורים בדו"חות לא פירוט את יתרת החובה הגבוהה ביותר של מילומור, כאשר לטענתו לא מדובר בהשמטה מכוונת שלו, אלא של רואי החשבון המבקרים שהחליטו באופן אוטונומי ועצמאי, ללא כל התערבות מצד רובינסון שלא לכלול בביאורים הרלוונטיים מידע כלשהו בנוגע למשיכות הכספים. מדובר, אם כן, בסוגיה חשבונאית מובהקת, באחריות גורמי מקצוע שאינה נוגעת לנאשם ואין לייחס לו כל אשם או אחריות בגין שיקול הדעת המקצועי שלהם.

186. מכאן שאין הסתרה מרואי החשבון וגם אין הסתרה מהציבור, שהרי ההסתרה מהציבור מיוחסת לנאשם דרך ההסתרה מרואי החשבון המבקרים. רובינסון מעלה מספר סיבות שבעטיין נמנעו רואי החשבון המבקרים מלכלול בדו"חות הכספיים מידע אודות המשיכות: רשלנות מקצועית וחוסר ידע של רואי החשבון הזוטרים והמתמחים בצוות הביקורת. מנגד, עג'מי ידע באופן אישי על משיכות הכספים, שהרי הסוגיה עלתה בשיחה בינו לבין עד המדינה, בה הודיע עג'מי לעד המדינה כי אין בכוונתו לכלול מידע על המשיכות ועל יתרת החובה הגבוהה ביותר בדוחות. משרד שטראוס נמנע מלציין את יתרת החובה הגבוהה ביותר של בעל השליטה בשחר באופן מתמשך וסיסטמטי בכל שנות הביקורת, מה שמהווה כשל קולוסאלי של המשרד, ואין להטיל את האשמה על רובינסון.

187. לסיכום, ההחלטות שלא לתת גילוי על המשיכות התקבלו על ידי עג'מי עצמו מבלי להתייעץ עם רובינסון. אמנם רובינסון מאשר שהוא חתם על הדו"חות הכספיים, אך הוא לא הכיר את הביאור הרלוונטי.

188. רובינסון הוסיף וטען, ביחס לגילוי בפני דירקטוריון שחר, שהוא הניח כי מלוא המידע בנוגע להלוואות קצרות הטווח נמסר לדירקטורים דרך הדו"חות הכספיים, שהרי דו"חות אלה אושרו על ידם. הוא הוסיף וטען שהוא לא ידע שהדו"חות לא כללו את מלוא המידע הרלוונטי בנוגע למשיכת הכספים. הוא היה משוכנע שהביאורים הם כדין ולא העלה על דעתו כי נדרש גילוי נוסף מצדו בעניין זה לדירקטוריון. הדירקטורים אף העידו, לטענת ההגנה, כי ציפו לקבל את המידע על משיכת הכספים מתוך הדו"חות הכספיים, ומשלא כללו הדו"חות מידע שכזה, לא יכלו לדעת על המשיכות. בעניין זה הפנה רובינסון לעדותם של עד המדינה וקם

שנטלו חלק בשיבות הדירקטוריון ולא טרחו לעדכן את הדירקטורים בדבר משיכות אלה.

הטענה בדבר קיומה של הצדקה כלכלית בבסיס ההלוואות קצרות הטווח

189. זוהי אחת מטענות ההגנה העיקריות שהעלה רובינסון במהלך עדותו בבית המשפט. רובינסון סבר בזמן אמת כי מדובר במשיכות כספים מותרות ולגיטימיות לחלוטין. הסיבה הראשונה לכך היא העובדה שהמצוקה התזרימית אליה נקלעה מילומור נגרמה בשל הפרת התחייבויות שחר בעניין העברת הערבויות לבנקים ביוון ובנק לאומי. ערבויות אלה גרמו לפגיעה כלכלית-תזרימית ברורה במילומור וביכולתה לגייס אשראי לפעילותה. לעניין זה מפנה ההגנה לחוות דעתו של פרופ' ברנע על שוויון של ערבויות אלה, שלהערכתו מגיעות לסכום של 1.19 מיליון ש"ח.

190. סיבה נוספת לכך שרובינסון ראה במשיכות כמותרות, היא האינטרס הכלכלי הישיר והאישי של שחר בתמיכה כלכלית במילומור. לשחר היה אינטרס עצמאי ואישי, ללא כל קשר להיותה חברת בת של מילומור, לתמוך כלכלית במילומור ולשחר אותה מהבעיות התזרימיות שלה. הערבויות שסיפקה מילומור לבנקים היווניים הפכו את שחר לבעלת אינטרס להמשך תפקודה של מילומור. אילו מילומור הייתה קורסת, היה נוצר סיכון של ממש עבור שחר שהבנקים היווניים יפעלו לממש את השעבוד על מניות הקזינו. כלומר, כפי שפירט המומחה מטעם ההגנה, חדלות פירעון של מילומור מסכנת את הבעלות של שחר בקזינו.

191. ההגנה מדגישה כי רובינסון נעדר אינטרס אישי בהלוואות קצרות הטווח שנתנה שחר למילומור. לטענת רובינסון, טענת המאשימה כי היה לו אינטרס אישי במשיכות, הינה שינוי חזית מוחלט וטענה חדשה אשר עלתה לראשונה בסיכומי המאשימה, מבלי שהיה לה זכר בכתב האישום ובחקירה. רובינסון טוען שלאורך התקופה הרלוונטית לכתב האישום, הוא הזרים לא פחות מ-50 מיליון ש"ח למילומור מכיסו הפרטי כדי לאפשר לה לשלם את חובותיה, במקביל להלוואות שהועברו משחר. גם לאחר תקופת כתב האישום המשיך רובינסון להזרים עשרות מיליוני שקלים נוספים למילומור, כפי שבית המשפט של פירוק אף ציין בהחלטתו, וכפי שהעידה עדת ההגנה אלנבוגן.

192. רובינסון מבטל את הטענה בדבר הלוואה שנתנה שחר למילומור בשנת 2007, שלכאורה הצילה את רובינסון מפני מימוש ערבות אישית שנתן לבנק המזרחי להבטחת הלוואה שלקחה מילומור. ההסכם למכירת שחר לקווינקו סוכם כבר באותו מועד והיה צפוי להזרים למילומור עשרות מיליוני ש"ח, שאמורים היו לשמש להחזר ההלוואה, כך שממילא רובינסון היה משוחרר מערבותו האישית.

הצדקה משפטית להלוואות קצרות הטווח

193. ההגנה מבקשת לשכנע את בית המשפט בדבר קיומה של גושפנקא משפטית בבסיס ההלוואות קצרות הטווח עליה הסתמך רובינסון בזמן אמת, עת אישר את ביצוע ההעברות הכספיות נשוא כתב האישום. ההגנה מוסיפה ומבהירה כי גם אם בסופו של דבר בית המשפט ידחה את הפרשנות המשפטית כשגויה ויקבע שמשיכת הכספים לא הייתה תקינה מהטעם שלא התקבל לגביהם אישור משולש, הרי אין בכך כדי לפגוע בתום לבו של רובינסון, שבזמן אמת האמין כי משיכות הכספים היו מותרות ולגיטימיות.

194. לטענת ההגנה, התחייבות תשקיפית הינה חריג לצורך באישור המשולש לעסקאות עם בעל שליטה. כלומר, לא נדרש אישור משולש כאשר העסקה עם בעל השליטה כבר נכללה בתשקיף החברה שעמד בבסיס

החלטתם של בעלי המניות בחברה להשקיע בה ובבסיס החלטת מחזיקי האג"ח להלוות לה כספים. מכאן שהן בעלי המניות והן מחזיקי האג"ח הסכימו לעסקה מכוח התשקיף ובעניין זה מפנה ההגנה לדמי הניהול ששילמה שחר, שהרי אין חולק שמדובר בעסקה עם בעל שליטה וחרף זאת לא נדרש לגביה האישור המשולש, שכן שחר נתנה התחייבות תשקיפית לשלם למילומור את דמי הניהול כמפורט בסעיף 6.5.6 לתשקיף.

195. בענייננו, ניתנה התחייבות תשקיפית של שחר לפצות את מילומור במידה ומילומור תעמיד ערבויות לטובת רסידו פיתוח כאמור בסעיף 6.5.8 לתשקיף. אמנם התשקיף דן בערבות שתעמיד שחר לטובת מילומור ולא במתן הלוואות כפי שהיה במקרה דנן, אלא שכפי שהובהר במהלך המשפט וכפי שהמאשימה הצהירה והסכימה, דין ערבות כדן מתן אשראי ואין מקום לאבחן בין שניהם. רובינסון הוסיף וטען כי משהסכימה המאשימה לראות בערבות כמתן אשראי, הרי שאין זה תמוהה כי רובינסון לא עשה הבחנה בין האשראי שהעמידה שחר למילומור לבין המשיכות האסורות לשיטת כתב האישום. משהתקיימה זהות בין העמדת ערבות לבין העמדת הלוואה, יש בכך משום הגנה ראויה מצד רובינסון. משיכות הכספים שבוצעו ברבעון הראשון של 2005 בסך 9 מיליון ש"ח בוצעו מיד לאחר שבחודש דצמבר 2004 העמידה מילומור ערבות בלתי מוגבלת בסכום לטובת רסידו פיתוח. גם המשיכות שבוצעו ברבעון הראשון של שנת 2006, בוצעו מיד לאחר שביום 1.1.2006 הוחלט על הערבות שתעמיד מילומור לטובת הבנקים היווניים בהיקף גדול מאוד. על כן, ההלוואות קצרות הטווח בוצעו מיד לאחר שמילומור העמידה ערבויות לטובת רסידו פיתוח, כאמור בתשקיף.

196. ההגנה טוענת כנגד טענת המאשימה שלא הייתה כל התחייבות תשקיפית של שחר להעמדת ערבות חלופית. ההגנה מפנה את בית המשפט ללשון סעיף 6.5.8 לתשקיף ומסיקה מלשון הסעיף 3 התחייבויות: ראשית, החברות התחייבו לפעול במשותף לשחרר את מילומור מהערבויות שניתנו על ידה. שנית, כדי לממש התחייבות זו, התחייבה שחר בהתחייבות תשקיפית, לערוב בערבויות חלופיות. שלישית, אם תיאלץ מילומור לשלם כספים בשל הערבויות, שחר התחייבה לשפותה בשל כך. מדובר, אם כן, לפי התזה שמעלה ההגנה, בשתי התחייבויות תשקיפיות של שחר המתווספות זו לזו ולא רק בחובת שיפוי.

197. ההגנה מפנה בעניין זה לדוחות הכספיים של שחר לשנים 2004-2005 ולת/1, הדיון וההחלטה בפרוטוקול ישיבת הדירקטוריון מיום 5.2.2006. באותה ישיבה החליט הדירקטוריון שעל שחר להעמיד כנגד הערבות שהעמידה מילומור לרסידו פיתוח, ערבות נגדית של שחר כלפי מילומור ובנוסף, לשפות את מילומור היה וזאת תידרש לשלם כספים בגין הערבות שהעמידה. הדירקטוריון אישר את ההחלטה בכפוף לקבלת חוות דעת משפטית כי היא עולה בקנה אחד עם התשקיף, ואין מדובר בעסקת בעלי עניין חדשה.

198. לטענת ההגנה, פנו ביום 28.2.2006 מזכירת החברה ועו"ד אמיר דינור אל יועצה המשפטי החיצוני של החברה, עו"ד רוזנבוך, וביקשו ממנו לחוות דעתו בסוגיה תוך שהם מציינים כי לדעתם הסוגיה מכוסה בתשקיף ולפיכך אין צורך באישור המשולש. ההגנה מפנה בעניין זה לת/30, הפנייה לעו"ד רוזנבוך.

199. ההגנה מפנה אצבע מאשימה למחלקת החקירות של הרשות אשר לטענתה לא דרשה מעו"ד רוזנבוך את תיבת הדואר האלקטרוני שלו, אף שזה מסר לחוקריו כי קיים ברשותו חומר מחשב שלא נדרש על ידם. ההגנה מפנה עוד לדוא"ל ששלחה יהודית גלס לדח"ץ כץ מיום 20.3.2006 עם עותקים לעו"ד דינור ולעד המדינה, בו מובהר כי עו"ד רוזנבוך קיבל את עמדת יהודית גלס ודינור, לפיה העמדת הערבות ביחד עם התחייבות לשיפוי משחר למילומור מכוסה כבר בתשקיף ולפיכך אין מדובר בעסקה חדשה המצריכה את

האישור המשולש (נ/13). אמנם יהודית גלס לא זכרה את האירועים משנת 2006, אך ציינה שאין לה ספק שהדברים שכתבה לדח"ץ כך היו נכונים, וכי אכן הייתה חוות דעת משפטית שקבעה שאין צורך באישור המשולש.

200. ההגנה מוסיפה שניתוח אובייקטיבי של הדברים, ובפרט אמירתו של רובינסון בזמן אמת, מלמדים כי לשחרר הייתה מחויבות תשקיפית לפצות את מילומור, בין באמצעות העמדת ערבויות לטובת מילומור ובין באמצעות אשראי לטווח קצר למילומור.

201. תקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין) התש"ס-2000 (להלן: "**תקנות ההקלות**") מאפשרות גם הן מתן הלוואות ללא האישור המשולש: ההגנה מפנה לתקנה 1(4), המפרטת את המקרים בהם לא יהיה צורך באישור המשולש. למשל, מקום בו חברה ציבורית מתקשרת בעסקה עם בעל השליטה לשם קידום עסקה שלהן עם גורם אחר ותנאי העסקה בין החברה הציבורית לבין בעל השליטה אינם שונים מהותית מהתנאים החלים על בעל השליטה ביחס לאותה עסקה. ההגנה טוענת שהפיצוי שנתנה שחר למילומור היא חלק אינטגרלי מהעסקה שאלה נכנסו שתי החברות עם גורם אחר (הבנקים היווניים). גם תנאי הפיצוי ששחר העמידה לטובת מילומור לא היו שונים מהותית מתנאי הערבות שהעמידה מילומור לטובת הבנקים היווניים. לכן לא נדרש אישור משולש ביחס לפיצוי שנתנה שחר למילומור.

הערבות הבלתי מוגבלת בסכום מיום 30.3.2006

202. ההגנה אינה חולקת על העובדה שרובינסון אישר מתוקף תפקידו כיו"ר דירקטוריון שחר, בפני בנק המזרחי כי דירקטוריון החברה קיבל החלטה המאשרת את העמדת הערבות (ת/100). אלא שבשונה מן האופן בו מוצגים הדברים באישום השני, אישורו של רובינסון היה נכון ואמיתי, שכן ביום 29.3.2006 התקבל אישור הדירקטוריון לערבות, שהיה כפי שתואר "אישור על תנאי". ההגנה מפנה לאותה התייעצות עם עורכי הדין החיצוניים, להם היו שותפים עורכי הדין יהודית גלס, דינור ורזנבון שבסיומה הוסכם שאין צורך באישור המשולש. כפי שעולה מהמילים בין עורכי הדין לבין דח"ץ כך. ההגנה אינה מתעלמת מהקושי של אי הצגת חוות דעת שכזו בכתב, אך מבקשת להבהיר שעו"ד רזנבון אישר שהיו במחשבו חומרי מחשב הנוגעים לתיק החברה, שהוא לא התבקש למוסרם לחוקרי הרשות. כמו כן, העלתה ההגנה סברה שיתכן ומדובר בחוות דעת שניתנה בעל-פה ולא בכתב דווקא.

203. כן מפנה ההגנה להודעת יהודית גלס לדח"ץ כך כי בכוונתה לדווח לדירקטוריון בישיבה שאמורה להיערך ביום 29.3.2006 על חוות הדעת שניתנה על-ידי עו"ד רזנבון. ככל הנראה, דיווח על כך נמסר לדירקטורים באותה ישיבה.

204. באשר לקושי שהעלתה המאשימה בדבר העדר תיעוד בפרוטוקול ישיבת הדירקטוריון מיום 29.3.2006, הרי ההגנה טוענת שאין חולק על כך שבישיבה זו התקיים דיון על ההסדר עם הבנקים היווניים, ואין חולק על כך שהפרוטוקולים של הדיונים היו תמציתיים. על כן, אין בעובדה שאין אזכור בישיבת הדירקטוריון אודות חוות הדעת, או בעובדה שאין חוות דעת בכתב, או בעובדה שאף לא אחד מהדירקטורים לא זכר את אותה חוות דעת, או בעובדה שגם יהודית גלס לא זכרה את חוות הדעת, כדי לקעקע ולהשמיט את טענת ההגנה בדבר קיום דיון וקבלת החלטה ברוח אותם דברים.

205. ההגנה טוענת שנפלה טעות קולמוס במסמכי הערבות (ת/100), בציון מועד ישיבת הדירקטוריון בה ניתן

האישור לערבות. התאריך שצוין היה 30.3.2006 ולא 29.3.2006. אך, לכך אין משמעות באשר ככל הנראה מדובר בטעות של פקיד הבנק.

206. לגבי העובדה שמדובר בערבות בלתי מוגבלת בסכום, בעוד שאישור הדירקטוריון הנתען היה לערבות נגדית לזו שניתנה ע"י מילומור, מציינת ההגנה כי בפועל הערבות שהעמידה שחר לא חרגה מן האישור שניתן ע"י דירקטוריון החברה (הגיע לכדי היקף של 12.5 מיליון ש"ח לפי ת/8). הסיבה לבחירה בערבות בלתי מוגבלת ולא בערבות בסכום ספציפי, נעוצה בעלות הנמוכה של העמדת ערבות בלתי מוגבלת, כך לפי עדות יהודית גלס ורו"ח דהאן.

הסתמכות על ייעוץ מקצועי

207. לטענת ההגנה, שני שומרי הסף הבכירים ביותר בחברת השחר, מבקר הפנים ורואה החשבון המבקר, קיבלו מידע מלא בנוגע למשיכות הכספים, היו מודעים להם בצורה מלאה, קיימו בדיקה וביקורת, ומסרו לנאשם חוות דעת חלקה ונקייה, נטולת הערות, בנוגע למשיכות אלה.

208. גורמים אלה גם אישרו בפני החברה כי לא נפל כל פגם במשיכת הכספים, ורובינסון הסתמך על עמדתם זו. ההגנה מפנה להלכה שנקבעה בפרשת תנובה ובפרשת טגר. לעמדתה, יישום הכללים מלמד בצורה מובהקת כי התקיימו דרישות הדין להסתמכות על ייעוץ מקצועי מצידו של רובינסון.

קו האשראי והתנגדות הנאמן

209. רובינסון אינו חולק על כך ששחר ביקשה להעמיד קו אשראי בהיקף של 30 מיליון ש"ח לחברת האם שלה, והייתה מודעת לצורך לקבל את האישור המשולש, לאישור מתווה זה. מסיבה זו הובא הנושא לדיון בפני הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר אישר את המתווה (מפנה לת/40 - מכתבו של המנכ"ל לנאמן על האג"ח). הנאמן על האג"ח ראה את הדברים בצורה אחרת, והביע את התנגדותו לקו האשראי, ולאור כך, הוחלט בחברה שלא לקדם את מהלך העמדת קו האשראי, והוא לא הובא לאישור האסיפה הכללית.

210. רובינסון פירט ארוכות את הטעמים המצדיקים העמדת קו האשראי, כפי שאלה נשקלו על-ידי נושאי המשרה בחברה, וגם אם מתווה זה נזנח על-ידי שחר נוכח עמדת הנאמן, הרי ההצדקה להעמדתו המשיכה להתקיים גם לאחר מכן.

211. רובינסון מוסיף וטוען, שבין ההלוואות קצרות הטווח שהעמידה שחר לבין קו האשראי, פעורה תהום עצומה, ואין להשוות בין שני מתווים אלה. כך למשל, רובינסון מצביע על הפער העצום בין סכומי קו האשראי (30 מיליון ש"ח) לבין ההלוואות קצרות המועד. הבדל נוסף לטענתו הוא השוני בתקופת האשראי, וכן, העובדה שההלוואות קצרות המועד ניתנו בסמוך לאישור ערבות מילומור דווקא, אותה שחר נכשלה להחליף בערבות מטעמה.

212. ההגנה מצביעה על כך שהנאמן היה נכון לשקול אישור מסגרת אשראי של עד 3.5 מיליון ש"ח, במידה וזו תובא לאישורו. מכך לטענת ההגנה ניתן ללמוד שרובינסון הבין שהתנגדות הנאמן הייתה למתן קו אשראי של 30 מיליון ש"ח, אך לא לעסקה אחרת שכבר זכתה לאישור במסגרת תשקיף. רובינסון גם טוען שנוכח התנגדות הנאמן, הנחייתו הייתה שההלוואות תהיינה לטווח קצר, דרישה שבעקבותיה הקפידה מילומור

להחזיר את ההלוואות מדי סוף רבעון.

פניית קם לנושאי המשרה בחברה בנוגע להלוואות

213. רובינסון מכחיש את טענת המאשימה, לפיה הפניה מצדו של קם בנוגע לאיסור בביצוע המשיכות משחר נעשתה גם לרובינסון עצמו. עם זאת, לטענת ההגנה, גם לפי טענתו של קם נעשו שתי פניות קודמות על ידו בנדון לשורר אשר שימש באותה עת כמנכ"ל ודירקטור, וכן לרון חייא, סמנכ"ל הכספים של מילומור (להלן: "חייא"). מכאן, טענת ההגנה, נובעת טענה לאכיפה בררנית, כאשר אלו לא הועמדו לדין, על אף שמקבלת הפניות על ידם נובעת ידיעתם.

214. לטענתו של רובינסון, התברר במהלך שמיעת הראיות שקם לא פנה ישירות לנאשם, לא קיים אתו שום שיחה בנדון, וכל שיש בידי התביעה הינו מסמך ת/38, שמופנה גם לנאשם, שבו מופיעה תרשומת שהמכתב נתקבל חזרה ממזכירתו של רובינסון. מחובת חוקרי הרשות היה לפנות למזכירת רובינסון, לברר עימה את פשר התרשומת, אך בשל מחדלם של חוקרי הרשות הדבר לא נעשה.

הטענה לשיבוש הליכי משפט

215. רובינסון מעלה שלל טענות כנגד התזה המוצגת על-ידי המאשימה, וגם כנגד גרסת עד המדינה ודואדי (עדותו של עד המדינה הן בהודעות ברשות והן בבית המשפט, והודעותיו של דואדי בפני חוקרי הרשות, שהוא חזר בו מהגרסה בעדותו בבית המשפט), בכל הנוגע לפנייתו לדואדי ועד המדינה על מנת שיערכו הסכם בדיעבד בין החברות אשר יסדיר את המשיכות האסורות. לטענת רובינסון ישנו כשל לוגי בגרסת המאשימה כי פנה לעד המדינה ודואדי, כיוון שברור לכל שגם קיומו של הסכם לא יכול היה להכשיר העברת כספים שכבר נעשתה והושלמה בעבר, במיוחד עוד טרם השניים נכנסו לתפקידיהם בשחר ובמילומור. זאת ועוד, כך או כך, לטענת המאשימה, יש צורך באישור משולש, אשר לא ניתן, לשם הכשרת העברת הכספים, ולכן לא ברורה גרסת המאשימה לפיה ניסה רובינסון ליצור הסכם שלא היה מסייע לו בכל מקרה.

216. רובינסון אינו כופר בעצם הפניה לנאשם 2 ולעד המדינה כדי לערוך הסכם הלוואה בין החברות, אך בניגוד לטענת המאשימה, כוונתו הייתה להסכם הלוואה שיהא תקף מאותה נקודה ואילך, ולא לגבי העבר, כך שאין לייחס לנאשם בפניה זו משום כוונה פלילית או פעולה אסורה. פנייתו זו של רובינסון אל השניים הייתה פועל יוצא של המלצה שניתנה לו על-ידי הגברת שליפר, וזאת לאחר שנודע לה על משיכות הכספים שהתבצעו, ללא ידיעתה.

הפניה לדואדי "לקחת על עצמו" אחריות

217. רובינסון טוען שפנייה כזו לא הייתה ולא נבראה, שהרי דואדי אישר בבית המשפט וגם בחלק מהודעותיו בפני חוקרי הרשות, שהוא התבקש על-ידי רובינסון להכין הסכם הלוואה, הא ותו לא. דואדי פירש בצורה שגויה את פנייתו של רובינסון אליו, והבין שהפנייה נועדה להכשיל אותו ולהפיל עליו ועל עד המדינה את האחריות למשיכות, כך גם העיד דואדי בבית המשפט, ומכאן שהאישום בנוגע לפנייה זו מופרך וחסר בסיס.

218. בכל הנוגע לטענה כי רובינסון הציע לדואדי תשלום, טוען רובינסון כי אין בה כל היגיון. כאמור דואדי חזר בו מדברים אלה בעת שנחקר בבית המשפט, והוסיף וטען שמדובר בגרסה שהשתלה בפיו על-ידי חוקרי

הרשות שהפעילו עליו לחץ, ואישר בפניהם "עובדות" שאין בהן ממש.

219. אמנם חוקר הרשות זמן כעד הזמה מטעם התביעה לצורך הפרכת טענתו של דואדי בדבר הפעלת לחץ פסול שהביא אותו למסור גרסת שקר, אך רובינסון מפנה דווקא לדברי החוקר שאמר לדואדי שיקבל "נבט בראש" במידה ולא יודה. בליבו של דואדי התעורר חשד שמא חוקרי הרשות עלולים לפגוע במקום עבודתו במידה ולא יודה. מכאן, עתירת ההגנה להתעלם מגרסתו של דואדי כפי שנמסרה בחקירה ברשות, ולהעדיף על פניה את עדותו בבית המשפט.

220. בנוגע לטענת שיבוש החקירה, לטענת ההגנה מדובר היה בבדיקה שגרתית של הרשות ולא בחקירה, כך שלא ניתן לייחס לנאשם שיבוש חקירה כלשהי. הגורם שביקש לבצע את הביקורת היה מחלקת התאגידים ולא מחלקת החקירות. ההגנה מוסיפה וטוענת שהן משיכות הכספים והן הערבות ניתנו לאור מצב מורכב אליו נקלעו החברות, ושיקולי רובינסון נגעו אך ורק לטובתן של החברות, ובפרט טובתה של שחר.

הגנה מן הצדק

221. ההגנה הצהירה בשלב המוקדם של הדיון על כוונתה לטעון להגנה מן הצדק וזאת בגין התנהלות גורמי החקירה בתיק וחלוף הזמן מאז תחילת החקירה. כתב האישום נוגע לתקופה שבין ינואר 2005 עד פברואר 2007. החקירה בתיק החלה בדצמבר 2008 והסתיימה ביוני 2009 עם העברת תיק החקירה לפרקליטות. משך תקופה של כ-4 שנים מאז העברת התיק לפרקליטות, עד שנת 2013, לא נעשו פעולות חקירה בתיק וכתב האישום הוגש כאמור לבית המשפט רק בחודש אוגוסט 2014.

222. רובינסון ביקש לדחות על הסף את טענת המאשימה שמדובר בחקירה מורכבת. אמנם התיק הנוכחי הוא חלק מחקירה הרבה יותר מורכבת ורחבה, אך גם המאשימה מודה בכך שהפרשה בגינה הוגש כתב האישום היא פשוטה יחסית ולא נדרש פרק זמן כה ארוך על מנת לקבל בה הכרעה. על כן טענת המאשימה נותרה חסרת בסיס והצדקה. רובינסון מפנה לעדותו של מר מיכאלי, החוקר הראשי בתיק, בה הסביר על הטעם בבסיס הפרדת תיק זה מהפרשה המורכבת. עוד מפנה ההגנה לגרסתו של מר מיכאלי שלא היה מעורב בתיק החקירה המורכב אלא רק בתיק הנוכחי, ועל כן לא היה לו כל קושי לסיים את הטיפול בתיק זה ללא כל קשר לפרשה המורכבת. עובדה זו עומדת בסתירה לטעונו של המאשימה בדבר כריכת שתי הפרשיות יחדיו.

223. מכל האמור, אין לקבל את ההסבר שניתן על ידי המאשימה לעיכוב בהגשת כתב אישום פרק זמן של למעלה מ-4 שנים כאשר ברי לכל ששום פעולת חקירה לא נעשתה בשנים אלו ולא היה צורך בביצועה, וניתן היה להגיש על אתר כתב אישום עם העברת התיק לפרקליטות. ההגנה גם מעלה טענות כנגד העיכוב הבלתי מתקבל על הדעת בטיפול בתיק השיש, הוא התיק שבו נחקרו אותן חשדות שחייבו חקירה הן בארץ והן בחו"ל, ולכאורה החקירה שם נכרכה בחקירה בתיק הנוכחי שלא בצדק.

224. הנאשם הנאשמים 1 ו-5 מדגישים בסיכומיהם את הנזק הרב שנגרם ליכולתם לנהל הגנה ראויה והוגנת עקב רשלנותה ומחדליה של המאשימה - במשך 50 חודשים שחלפו בין לבין לא נמסר לנאשם דבר וחצי דבר לגבי התפתחויות בחקירה. לנאשמים לא רק שנגרם עינוי דין, אלא גם נפגעה יכולתם לאסוף ראיות בזמן אמת, בנוסף לפגיעה ביכולת העדים לזכור את האירועים שהתרחשו שנים רבות לפני עדותם. הנאשמים מפנים בעניין זה לדברי נציבת הביקורת על מערך התביעה, כב' השופטת גרסטל.

225. כדוגמא לפגיעה זו בניהול ההגנה, מביאים הנאשמים את חוות דעתו של עו"ד רוזנבוך אשר לא נמצאה, כאשר העדים שהעידו בבית המשפט לא יכלו לזכור שנים רבות לאחר האירועים האם חוות הדעת הוצגה לדירקטוריון, על ידי מי היא הוצגה, אילו דברים נאמרו באותה ישיבה בנוגע לחוות הדעת וכיוב' עניינים שהם חשובים לצורך הכרעה בטענת ההסתמכות.

226. הנאשמים הפנו את בית המשפט להלכה המשפטית שנקבעה בנוגע לטענת ההגנה מן הצדק, לזכותו של רובינסון לסיום מהיר של ההליכים המנוהלים כנגדו כזכות מהותית, ולמשקל שיש ליתן באותם מקרים בהם העיכוב בהגשת כתב האישום הינו החריג ובלתי מתקבל על הדעת.

227. טענה אחרת שהועלתה על ידי הנאשמים היא טענת אכיפה בררנית בכל הנוגע למעורבים אחרים בתיק זה. לפי המפורט על ידי ההגנה, לא היה מקום לאבחן בין חלקו של רובינסון לחלקם של אחרים. לא היה מקום להורות על הגשת כתב אישום כנגד רובינסון, כאשר מאידך תיקי החקירה של חייא, סמנכ"ל הכספים של מילומור, ושל שורר מנכ"ל ודירקטור בשחר, נסגרו. אכיפה בררנית זו נכונה גם לגבי עבירות הדיווח, חקירתו של קם כעד ולא כחשוד בסוגיה זו, והחלטות אחרות של הרשות שלא לנקוט בהליך פלילי כנגד מעורבים בעבירות דומות בשל שיקולים של חלופי הזמן.

אחריותה של חברת מילומור

228. ההגנה חוזרת על טיעונה בדבר חפותו של רובינסון מהעבירות המיוחסות לו במסגרת האישומים 1-3 ומדגישה שטענות אלה תקפות ביתר שאת לגבי מילומור. מעבר לכך, טוענת ההגנה כי על אף שמילומור הייתה הנהנית מהכספים שהועברו משחר, פעילותו של רובינסון להעברת הכספים הייתה בתפקידו כמנכ"ל ויו"ר שחר ולא במסגרת תפקידו במילומור. לפיכך, אין מקום לייחס למילומור אחריות מכח תורת האורגנים. למילומור, בשונה משחר, לא הייתה מחויבות כלשהי כלפי הנאמן. יתר על כן, לרובינסון, בתפקידו כיו"ר ומנכ"ל מילומור, לא הייתה מחויבות כלשהי לעדכן את דירקטוריון שחר במשיכת הכספים.

תמצית ראיות נאשם 2 וסיכומיו

229. נאשם 2, דואדי, שלא כמו רובינסון, הואשם רק באישום הראשון והשלישי, כאשר באישום הראשון שהוא האישום העיקרי בעניינו ועוסק במשיכות האסורות משחר למילומור, הוא לא מואשם בכל המעשים והעבירות שיוחסו לרובינסון.

230. בא כח דואדי, עו"ד ליטבק, הדגישה בפתח סיכומיה שהסוגיה העיקרית שעומדת לפתחו של בית המשפט הינה האם בתחילת עבודתו של דואדי במילומור, בנובמבר 2005 ועד סיום עבודתו בפברואר 2007, הוא ידע כי העברות הכספים בין שתי החברות הן העברות אסורות. ההגנה מבקשת להדגיש שדואדי לא טען בחקירתו ברשות נ"ע, בתשובתו לכתב האישום, או במסגרת עדותו בבית המשפט כי המשיכות הן משיכות מותרות. דואדי אף לא טען שהעברות אושרו כדין בדירקטוריון החברה או שהעברות מותרות על פי התשקיף. טענת ההגנה של דואדי הייתה ונשארה שרובינסון אמר לו כי המשיכות אושרו, והוא הסתפק בקבלת תשובה זו.

231. ההגנה מיקדה את מעשי דואדי המפורטים בכתב האישום, בכל הנוגע לאישום הראשון בשלושה מוקדים של מעשים המיוחסים לו: הראשון, ביצוע משיכות אסורות; השני, פעולות כדי למנוע הבאת המשיכות האסורות

לאישור מוסדות שחר; השלישי, פעולות להסתרת המשיכות משחר על ידי השבת הכספים ממילומור בסוף כל רבעון, כך שהמאזן בין החברות יאופס. בדרך זו, כאמור לטענת המאשימה, הוא קיבל בצוותא עם רובינסון את הנחת הדעת של שחר כי תנועת הכספים בין החברות היא בהתאם להתחייבויות שבתשקיף ובהתאם לאישורים המתאימים.

232. ההגנה מדגישה שאין מייחסים לדואדי עבירה של הסתרת מידע מהנאמן או מבקר הפנים של שחר, וזאת חרף העובדה שהוא אינו אורגן בשחר, אינו מעורב בענייניה, ולא מוטלת עליו כל חובה לעשות כן. ההגנה טענה שיש לקבל את גרסת דואדי לפיה לא התקיים בו היסוד הנפשי הנוגע לדפוס הפעולה של משיכת והחזרת הכספים בסוף כל רבעון, זאת הואיל והוא היה משוכנע כי משיכת הכספים משחר אושרה על ידי מוסדות החברה. בבואה להתמודד אל מול הראיות התביעה, טוענת ההגנה שהתבססות התביעה על עדות עד המדינה לוקה שכן, אין מדובר בעד שניתן לסמוך על גרסתו.

233. ההגנה אינה כופרת בכך שדואדי היה ר"ח בעל ניסיון עבודה בחברה ציבורית. דואדי לא מתכחש לכך שהייתה לו מודעות לכך שעסקאות בעלי שליטה דורשות הכשרים מיוחדים, אך הוא דבק בגרסתו שהוא לא בדק במילומור את האישורים ולא עסק בהם. דואדי החל עבודתו בחברת רסידו פיתוח, ורק לאחר מכן עבר לשמש מנהל הכספים במילומור. בעניין זה טוען דודי שטרם תחילת עבודתו כסמנכ"ל כספים התקבלו במילומור מספר החלטות שהוא לא היה מודע אליהם: העברות משחר למילומור שהוחזרו בסוף הרבעון הראשון של שנת 2005; הדיווח של קם כמפורט בת/36 - ת/38 לגבי העברות ברבעון הראשון של 2005; דירקטוריון שחר וועדת הביקורת אישרו קו אשראי למילומור בסך של 30 מיליון ש"ח שלא הובא לאישור האסיפה הכללית עקב התנגדות הנאמן; ביום 20.1.05 התקיימה ישיבה בשחר ת/29 בה הוגדרו העברות כספים בין החברות.

234. דואדי טוען שלא עודכן באף אחת מההחלטות או האירועים האלה. הוא לא ידע על אישור קו האשראי ועל התנגדות הנאמן שהביאה להפסקת הטיפול בקו האשראי, באשר אלה לא הופיעו בדוחות מילומור. דואדי ביצע חפיפה חלקית וקצרה עם סמנכ"ל הכספים שקדם לו, אך זה לא דיווח לו דבר וחצי דבר מכל אותם אירועים מהותיים. ר"ח זוהר קנה נפגש עם דואדי עם תחילת עובדתו וביקש ממנו להקפיד כי רובינסון לא ימצא ביתרת חובה מול יתרות הקבוצה, וזה מה שעמד אל מול עיני דואדי.

תזרים המזומנים של מילומור

235. דואדי מציין את העובדה שבתקופה הרלוונטית סבלה מילומור מקשיים תזרימיים וטיפול בקשיים אלה היווה חלק ניכר או עיקרי מתפקידו בחברה. הטיפול כלל את כל חברות הקבוצה, למעט החברות הציבוריות, כאשר על דואדי הוטל על ידי רובינסון לרכז את הטיפול בתזרים. ממועד כניסתו לתפקיד ועד למכירת שחר בתחילת שנת 2007 נפגש דואדי עם רובינסון לפחות פעם בשבוע, ולקראת סוף שנת 2006 נפגש עימו אף מדי יום. דואדי מפנה לגרסתו של רובינסון לפיה כאשר נדרש למצוא מקור חיצוני לקבוצה, מי שקיבל את ההחלטות היה רובינסון עצמו ולא דואדי. זאת בשל העובדה שלדואדי לא היה כל מעמד בשחר, והיא לא הייתה תחת טיפולו. לפיכך, מי שקיבל את ההחלטות בדבר העברת הכספים היה רובינסון בלבד.

236. דואדי טוען שהעברות הכספים משחר למילומור לא הוסתרו, הלכה למעשה, כיוון שהם בוצעו בידיעת חשב שחר, בידיעת מנכ"ל שחר, בידיעת מנהלי החשבונות של שחר ור"ח החיצוניים שלה. לנאשם לא הייתה

כל סמכות ולא הוטלה עליו כל חובה לאשר העברות אלה בחברת שחר.

237. העברת הכספים ברבעון הרביעי של שנת 2005: ההגנה טוענת כי מדובר בהקדמה של 6 ימים במשיכת דיבידנד לפני יום הקום, כאשר מחצית מהמשיכה היא משיכה אסורה. עם זאת, לבית המשפט לא הובאה כל ראיה כי שלושה שבועות בלבד לאחר כניסתו לתפקיד קשר דואדי קשר עם רובינסון להסתרת המשיכה. עדותו של עד המדינה אף היא לא קושרת את הנאשם לכך. ברבעון זה אף לא מתקיים היסוד העובדתי כיוון שדואדי אל היה מעורב במשיכה, ולמד עליה רק בדיעבד מרו"ח דהאן. הנאשם טוען שכל העברות היו גלויות לרו"ח המבקרים ולכל גורם אחר שמתפקידו לעיין בכרטיס החו"ז.

238. העברת כספים ברבעון הראשון של שנת 2006: ההעברה הראשונה בוצעה ביום 23.01.06 לאחר פגישה בין דואדי לבין רובינסון (ת/224), טענת דואדי הינה שהוא שאל את רובינסון האם ההעברה מותרת והתשובה שקיבל הייתה כי דירקטוריון החברה אישר את העברת הכסף לפרקי זמן קצרים ודבר זה נעשה כעניין שבשגרה. כך העיד דואדי בחקירתו הראשונה והן בעדותו בבית המשפט. דואדי סבר שהעברה מותרת או לפחות לגיטימית. ההגנה מוסיפה וטוענת שדואדי אף לא נחקר בנדון ולא הוצגה לו כל ראיה סותרת לגרסה זו. בעניין זה מפנה ההגנה לגרסתו של רובינסון לפיה על פי מיטב הבנתו הרי העברת כספים עד לסך של 30 מיליון ש"ח, אושרה בדירקטוריון ובוועדת הביקורת ובהמשך הוא ציין שכל ההעברות היו מותרות ולגיטימיות (ת/356 ות/357 - חקירותיו של רובינסון ברשות נ"ע).

239. העברת הכספים ברבעון השלישי והרביעי בשנת 2006 והרבעון הראשון של שנת 2007: דואדי טוען כי פעל להחזיר את הכספים לפי דרישה. הוא לא ראה ולא היה אמור לראות את כרטיס החו"ז, לא ידע אם זה מאופס אם לאו, ולראשונה נודע לו על הבעייתיות בהעברת הכספים רק במהלך חודש פברואר 2007, לאחר ביצוע כל ההעברות הנטענות על ידי המאשימה, בין החברות.

240. **דואדי טען לכל אורך הדרך שהוא היה משוכנע כי אין הוא צריך אישור נוסף ליחסים הכספיים בין שחר למילומור, בהתאם למצג שהציג לו רובינסון.** דואדי קיבל את הדברים ולא חקר אודותיהם ולא בדק האם הצהרת רובינסון מבוססת. דואדי לא חשד ולא היה צריך לחשוד שמדובר בהעברות לא מאושרות, ולכן הוא גם לא פעל במחשכים כדי להסתיר את העברות, או כדי לאפס את הכרטסות בסוף כל רבעון. כל ההעברות היו מדווחות לגורמים רבים - כולל רו"ח החיצוניים המבקרים, והאורגנים של שחר. בעובדות אלו היה כדי להניח את דעתו של דואדי שאין מקום לחקור אחר הצהרתו של רובינסון שהעברות אושרו על ידי הגורמים המוסמכים של שחר.

ביקורת הרשות

241. ביקורת הרשות נערכה בסוף שנת 2006 ובתחילת שנת 2007 והייתה ביקורת שגרתית. הביקורת נערכה בקבוצת מילומור בשני סבבים. דואדי שיתף פעולה עם הרשות ועם משרד רו"ח ברלב. לאחר שזומן למשרדי הרשות בירושלים שם נמסר לו כי מדובר בבדיקה שגרתית של חברות ציבוריות, הוא קיבל לידיו את מכתב הדרישה (ת/106) ונדרש לשתף פעולה ולמסור כל מסמך שנחזף. בהתאם לכך, כל החומר שהתבקש נשלח למשרדי הרשות. בחודש ינואר 2007 נתקבל מכתב דרישה נוסף מהרשות, ונעשתה חלוקת עבודה בין הגורמים שטיפלו בביקורת (רו"ח אדם, עד המדינה, עו"ד דינור). ההגנה טוענת שהחומר הועבר לרשות במלואו בלוח זמנים שנקבע.

242. ההגנה מסכימה כי קבצי אקסל נשלחו במייל בשלב מאוחר יותר ללא יתרות אפס. עם זאת, עד המדינה אישר בחקירתו שדואדי הורה לו להעביר את מלוא החומר לרשות (ואכן החומר כולו הועבר) ועד המדינה הוא שמיזמתו החליט להעביר את הכרסות ללא כרסות עם יתרת אפס. רק בעדותו בבית המשפט שינה עד המדינה מגרסה זו וטען שלשם עיכוב החומרים וניסיון ההסתרה נדרש אישור של דואדי, ועל כן יש לדחות גרסה זו.

243. ההגנה אינה מתעלמת מגרסתה של אדם לפיה דואדי היה מעורב בהחלטה מה לשלוח ומה לא לשלוח ביחד עם עד המדינה אך ההגנה מבקשת מבית המשפט לא לסמוך על עדותו של עד המדינה, שהיא שקרית, ולבחון את עדותה של אדם בזירות המתבקשת נוכח העובדה שהיא לא זכרה במדויק את מידת מעורבותו של דואדי בהחלטה. עוד מצינת ההגנה כי במקומות מסוימים היא חזרה ואמרה שעד המדינה היה הגורם שהכריע בסוגית המסמכים שישלחו, ללא מעורבות דואדי.

244. דואדי טוען שהוא גילה שהעברות לא אושרו כדין רק בסבב השני של ביקורת הרשות, היינו, בחודש ינואר 2007, עת הציג בפניו עד המדינה מסמך, וציין שהיה אסור להעביר כספים משחר למילומור. דואדי מודה שבחקירתו הראשונה טען שראה את המסמך ללא כל מעורבות עד המדינה, אך גרסה זו שלו נועדה למנוע את סיבוך עד המדינה. דואדי פנה עם המסמך לרובינסון וזה חזר על גרסתו לפיה יש אישור של הדירקטוריון להעברות, אך במקביל הסכים לבקשת דואדי שהנושא יבדק באופן יסודי והנחה אותו לבקש מעד המדינה ורו"ח שלי"פר לברר את הסוגיה. דואדי מחזק את טענתו בדבר אותה שיחה עם רובינסון בעדותו של רובינסון עצמו שטען כי גרסתו של דואדי לשיחה שהתקיימה ביניהם "עושה שכל" (פ/30.6.2015, ע' 1541, ש' 7-27). דואדי טוען כי גם לאחר שנחשף לבעייתיות המשיכות, עד המדינה אמר לו שבהתייעצות עם עורך הדין המומחה בתחום, אין צורך בדיווח.

245. באשר לפגישה עם רובינסון לאחר שנודע לדואדי על קיומה של בעיה בהעברות הכספים, הוא מאשר שהתבקש על ידי רובינסון להכין הסכם הלוואה בין שחר למילומור, הסכם בו דואדי יחתום בשם מילומור ועד המדינה יחתום בשם שחר. יחד עם זאת, דואדי מדגיש כי עם שובו של רובינסון לארץ, הוא הודיע לרובינסון על סירובו לעשות כן. בעדותו בבית המשפט הודה דואדי כי רובינסון ביקש ממנו כי ייקח את התיק על עצמו, אך הכחיש שהוצע לו כסף תמורת זה. לטענתו בחקירתו ברשות הוא אמר שרובינסון הציע לו כסף עקב לחץ שהופעל עליו. דואדי אישר שבעקבות ההצעה של רובינסון הוא נפגש עם עד המדינה, הודיע לו שאינו מתכוון לשתף פעולה עם רובינסון והשניים החליטו יחדיו לפנות לקבלת יעוץ משפטי אצל אותו עו"ד שייצג את עד המדינה במגעים בעסקת עד המדינה, אותו עו"ד הורה לדואדי לא לעשות דבר.

ידיעת רו"ח על העברת הכספים בזמן אמיתי

246. דואדי חוזר ומדגיש את העובדה שהוא אינו בעל תפקיד בשחר, אינו אורגן שלה ולא הייתה מוטלת עליו כל חובה להביא פעולה זו או אחרת של שחר לאישור. שחר הייתה חברה נפרדת, עם חשב משלה ששימש גם כמנהל כספים, היו לה רואי חשבון משלה שלא טיפלו במילומור, ויועצים חיצוניים שונים. לפיכך, אף במקרה בו דואדי ידע על כך שאסור לשחר להעביר כספים למילומור, הרי אין בדין חובה שמוטלת עליו להשיג אישור או לדווח לדירקטוריון שחר על העברה שכזו.

247. הטענה שהחזרת הכספים בסוף רבעון אמורה לשרת מטרת הסתרה, לטענת דואדי, היא טענה חסרת

כל הגיון שהרי רואי החשבון אינם אמורים לבדוק את היתרה הסופית אלא את כרסיס החו"ז עצמו. לפיכך, ברור שרואי החשבון ראו את העברות הכספיים בין שחר למילומור, ולא התקיימה כל הסתרה. טענת דואדי אינה כי הסתמך על רואי חשבון אלא שאין ספק שרואי החשבון ידעו על העברות הכספיים, ולכן אין הגיון בטענת המאשימה כי דואדי סבר או חשב שניתן להסתיר את העברות הכספיים על ידי איפוס כרטיסי החו"ז. זאת ועוד, אם רואי החשבון לא מילאו את תפקידם, אין המאשימה יכולה לבוא בטענות לדואדי על כך שאחרים התרשלו במילוי חובותיהם על פי דין. שחר הינה חברת החזקות פשוטה לביקורת, מספר הפעולות בכרטיסיות החברה היה מועט, כל המידע היה בפני רואי החשבון ולא הייתה כל סכנה כי פעולות ספורות שכאלה יוחמצו על ידי רואי חיצוני מבקר. רואי חשבון שותף בשטראוס לזר, נחשב לאיש מקצוע וותיק ומנוסה, ידע על העברות הכספיים ולא דיווח עליהם, בין על ידי ציון היתרה הגבוהה של בעל השליטה ובין אם בביאור מיוחד.

248. גם רואי החשבון של מילומור לא הסתפקו בביקורת שנערכה בשחר, ורואי חשבון ממשד פאהן קנה, העיד כי לא ראה את העברות אף שכרססת מילומור בשחר נמצאה אצלו מהסיבה שביקשו אותה. בעניין זה מפנה דואדי לדברי רואי חשבון שליפר כי צריך להיות אוויל מושלם (כרואי חשבון מבקר של אחת משתי החברות), על מנת לא להבחין בהעברות הכספיים ולא לציין את היתרה הגבוהה ביותר של בעל השליטה.

עד המדינה

249. דואדי טוען כי כל אמירותיו של עד המדינה לגבי דואדי הן סברות, וכי בכל מקרה אין ליתן כל משקל לדברי עד המדינה עקב הסתירות בדבריו וחוסר אמינותו. עד המדינה שינה והמציא גרסאות, ואף הודה שביצע פעולות מיוזמתו לצורך הסתרת המשיכות. לחילופי חילופין, טוען דואדי כי לא ניתן להרשיע אותו על סמך גרסת עד המדינה בהעדר ראיות סיוע. לעד המדינה היו אינטרסים מובהקים בחברת מילומור אותם הסתיר מהחוקרים ומהתביעה.

250. מדובר במי ששימש בעברו כרואי חשבון ברשות מס הכנסה, התקבל לעבודה במילומור בסוף שנת 2004, ובאוקטובר 2005 מונה כחשב שחר. עד המדינה היה זה שהציג בפני דואדי בתחילת שנת 2007 את המסמך בדבר המשיכות, ואמר לו כי אסור היה להעביר את הכספים. עד אז דואדי טוען שלא ידע שההעברות הן בעייתיות. בנוסף, לטענת דואדי עד לאותה נקודת זמן, עד המדינה אמר לו שההעברות מאושרות על ידי הדיקטוריון.

251. לטענת דואדי לעד המדינה היה אינטרס ישיר במילומור אותו הסתיר, כאמור, הואיל ובתקופה הרלוונטית היה אביו (שנפטר לאחר מכן) לא רק בעל עניין במילומור אלא ערב לחובותיה בסכומים של מיליוני שקלים רבים, ואף הייתה סכנה של מימוש ערבותו בגובה של 18 מיליון ש"ח (נ/58). עד המדינה ידע על ערבויות אביו ודאג באופן שוטף שמילומור לא תיקלע לקשיים, לפיכך, כאשר דואדי התלונן בפניו על מצב מילומור, הציע לו עד המדינה לקחת כספים משחר.

252. ההגנה מפנה למהפך שחל בגרסתו של עד המדינה, כאשר בחקירותיו ברשות טען שהסתיר ממבקר הפנים את ההעברות לאחר שהוא נמנע מלהעביר לו את כרטיס החו"ז ורק לאחר שזה התעקש לקבלו לידיו הדבר בוצע. הוא גם טען שהסתיר מרואי חשבון את כרטיסי החו"ז כדי שלא יגלו את המשיכות משחר. אין כל ראייה שתומכת בגרסתו של זה. עד המדינה אף הודה שדואדי ביקשו להעביר את כל המסמכים לרשות, בעת שזו

ערכה את הביקורת, אך הוא החליט מיוזמתו להוציא את הכרטסת. כך גם לגבי הריבית הבין חברתית, עד המדינה הוא שנמנע מחיוב מילומור בריבית מבלי להתייעץ עם גורם כלשהו, כביכול כדי למנוע את גילוי המשיכות.

253. לטענת ההגנה, גרסת עד המדינה חסרת כל הגיון, חסרת בסיס ואחיזה במציאות, והיא אף סותרת ראיות אחרות בתיק. ההגנה מצביעה על הסתירות בין גרסתו של עד המדינה לבין גרסתו של ר"ח עג'מי, כאשר עד המדינה טען שעג'מי גילה על המשיכות בעצמו, בעוד שעג'מי טוען שעד המדינה חשף בפניו את סוגית המשיכות. אין כל הצדקה לכך שהמאשימה קיבלה את גרסת עג'מי במסגרת הסדר הטיעון עימו, אך מבקשת להתנער מגרסה זו ולהעדיף את גרסת עד המדינה בכל הנוגע לדואדי.

254. ההגנה מפנה לשש הודעות שנגבו מעד המדינה ברשות, 2 הודעות התמקדו במודעות דואדי לכך שהעבירות אסורות. תחילה טען עד המדינה כי ביצע את ההעברות לבקשת רובינסון או כאשר דואדי פנה אליו ואמר לו שרובינסון מבקש להעביר את הכסף. רק בחקירתו השלישית מייחס עד המדינה מודעות לדואדי בדבר האופי האסור של העברת הכספים. ההגנה טוענת שהדברים נאמרו על ידו בשל התנהגות לקויה של החוקרים. הראיה לכך היא שרק לאחר הפסקה שנערכה בחקירה פצח עד המדינה במונולוג ארוך חסר הסבר, אשר לא עלה בקנה אחד עם האופן בו מסר את גרסתו עד אז, ואשר קשר לדואדי מודעות לאופי המשיכות האסורות. כאשר נשאל מנין הוא מסיק את דבר מודעותו של דואדי להעברות, השיב שדואדי ידע על הצורך לאפס את היתרה בסוף כל רבעון. כמו כן, הוסיף וציין שזכור לו היטב שפנה לדואדי ואמר לו שנמאס לו לחזור על אותו דפוס של איפוס בסוף כל רבעון, ודואדי לקח על עצמו את התפקיד.

255. ההגנה מפנה לסתירות בעדות עד המדינה בבית המשפט, אשר לא תואמת את הגרסה שמסר ברשות. לטענת ההגנה, עד המדינה בשום מקום בחקירתו ברשות לא פירט לגבי הרכיב של מודעות דואדי לאיסור שבהעברת הכספים. רק בעדותו בבית המשפט סיפר העד כי אמר לדואדי ולרובינסון שיש צורך להחזיר את הכספים כדי להסתיר את ההעברות מרואי החשבון.

עדותם של העדים הנוספים

256. ההגנה מפנה למספר עדים שנחקרו ומסרו גרסה לגבי מודעותו של דואדי להעברות האסורות.

257. **רו"ח יהודה דהאן** - מעדותו של עד זה ניתן ללמוד, לפי הנתען, רק על תחושתו של העד שדואדי ידע על ההעברות האסורות. העד העיד כי מן הסתם דיבר עם דואדי אודות העברות, אך לא יכול היה להגיד בוודאות שדואדי ידע, אלא רק כי מתפקידו היה לדעת.

258. ההגנה מעלה שורת טענות ארוכה כנגד התנהלות החוקרים בחקירות דהאן (נ/41 ונ/42), על ההפסקות הרבות הלא שגרתיות ולא מתועדות בחקירות העד, אשר מעלות סימני שאלה באשר ללחץ שהפעילו עליו החוקרים כדי שיאות למסור שאכן שוחח עם דואדי על ההעברות האסורות. בחקירתו בבית המשפט דהאן כבר חזר בו מקביעתו הפסקנית שדואדי ידע באופן וודאי על המשיכות, והדגיש שהוא מניח כי דואדי ידע.

259. **הגב' עדינה קושניר** - בחקירתה ברשות סיפרה שהסתירה מרואי החשבון את העברת הכספים על ידי גזירה פיזית של הכרטסות, אך בהמשך חזרה בה מגרסתה זו. ההגנה טוענת שמדובר בעדה בעייתית, אשר אין

לתת כל משקל לדבריה. קושניר נתנה תשובות סותרות הן לתביעה והן להגנה, ולכן תמוהה עמדת התביעה שרואה בה כאחת משלוש הראיות הישירות כנגד דואדי. בבית המשפט העידה קושניר שמסרה לחוקרים את מה שרצו לשמוע. הפללת דואדי על ידה באשר למודעותו להעברות האסורות היא בגדר הנחה בלבד. קושניר אישרה שעבדה ישירות מול עד המדינה, וזה נתן לה הוראות בדבר ההסתרה. ההגנה מדגישה כי גם אם קושניר ודהאן שהינם זוטרים מדואדי, ידעו על ההעברות האסורות, אין הדבר מלמד בהכרח על מודעות דואדי בפסול שבהעברות. זאת מהסיבה שקושניר ודהאן עבדו זמן ארוך יותר מדואדי בחברה, השתתפו בישיבות ונחשפו לחומרים נוספים.

התייחסות לסיכומי המאשימה

260. בפרק זה סקרה ההגנה את סיכומי המאשימה בכל ראש פרק כמעט וביקשה לבטל את המסקנות שהמאשימה הסיקה או ביקשה מבית המשפט להסיק. ההגנה הפנתה למוצגים וראיות שהוגשו שיש בהם כדי לקעקע את טענות המאשימה, וחזרה על טיעוניה שאין לראות בנאשם כאחראי לניסיונות הסתרה או כבעל מודעות לפסול שבהתנהלות, שעה שהיה מדובר בדפוס פעולה שהחל עוד בטרם תחילת עבודתו בחברה. ההגנה ביקשה להדגיש שוב כי מדובר בחומר שנמסר במלואו לרואי החשבון, במידע שהוא גלוי, מדווח ומבוקר על ידי יועצים חיצוניים ממשד רואי חשבון בעל ניסיון בביקורת בחברות ציבוריות. דואדי, לטענת ההגנה, נחשף רק לגזרה צרה מאוד של העובדות הרלוונטיות.

261. באשר לעבירה של מרמה והפרת אמונים, טוען דואדי שאחד מיסודות העבירה אינו מתקיים בנאשם הואיל והוא לא היה מנהל בתאגיד - קרי מנהל בשחר. אם כוונת המאשימה הינה למעורבות דואדי בהעברת הכספים משחר ביחד עם רובינסון, הרי גרסתו של דואדי הינה רק שבחודש פברואר 2007 נתוודע לראשונה על העברות ללא אישור.

262. דואדי לא היה מעורב בתכנון הימנעות מדיווח לדירקטוריון, ולא ידע כלל אם דירקטוריון שחר עודכן אם לאו. לאחר פברואר 2007 ממילא לא בוצעו פעולות העולות כדי פגיעה בעסקי התאגיד, כאשר הידיעה של דואדי על האיסור שבהעברות באה לעולם סמוך למכירת החברה.

באשר לאישום השלישי

263. המאשימה מייחסת לדואדי 19 עבירות של דיווח בכך שהביא בצוותא עם רובינסון להכללת מידע מטעה בדוחות השנתיים לשנים 2005-2006, ובכך שהחברות לא פרסמו דוחות מידיים כנדרש. דואדי מחלק את הגנתו לשתי תקופות: תקופה ראשונה היא אותה תקופה בה לא ידע כי המשיכות אסורות, כפי שפורט באישום הראשון.

264. התקופה השנייה היא מפברואר 2007, שמתייחסת לרבעון הראשון של שנת 2007 ולדו"ח השנתי של שנת 2006, בהם ידע דואדי כי יש בעיה עם המשיכות משחר. לטענת דואדי באותה תקופה העברת הכספים הייתה ידועה לבעלי התפקידים בשתי החברות ובהמשך התברר לו כי עו"ד יהודית גלס החליטה כי אין צורך בדיווח.

265. דואדי טוען שהסתמך על החשבים במילומור, שאלה יחד עם רואי החשבון המבקרים החיצוניים דואגים לכך שהדוחות המבוקשים מבוארים בהתאם להנחיות הרשות ולדין. דואדי טוען שהוא לא ערך את דוחות

מילומור, לא כתב ביאורים ולא איחד את דוחות שחר ומילומור. הפנה בעניין זה לעדותו של רו"ח רמי דרמן, שהיה מתמחה ומבקר שחר עבור משרד רו"ח שטראוס לזר (להלן: "דרמן") שאישר שבמהלך הבדיקות הוא עבר על כרטסות החו"ז של שחר ומילומור ובחן אותן. דואדי גם הפנה לעובדה כי גם רו"ח עג'מי ראה את הכרטסות, וכן רואי החשבון של מילומור אישרו שהם בחנו את הכרטסות. לסיכום, טוען דואדי כי לא הוסתר כל מידע מרואי החשבון, דואדי לא ידע כל מידע אחר מזה שהיה ידוע לרואי החשבון והוא הסתמך על בחינתם שהכל מדווח כדיון. אם הייתה הסתרה מרואי החשבון הוא לא היה שותף לה.

266. באשר לתקופה השנייה החל מפברואר 2007, דואדי אמנם התוודע לבעייתיות שבהעברות הכספים, אך סמך על כך שהגורמים הרלוונטיים בשתי החברות מודעים לאפשרות שהמשיכות בוצעו ללא אישור. דואדי פנה לרובינסון ובעקבות פנייה זו נערכה בדיקה על ידי עד המדינה שליפר ודינור אשר התייעצו עם עורכי דין. עו"ד דינור לא עדכן את דואדי בתוצאות ההתייעצות, עד המדינה דיווח לו שעורכי הדין אמרו שאין לנקוט בשום מהלך של דיווח בחברת שחר. לפיכך, דואדי, בחותמו על הדוחות, לא ידע שיש בהם פרט העלול להטעות משקיע סביר. באשר לטענה שהוא לא טרח לגשת עם עד המדינה ושליפר להתייעצות במשרד עורכי הדין, הרי עקב אמונו המלא בשלושה שהלכו להתייעצות הוא לא סבר שיש הכרח שהוא יתלווה אליהם.

267. באשר לאחריותו של דואדי לדוחות שחר, הרי עד לפברואר 2007 הוא לא יכל לדעת כי דוחות שחר מטעים, כיוון שחשב שהעברות מבוצעות באישור ובתמורה. גם לאחר מועד זה לא ידע שהדוחות מטעים והואיל ועד המדינה שהוא החשב של שחר, אמר לו שבהתייעצות עם עו"ד חיצוני נאמר לו שאין צורך בכל פעולה מצד החברה.

268. דואדי טוען שהוא לא היה מעורב בניהול שחר, לא נשא בתפקיד בחברה, לא השתתף בישיבות הדירקטוריון, לא היה מעורב במנגנון הדיווח, ולא הייתה לו כל יכולת השפעה על הדיווח. עוד טוען דואדי שיש לראות בו כמי שנמצא במעגל השני, המרוחק יותר, של הגורמים בעלי המידע והיכולת להכתיב מהלכים בשחר. על כן, אין לראות בו כמי שהפר את חובת הדיווח של החברה וכמי שאחראי לדיווחיה של החברה. ההגנה מפנה למספר פסקי דין שניתנו בנדון.

269. חרף העובדה שכתב האישום אינו מייחס לנאשם כל עבירה באישום הרביעי, הרי דואדי ביקש להדגיש את העובדה שהוא עומד מאחורי רוב הדברים שמסר בחקירתו בסוגיה זו למעט נושא אחד והיא טענתו בחקירה, תחת לחץ, כי רובינסון הציע לו תמורה כספית כדי שיקבל אחריות על העברת הכספים. השפעת הלחץ היא שהולידה את האמירה על הצעה כספית מצד רובינסון ולראיה שדואדי אפילו לא יכול היה לזכור איזה סכום הציע לו רובינסון.

הגנה מן הצדק

270. ב"כ דואדי חזרה על עיקר הטענות שהעלו באי כוחו של רובינסון בהפניה להלכה המשפטית שנקבעה בנושא הגנה מן הצדק. ב"כ דואדי טענה גם היא לאכיפה בדרנית, תוך הפנייה לאותם נושאי משרה ואנשי מקצוע שהוחלט על ידי המאשימה לא להגיש כנגדם כתב אישום. עוד הדגישה את טענת השיהוי בהגשת כתב האישום שעה שזה הועבר כבר בשנת 2009 למשרדי הפרקליטות, אך עד שנת 2014 לא הוגש כתב אישום. לטענתה מדובר בשיהוי לא סביר, לא הגיוני, שהעצים את עינוי הדין שנגרם לנאשם ופגע ביכולתו לנהל את הגנתו באופן ראוי. על כן עתרה ב"כ דואדי לזיכויו של משני האישומים המיוחסים לו בכתב האישום.

המסגרת הנורמטיבית

סעיף 415 לחוק העונשין - קבלת דבר במרמה.

271. סעיף 415 לחוק העונשין קובע:

"המקבל דבר במרמה, דינו - מאסר שלוש שנים, ואם נעברה העבירה בנסיבות מחמירות, דינו - מאסר חמש שנים".

272. המושג "מרמה" מוגדר בסעיף 414 לחוק העונשין בצורה רחבה:

"טענת עובדה בעניין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעל פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת".

273. עבירה זו היא עבירה תוצאתית. היינו "דבר" כלשהו צריך להתקבל כתוצאה מהצגה כוזבת שנעשית על ידי מבצע העבירה, כאשר קשר סיבתי מקשר בין המרמה לדבר שהתקבל. "דבר" הינו **"מקרקעין, מטלטלין, זכות וטובת הנאה"** (סעיף 414 לחוק העונשין) פורש בצורה רחבה בפסיקה. הפסיקה קבעה כי אין לתת ל"טובת ההנאה" משמעות רכושית מצמצמת אלא משמעות לשונית רחבה וכוללת טובות הנאה שאינן מוחשיות - למשל הנחת דעתו של מאן דהו והבאתו לקבלת החלטה שלא היה מקבל אחרת (ראו למשל: ע"פ 817/76 דנינו נ' מדינת ישראל, פ"ד ל"א(3), 648 (1977); ע"פ 752/90 ברזל נ' מדינת ישראל פ"ד מו(2) 539, 554 (1992)) (להלן: **"עניין ברזל"**).

274. בעניין ברזל הבהיר בית המשפט כי סעיף 415 לחוק העונשין קובע כי היתרון שהושג למרמה ולא הנזק למרומה, הוא העיקר:

"כשם שטובת ההנאה שמקבל המרמה אינה חייבת להתבטא ביתרון או בהישג חומריים, כך אין לראות כתנאי בל יעבור כי נגרמו למרומה בעטיה של המרמה, נזק או הפסד מוחשיים. חזות הכל בעבירה של קבלת דבר במרמה הינה ביתרון או בהישג למרמה, ולא בחסר למרומה".

275. מבחינת יסוד נפשי, עבירה זו דורשת כי תוכח מודעות של המבצע להיות המעשה מרמה, ולקיומן של הנסיבות המחמירות. בנוסף, נדרשת כוונה להגשים את התוצאה של קבלת הדבר, לפחות ברמת הכוונה הפלילית של פזיזות. ראו: ע"פ 5102/03 מדינת ישראל נ' דני קליין (04.09.2007), פס' 32; ע"פ 2955/94 מדינת ישראל נ' דורי, פ"ד נ(4) 573 578-9.

סעיף 424 לחוק העונשין - עבירות מנהלים ועובדים; סעיף 425 לחוק העונשין - מרמה והפרת אמונים בתאגיד

276. סעיף 424(2) לחוק העונשין, שעוסק בעבירות מנהלים ועובדים בתאגיד, קובע כך:

"מנהל, מנהל עסקים או עובד אחר של תאגיד -

(2) שעשה ביוזעין בעסקי התאגיד דבר בדרך הפוגעת בניהול תקין של

עמוד 47

עסקיו, דינו - מאסר שנה או קנס עשרים אלף לירות."

277. סעיף 425 לחוק העונשין, שעניינו מרמה והפרת אמונים בתאגיד, קובע כך:

"מנהל, מנהל עסקים או עובד אחר של תאגיד... אשר נהג אגב מילוי תפקידו במרמה או בהפרת אמונים הפוגעת בתאגיד, דינו - מאסר שלוש שנים."

278. בע"פ 2103/07 אביהו הורוביץ נ' מדינת ישראל (31.12.2008) התייחס בית המשפט לתכלית של שתי עבירות אלה, והבהיר כי מדובר בהגנה על התאגיד מפני התנהלות בניגוד עניינים של מנהליו:

"הרציונל לקיומה של העבירה שבסעיף 425 לחוק העונשין (שעניינו מרמה והפרת אמונים בתאגיד), כמו גם העבירות הקבועות בסעיפים 423, 424 ו-424א לחוק העונשין, הוא חובות האמון של נושא המשרה בתאגיד (ראו: קרניאל, בעמ' 105). יפים לעניין זה דבריו של המשנה לנשיא מ' אלון, שהובאו לעיל (פסקה 194) בהקשר אחר:

'סעיף 425 לחוק אין ענינו הגנה על הציבור, אלא על התאגיד. יסודו בחובות האמון החלה על מנהל התאגיד, אשר בהיותו פועל בשל אחרים ובעבורם עליו לפעול כלפיהם ביושר ובהגינות... הוראה זו נועדה להבטיח כי מנהל התאגיד לא ימעל באמון שניתן בו ויפעל להגשמת תפקידו...' (ענין דרוויש, בעמ' 692).

לאור האמור, מקובלות עלינו קביעותיו של בית המשפט המחוזי (עמ' 285 להכרעת הדין), כי האינטרס המוגן בעבירה זו הוא להבטיח תפקוד נאות של מנהלי התאגיד, העדפת האינטרס התאגידי ולא זה האישי, מניעת שחיתות מידות בקרב המנהלים וביסוס האמון של בעלי המניות במנהליהם."

279. בנוגע לדרישת סעיף 424 בע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 353, 459 (1996), התייחס כב' השופט קדמי למידת הפגיעה האמורה המקימה את העבירה:

"לשיטתי, 'פגיעה' ביכולתו של תאגיד לקיים את התחייבויותיו אינה מבטאת 'אי-יכולת מוחלטת' במשמעות של קריסה, התמוטטות והפיכה לתאגיד 'חדל פירעון'; אלא - 'פגיעה' במשמעותה הלשונית בשפת היום-יום, לאמור: כירסום, הפחתה, נטילה, צמצום וכיוצא באלה ביטויים המשקפים 'הפחתה' ביכולת."

280. אשר ל"פגיעה בתאגיד" המצוינת בעבירת המרמה והפרת אמונים בתאגיד (ס' 425), גם כאן פורש מושג זה באופן רחב ביותר בפסיקה (ע"פ 281/82 אבו חצירא נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(3) 673, 714 (1983)):

"כבר נקבע לא אחת, כי הפגיעה, שמדובר בה בעבירה של הפרת אמונים, אם כלפי הציבור ואם כלפי התאגיד, איננה דווקא פגיעה, המוצאת ביטוי בהפסד ממון. הפגיעה יכול שתמצא ביטוי בשלילת עובדות מחברי התאגיד, בהצגת עובדות המעוותות את המצב הנכון של התאגיד ובערעור תדמיתו של התאגיד ומידת

הרצינות שהציבור ירחש אליו".

(ראו גם: עניין הורוביץ, בפסקה 238 לפסק הדין; ע"פ 121/88 מדינת ישראל נ' דרוויש פ"ד מה(2) 663, 692 (1991) - בו הסתייג בית המשפט מהאפשרות שפגיעה במוניטין התאגיד בלבד תהווה "פגיעה" לעניין עבירה זו).

281. העבירה לפי סעיף 424 לחוק העונשין היא עבירה התנהגותית, והיסוד הנפשי הנדרש בעבירה זו היא כי עובר העבירה יפעל תוך "מודעות" לכך ש"הדבר" שעשה, פוגע ביכולתו של התאגיד לעמוד בהתחייבויותיו או בניהולו התקין של התאגיד ((קדמי, על הדין בפלילים, בעמ' 928).

282. גם עבירת מרמה והפרת אמונים בתאגיד לפי סעיף 425 לחוק העונשין היא עבירה התנהגותית, הדורשת כי הדבר יעשה "אגב מילוי תפקידו" של מבצע העבירה.

283. מבחינת היסוד הנפשי הנדרש בעבירות אלו, נדרשת מודעות למרמה (היינו כי הוצג מצג כוזב) או לעובדה שפעולתו של הנאשם מהווה הפרת האמונים וכי קיימת אפשרות של גרימת פגיעה (קדמי, על הדין בפלילים, בעמ' 936). החוק מגדיר מרמה בסעיף 414:

"מרמה" - טענת עובדה בענין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעל פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת;

284. הפרת אמונים משמעה בדומה לסעיף 284 לחוק העונשין - המפר את האמון שניתן בו והפועל באופן שאינו מגשים את האינטרס שעל מילוי הופקד, ובהקשר התאגידי, נקבע כי מנהל בתאגיד המעמיד עצמו בניגוד עניינים מפר אמונים (קדמי, על הדין בפלילים, בעמ' 934).

סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך - עברות דיווח

285. סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך קובע:

מי שעשה אחד מאלה, דינו - מאסר חמש שנים או קנס פי חמישה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, ואם הוא תאגיד - פי עשרים וחמישה מן הקנס כאמור באותו סעיף:

(4) לא קיים הוראה ... מהוראות סעיף 36... או תקנות לפי הסעיפים האמורים, או גרם לכך שבדוח, בהודעה, במסמך רישום או במפרט הצעת רכש, לפי חוק זה או תקנות לפיו שנמסרו לרשות או לבורסה יהיה פרט מטעה, והכל כדי להטעות משקיע סביר.

286. בענייננו, טענה המאשימה כי הנאשמים עברו את העבירה לעיל בכך שגרמו לכך ש... יהיה פרט מטעה בדיווחי החברות ובכך שהפרו את הוראות סעיף 36 לחוק ניירות ערך, הקובע:

"(א) תאגיד שניירות ערך שלו הוצעו לציבור על פי תשקיף חייב להגיש לרשות דו"חות או הודעות לפי פרק זה כל עוד ניירות הערך שלו נמצאים בידי הציבור; תאגיד שניירות ערך שלו נסחרים בבורסה או רשומים בה למסחר חייב להגיש

דו"חות או הודעות לפי פרק זה לרשות ולבורסה."

287. בפרט טוענת המאשימה להפרת תקנות ניירות ערך בעניינים שונים הנוגעים לחובת הדיווח:

- א. תקנות ניירות ערך (דו"חות מיידיים ותקופתיים) התש"ל-1970: ס' 36(א) העוסק בחובה לפרסם דו"ח מידי על אירוע החורג מעסקי התאגיד; ס' 10 דיווח בדו"ח הדירקטוריון על מצב עסקי התאגיד, לרבות מקורות מימון ותזרים; סע' 22 העוסק בדיווח בדוח התקופתי לגבי עסקאות עם בעל שליטה.
- ב. תקנות ניירות ערך (עסקה בין חברה לבין בעל שליטה בה), תשס"א-2001: סע' 3-2 העוסק בהודעה על עסקה עם בעל שליטה על תנאיה השונים וכל פרט חשוב למשקיע הסביר; סע' 13 העוסק בתוצאות הצבעה באסיפה הכללית.
- ג. תקנות ניירות ערך (עריכת דו"חות דוחות שנתיים) התשנ"ג-1993: ס' 63(1)(ד) העוסק בפרסום היתרה הגבוהה ביותר בתקופת הדוח והלוואות לבעל עניין; סע' 63(2)(ג) - שעבוד לבעל עניין; סע' 64(1)(ב), (ד) - פירוט מילולי על הטבות לבעל עניין; סע' 64(3) - פירוט מילולי של עסקאות של התאגיד או חברה מאוחדת שלו עם בעל עניין.
- ד. כללי חשבונאות מקובלים: סע' 5, 6, 10 לגילוי דעת 29 - פירוט מילולי של מאפייני עסקאות עם צדדים קשורים עם ובלי תמורה כולל הלוואות וערבויות; סעיף 3.5 לגילוי דעת 51 - תזרים מזומנים עם צדדים קשורים; סע' 16, 17(י) לתקן חשבונאי 14 - הטלת חובת הגילוי בדוחות הביניים.

סוגיית הסתמכות על עצה משפטית של עורך דין פרטי

288. לעיתים מעלים נאשמים בהליך פלילי את טענת הסתמכות על עצה משפטית, במסגרתה נטען כי בפעילותם אשר הובילה להעמדתם לדין הסתמכו הם על חוות דעת משפטית או על מצגים משפטיים וכי יש לפטור אותם מאחריות פלילית שכן ההסתמכות על אותה חוות דעת או על אותם מצגים שומטת את הבסיס לפליליות מעשיהם. טענה זו מבוססת לרוב על טענת ההגנה של "טעות במצב המשפטי" הקבועה בסעיף 34(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"):

"34.ט. לענין האחריות הפלילית אין נפקה מינה אם האדם דימה שמעשהו אינו אסור, עקב טעות בדבר קיומו של איסור פלילי או בדבר הבנתו של האיסור, זולת אם הטעות היתה בלתי נמנעת באורח סביר."

289. הגנת ה"טעות במצב המשפטי" מהווה חריג לכלל לפיו אי ידיעת הדין אינה פוטרת מאחריות פלילית והיא הוספה לחוק העונשין במסגרת תיקון מס' 39 לחוק העונשין. להרחבה בדבר המצב החקיקתי טרם תיקון מס' 39 ולאיוזנים אשר כולל סעיף 34(א) לחוק העונשין ראו ע"פ 3506/13 **הבי נ' מדינת ישראל** (12.1.2016) (להלן: "**עניין הבי**").

290. מאחר שמדובר בסייג לאחריות פלילית, הנטל לעורר את הטענה בדבר תחולת ההגנה וכן הנטל להוכיחה מוטלים על הנאשם. שעה שהועלתה טענה שכזו די בכך שהטענה הוכחה ברמה של יצירת ספק סביר, וכי ספק סביר זה לא הוסר, כי להביא לזיכוי הנאשם (סעיף 34(ב) לחוק העונשין; ע"פ 5672/05

טגר בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 59 (21.10.2007) (להלן: "**עניין טגר**"); **עניין הבי**, פסקה 546).

291. על מנת לחסות תחת ההגנה המנויה בסעיף, נקבעו בפסיקה של בית המשפט העליון שני תנאים מצטברים לתחולתה: **התנאי הראשון** הוא הוכחה קיומה של טעות, כאשר על הנאשם להוכיח כי טעה טעות כנה ובתום לב. בדיקת הטעות נבחנת במישור הסובייקטיבי, היינו האם הנאשם אכן לא ידע את הדין או שטעותו נועדה על מנת לחמוק מאחריות פלילית. ככל וימצא שהנאשם חשד שהמעשה אינו חוקי ובחר "לעצום את עיניו" הרי, לא יוכל להנות מההגנה. **התנאי השני** הוא שהטעות תהיה "בלתי נמנעת באורח סביר". תנאי זה נבחן במישור האובייקטיבי, ובו נבדקים האמצעים בהם נקט הנאשם לשם מניעת הטעות המשפטית (ראו **עניין הבי**, פסקה 547; ע"פ 845/02 **מדינת ישראל נ' תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית לישראל בע"מ**, פ"ד סב(3) 307, פסקאות 30-31 (10.10.2007) (להלן: **עניין תנובה**)).

292. בפסיקתו של בית המשפט העליון נקבע כי ההגנה יכולה לחול במקרים בהם הנאשם הסתמך על מצג משפטי של גורם אחר, כאשר הגורם האחר יכול שיהיה רשות שלטונית מוסמכת ויכול שיהיה ייעוץ שניתן על ידי עורך דין פרטי. בנסיבות בהן ההסתמכות הנטענת היא על ייעוץ שניתן על ידי עורך דין פרטי הפסיקה קבעה שיחולו אמות מידה קפדניות יותר לבחינת התקיימותה של ההגנה. החשש העיקרי במקרה של חוות דעת עורך דין פרטי הוא מפני שימוש לרעה בחוות דעת "מוזמנת" לשם הענקת פטור מאחריות פלילית (ראו ע"פ 1672/06 **בלילי נ' מדינת ישראל**, פסקה 13 (10.3.2008) (להלן: **עניין בלילי**); **עניין תנובה**, פסקאות 34-35). לעומת זאת, הובעו עמדות התומכות בהרחבה של ההכרה בטענת ההסתמכות על עורך דין פרטי וצמצום הפער בינה ובין הסתמכות על רשות מוסמכת (ראו **עניין טגר**, פסקאות 63-64 והפניות שם; **עניין הבי**, פסקה 548 והפניות שם).

293. אמות המידה אשר נקבעו ביחס לבחינת תנאי זה הן כדלקמן (ראו **עניין תנובה**, פס' 32): **א.** האמצעים שעמדו לרשות הנאשם לבירור הדין; **ב.** סוג העבירה שלגביה הועלתה טענת הטעות; **ג.** מידת המאמץ שהשקיע הנאשם לבירורו של הדין בסוגיה; **ד.** נתוני הרקע של הנאשם וגיבוש המודעות שלו בהתאם לכישוריו האינדיבידואליים. כך למשל, **בעניין הבי**, העלה בית המשפט העליון כנקודת פתיחה לדיון בטענת ההסתמכות את היותם של הנאשמים אנשי עסקים אשר חלקם עם ניסיון בשוק ההון, שלקחו על עצמם אחריות לקבל החלטות בחברות ציבוריות.

294. **בעניין הבי**, עת יישם בית המשפט העליון את אמות המידה המפורטות לעיל על המקרה שבפניו, קבע הוא כדלקמן (שם, בפסקה 581):

"נזכיר שגבעוני ויגרמן כיהנו בתפקידי מפתח בחברות ציבוריות. העבירות בהן הורשעו הן עבירות חמורות שכרוכים בהן יסודות של מרמה, בהיקף של מיליוני שקלים. בנסיבות מסוג אלה מצופה ממי שטוען לטעות לנקוט באמצעים קפדניים למניעה".

295. בנוסף לאמות המידה הכלליות המפורטות לעיל אשר יש לבחון עת נטענת טענת הסתמכות על ייעוץ משפטי, נקבעו בפסיקה גם אמות מידה ספציפיות יותר לשם התבססות על ייעוץ של עורך דין פרטי באופן שיהווה פטור מאחריות, במסגרת בחינת אותו תנאי אובייקטיבי (**עניין הבי**, פסקה 550 והפניות שם):

(א) על הייעוץ להתבסס על מלוא התשתית העובדתית הרלוונטית, לרבות כל מידע שעשוי להשפיע בצורה

כלשהי על עמדתו המקצועית. בעניין הבי הדגיש בית המשפט העליון את חשיבותה של התשתית העובדתית עליה מתבססת חוות הדעת (שם, בפסקה 583):

"קשה להפריז בחשיבותה של התשתית העובדתית של חוות דעת שעליה מבקש נאשם להסתמך. היא מאפשרת לכל הנוגעים בדבר, ובכלל זה גם לנאשם עצמו בזמן אמת, לבחון האם ניתן להתבסס על הייעוץ שקיבל. כפי שפורט לעיל, זוהי אחת מאמות המידה המרכזיות לבחינת היסוד האובייקטיבי לצורך הכרעה בהגנה של טעות במצב משפטי. הדברים מקבלים משנה תוקף מקום בו המידע נוגע למערערים עצמם ולא לחברות, כדוגמת מערכת הכספים הפרטית בין יגרמן לבין גבעוני, הבי ופלד. לשיטתנו מדובר במידע מן הסוג שאותו יש להדגיש כאשר פונים לייעוץ משפטי. העובדה שחוות הדעת דן אינה מזכירה את הדברים, ולו במרומז, מעוררת קושי רב באפשרות להסתמך עליה".

(ב) העצה צריכה להיות "רצינית על פניה" תוך מתן עדיפות לכך שתהא ערוכה בכתב. בעניין הבי (שם, בפסקה 605) הבהיר בית המשפט את חשיבות דרישת הכתב של חוות הדעת, הן במישור הראייתי והן במישור המהותי:

"נחזור ונזכיר שטענות הסתמכות צריכה להיות מבוססת, ככלל, על עצה משפטית קונקרטית, הנחזית כרצינית על פניה. בדרך כלל, אם כי אין זה תנאי בלעדיו אין, מן הראוי שהעצה תהיה בכתב. לתנאי כי חוות דעת תהיה כתובה יש ערך במישור הראייתי, אך גם במישור המהותי. בהקשר זה נקבע: 'מטבע הדברים חוות דעת כתובה בנוגע לחוקיותם של מעשה או עיסקה מסוימים, תהא מוקפדת ותוכנו של הייעוץ עליו מתבססת התנהגותו של הטוען להגנה יהיה ברור, ובעל משקל רב יותר' (עניין תנובה, בפסקה 37). עוד נקבע באותו עניין כי 'יש בחוות דעת כתובה כדי לחזק את רצינות הטענה של הסתמכות הנאשם על ייעוץ משפטי שניתן לו' (שם. ראו והשוו: ע"פ 1182/99 הורביץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 1, 159-160 (2000)). בענייננו העצה שעליה פלד מבקש להסתמך לא ניתנה בכתב (ולכל הפחות, לא הוצגה בפנינו חוות דעת כתובה כזו). היא אמנם עוגנה בתרשומת, אך נמסרה לפלד בעל-פה על ידי עו"ד הייק. הדברים חשובים לא בשל כך שהכתב הוא 'מקודש' אלא משום שמטבע הדברים כאשר הייעוץ ניתן בעל פה קשה לדעת בדיעבד מה היו הניואנסים של העצה ולאלו עובדות התייחסה. יתרה מכך, ניסוח הדברים מחייב לעיתים את נותן העצה להידרש לסוגיות שלא התעוררו במהלך שיחה בעל-פה".

בית המשפט מבהיר שם כי מערכת יחסים בין עורך דין לבין לקוח אינה חייבת להיות פורמאלית, אך כאשר אדם מבקש לחסות תחת כנפיה של טעות בחוק בשל ייעוץ משפטי הדברים שונים.

(ג) עורך הדין אליו פונים צריך להיות מומחה בתחום בו מתבקשת חוות הדעת.

(ד) הייעוץ צריך להיות ממוקד ככל הניתן לאותה פעולה או עסקה אשר נדרשה בה חוות הדעת.

(ה) אמת מידה נוספת אשר עולה בעניין הבי, עת מנתח בית המשפט את חוות הדעת הקונקרטיות שבפניו, היא בהירות חוות הדעת. כך ציין בית המשפט העליון שם, בפסקה 600:

"מי שמודע לכך שפעולתו היא, במקרה הטוב, על קצה גבול החוקיות, מוטב לו שיקפיד במיוחד על כך שחוות הדעת שעליהן הוא בוחר להסתמך יהיו בהירות וחד משמעיות - ולא כל שכן כאשר מדובר באדם בעל מידע וניסיון רלוונטיים (ראו והשווה: עניין תנובה, בפסקה 36)".

296. עת דן בית המשפט העליון בעניין הבי ביישום אמות המידה הספציפיות המפורטות לעיל, ציין (שם, פסקה 577), כי אחת מחוות הדעת רחוקה מלענות על אמות המידה שפורטו לעיל, בלשון המעטה, זאת מכיוון שמדובר בחוות דעת קצרה ביותר (אשר האמור בה לא עלה על היקף של עמוד), אינה מבוססת על עובדות כלשהן אלא על רשימה של "הנחות" וגם בתוכן המועט הכלול בה נפלו אי דיוקים. בקשר לחוות דעת אחרת נקבע (שם, בפסקה 579) כי אינה יכולה לשמש בסיס להסתמכות משום שהיא אינה "קונקלוסיבית" ויש בה משום הנחת המבוקש.

דין והכרעה

297. בלב המחלוקת בין הצדדים עומדות מספר סוגיות עובדתיות ומשפטיות אשר ההכרעה בהן הינה חיונית לקביעת ממצאים בתיק. תחילה אציג סוגיות אלו בקצרה תוך התייחסות לטענות המרכזיות שנטענו לגביהן, לאחר מכן אנתח את הראיות והעדויות אשר הוצגו בפני בית המשפט וכן את המסקנות הנובעות מהן, ולבסוף כפועל יוצא, אסכם את הכרעות בית המשפט בכל הנוגע לאותן סוגיות שבמחלוקת ואשר מבססות את הכרעת הדין.

הפלוגתאות המרכזיות בין הצדדים

298. להלן אציג את הפלוגתאות העיקריות בהן על בית המשפט לפסוק לצורך הכרעת הדין:

- **ראשית,** האם המנגנון התשקיפי התיר ואפשר לרובינסון ולמילומור למשוך כספים מחברת הבת, שחר, בגין הערבויות שלהן ערבה חברת האם לבנקים היווניים. בלשון אחרת, האם המנגנון התשקיפי התיר לחברת האם למשוך כספים מחברת הבת הגם שהבנקים היווניים לא חייבו את חברת האם חיוב כספי כלשהו בגין ערבותה?
- **שנית,** בהעדר אישור הנובע מהמנגנון התשקיפי, האם העברת כספים בין החברות, מתן ערבות או שעבודים מהווים עסקה בין חברה לבין בעל שליטה בה? האם מדובר בעסקה חריגה?
- **שלישית,** האם מילומור הייתה רשאית למשוך כספים משחר בהתבסס על אישור הדירקטוריון ואישור וועדת הביקורת של חברת שחר למתן קו אשראי של 30 מיליון ₪, זאת אף חרף העובדה שההחלטה לא הובאה לאישור האסיפה הכללית עקב התנגדות הנאמן?
- **רביעית,** האם הייתה החלטה של דירקטוריון חברת שחר לאשר ערבות בנקאית בלתי מוגבלת בסכום לטובת חברת מילומור? ואם כן, מתי התקבלה החלטה שכזו?
- **חמישית,** האם רובינסון העביר את כספי מילומור לכיסו הפרטי? שאלה זו אמנם אינה נמצאת בלב

האישומים נושאי הכרעת דין זו, אך יש בה כדי לשפוך אור על התנהלותו של רובינסון בנוגע לחברות בהן היה בעל שליטה ויחסו לדרישות של משטר תאגידי תקין.

- **שיטתית**, האם עומדת לרובינסון טענת הסתמכות על ייעוץ משפטי להעברת כספים בין שחר לבין מילומור?
- **שביעית**, האם עומדת לדואדי טענת ההסתמכות על המצג שהציג בפניו רובינסון שהעברת הכספים בין החברות אושרה כדין? האם עומדת לו הגנת ההסתמכות על רואי החשבון בכל הנוגע לחובת הדיווח?
- **שמינית**, האם הנאשמים פעלו להסתיר את העברות הכספיים מרואי החשבון והאם הם פעלו כדי להסתיר את הכרטסות מביקורת הרשות ומבקר הפנים?
- **תשיעית**, האם עומדת לנאשמים טענת הסתמכות על רואי החשבון הפנימיים והחיצוניים, בכל הנוגע לאישום השלישי העוסק בהפרת חובת הדיווח החלה עליהם?
- **עשירית**, האם יש מקום להרשיע את חברת מילומור בעברות המיוחסות לה בהתבסס על תורת האורגניזם?
- **אחת עשר**, האם פעל רובינסון לשיבוש הליכי משפט בעניינו?

ניתוח הראיות והעדויות אשר הוצגו בפני בית המשפט

299. המאשימה וב"כ רובינסון בחרו להגיש סיכומיהם לגבי שני האישומים הראשונים במאוחד. דואדי מואשם רק באישום הראשון והשלישי ועל כן סיכומיו התייחסו רק אליהם. לפיכך, אתיחס לראיות אשר הוצגו לגבי כל האישומים במשותף, תוך אבחנה בין הנאשם 1, רובינסון, לבין הנאשם 2, דואדי.

אופיו הניהולי של רובינסון ומעורבותו במעשים נושא האישומים

300. כל העדים שהעידו בבית המשפט וגם הנאשמים עצמם, ציירו תמונה בהירה וחד משמעית: פרדי רובינסון ניהל את עסקי החברות שבשליטתו באופן ריכוזי ביותר, כאשר הוא שולט בכל הנושאים, לרבות הנושאים הכספיים. לא התקבלה אף החלטה מבלי מעורבותו של רובינסון. לדבריו של רובינסון הוא השקיע בחברות הקבוצה עשרות מיליוני שקלים מכיסו (טענה שלא נסתרה), וכל מי שבא עימו במגע חש היטב את אופי הניהול הדומיננטי והריכוזי שלו.

301. להלן אביא מספר ציטוטים מתוך דברי העדים, כולם נושאי משרה, באשר לאופי ניהול ריכוזי זה:

א. יהודית גלס: "אני חושבת שהוא היה מאוד דומיננטי, אני, אשוב, אני לא רוצה להטעות ולומר שבאיזה תקופות הוא היה יו"ר או מנכ"ל או יו"ר מנכל בכל אחת מהחברות אבל הוא ללא ספק זה היה הבייבי, הוא אהב את החברות." (פ/29.3.2015 עמ' 108 ש' 3-5).

ב. הדח"ץ כץ: ש: בסדר, תראה. אתה אמרת גם בפגישה שלך בפרקליטות וגם היום כאן בבית המשפט, שאדון פרדי רובינסון הוא היה דמות דומיננטית בחברה, זה נכון?

ת: זה נכון.

ש: בסדר גמור. הוא הופיע בכל ישיבות הדירקטוריון נכון?

ת: לדעתי כן.

ש: ולפי מה שאתה התרשמת וזה מה שגם אמרת לחברי, הוא ידע על מה שנעשה בחברה, נכון?

ת: רשמתי שעל פיו יישק דבר. (פ/1.4.2015 עמ' 291 ש' 19-26).

ג. ר"ח בועז קם: "ההתרשמות של הייתה שפרדי הוא בן אדם ש, ריכוזי, ... בסופו של דבר, דברים חשובים התנקזו אליו..." (פ/1.4.2015 עמ' 336 ש' 9-8)

ד. ר"ח ניר נוישטיין: "הרושם שאני קיבלתי ממה שראיתי וממה ששמעתי, שהוא בן אדם מאוד חזק בחברה, שהדברים המהותיים בואו נגיד הוא מעורב בהם, זה התחושה בגדול". (פ/16.4.2015 עמ' 463 ש' 17-15).

ה. ר"ח דורון שורר: "תראה, הוא איש מאוד מוכשר, והוא ניהל את החברה מהפרט הכי קטן עד הפרט הכי גדול. עכשיו בכל מה שקשור לנושאים הכספיים ככל שאני יודע רק הוא ניהל את הכספים של החברה". (פ/4.5.2015 עמ' 546 ש' 3-1).

ו. עו"ד רוזנברג: "משרדו [של רובינסון ח.כ] היה במשרדי הקבוצה, היה דומיננטי". (פ/26.5.2015 עמ' 853 ש' 18).

ז. ר"ח יהודה דהאן: בחקירתו אישר כי רובינסון היה דומיננטי ומרכזי בחברות כאשר הכל עבר דרכו. (פ/28.5.2015 עמ' 899-900).

302. רובינסון נחקר ברשות 9 חקירות. יש לזכור שהחקירה בפרשה החלה בחשדות אחרים לחלוטין (פרשת השיש), פרשה מורכבת שנערכה במקביל בארץ וברומניה. חלק מחקירותיו של רובינסון נגע לחלקו בפרשה אחרת זו וכאלה הן אינן רלבנטיות לעניין.

303. בהודעתו (ת/356), בחקירה מיום 5.11.2008 עמ' 5, ש' 20-21, נשאל רובינסון האם הערבות שנתנה מילומור לבנקים היוונים, ואשר, כאמור, אי החלפתה ע"י שחר שימשה כסיבה בשלה כביכול נמסרו הכספים משחר למילומור, מומשה, וענה שלא:

"ש: האם הערבות הזו מומשה?

ת: לא.

בעמ' 6 לאותה הודעה (שורות 3 ואילך) מוסיף:

"אני לא זוכר דבר כזה... זו התחייבות תשקיפית. עד כמה שאוני זוכר, לא מומשה ההתחייבות הזו."

בעמוד 9 לאותה חקירה, ש' 9-11, נשאל רובינסון האם יש חובה לדווח לנאמן על משיכות הכספים מחברת שחר לבעלת השליטה, מילומור ועונה:

"לא. אנחנו עומדים בפירעון האג"ח. אם נהיה בהפרה זה משהו אחר."

רובינסון מוסיף כי בבחינה בדיעבד צדקה שחר, וההוכחה היא שכל האג"ח נפרעו. לטענתו, אין זה מתפקידו של הנאמן להתנגד להחלטת דירקטוריון על אישור קו אשראי (30 מיליון ₪) (ראה ש' 19-25).

עוד טוען רובינסון בעמ' 11 לאותה חקירה כי התנגדות הנאמן הייתה לעסקה ספציפית של מתן קו אשראי של 30 מיליון ש"ח. לטענתו הנאמן לא הביע התנגדות להעברת כספים בין החברות בסכומים נמוכים יותר (ש' 6-18). לטענת רובינסון דירקטוריון החברה וועדת הביקורת אישרו את העברת הכספים, לא בסכום של 30 מיליון אלא בסכומים קטנים. סכומים קטנים אלו הם של 1-2 מיליון אשר להעברתם, לטענתו, לא צריך את אישור האסיפה הכללית (עמ' 12 ו-20), ומספיקה אותה החלטה שהתקבלה בזמנו בדירקטוריון וועדת הביקורת על קו אשראי של 30 מיליון ש"ח.

בהמשך הוסיף, עמ' 13, ש' 11-13:

"הכל עשיתי לפי ייעוץ משפטי. החלטות הדירקטוריון וועדת הביקורת מדברות בעד עצמן... ההחלטה לא בוטלה מעולם".

"אף אחד לא נפגע מבעלי האג"ח של שחר המילניום" (עמ' 13, ש' 23).

בעמ' 15, ש' 2-12, הדברים של הנאשם אף הקצינו:

"ש: אז אתה מבין שאתה באמצעות מילומור יכול למשוך סכומים קטנים עד סדר גודל של 3.5 מיליון ₪ משחר המילניום.

ת: לא אמרתי 3.5. במסגרת האישורים שיש לי, הדירקטוריון וועדת הביקורת אני לא יכול להגיע ל- 30 מיליון ₪...

...

ש: מאיפה אתה למד שמותר לך למשוך סכומים קטנים?

ת: רשום שמותר לי למשוך עד 30 מיליון ₪ במסגרת אשראי למשך שנתיים.

בהתייחס לידיעת הדירקטוריון והנאמן אמר רובינסון את הדברים הבאים, ש' 28-31:

ש: האם הדירקטוריון יודע שהמשכת במשיכות הכספים?

ת: אני חושב שכן. זה מופיע בדוחות.

ש: האם הנאמן יודע שהמשכת במשיכות הכספים?

ת: הנאמן הוא לא פונקציה שאני צריך לדווח לו"

סיכום ביניים:

304. טענת הנאשם הינה כי ההחלטה המקורית של הדירקטוריון במסגרת ההצעה להקצאת קו אשראי בסך 30 מיליון ₪ משחר לטובת מילומור, אשר עברה גם אישור וועדת ביקורת - הינה בתוקף. על פיה הוא ראה והבין ששחר (שהוא מורשה החתימה היחידי שלה), יכולה להעביר כספים לחברת האם, מילומור, ללא צורך באישור האסיפה הכללית, ללא אישור של הנאמן, וללא אישור חוזר של הדירקטוריון.

305. גרסת הנאשם הינה שהתנגדות הנאמן להחלטת הדירקטוריון וועדת הביקורת אשר הביאה את החברה לזנוח את המתווה של קו האשראי על סך 30 מיליון ש"ח, אינה מבטלת את אישור הדירקטוריון הראשוני.

306. הסבר זה של רובינסון למשיכת הכספים משחר נשמע מיתמם ומעוות, בייחוד שעה שהוא נשמע מפיו של איש עסקים מנוסה ומיומן, בעל שליטה בעשרות חברות, חלקן ציבוריות, בהן מכהנים נושאי משרה, יועצים מקצועיים, דחצ"ים ושאר שומרי סף. אישור וועדת הביקורת והדירקטוריון ניתן אך להצעה שהועלתה בפניו למתן קו אשראי על סך 30 מיליון ₪. משעה ששחר עצמה בחרה לזנוח אפיק זה, נוכח התנגדות הנאמן, לא יכולה להישמע טענה שהאישור בעינו עומד.

307. משנשאל הנאשם לגבי העברות כספים בסך 2-3 מיליון ₪ אף בטרם אישור הדירקטוריון על אותו קו אשראי, אשר כאמור אין בו כשלעצמו לאשר העברות כספים, (מאי 2005), תשובתו הייתה:

"...זה לא בסדר, היינו צריכים לקבל אישור". (עמ' 21, ש' 7-15).

308. כפי שניתן לראות, אליבא דגרסתו של רובינסון, אף הוא מודה שנעשו העברות ללא אישור, היינו העברות אסורות, וזאת עוד לפני שאתיחס לראיות רבות אחרות לפיהן רובינסון ידע או היה צריך לדעת שאותן העברות הן אסורות, בשל שורה של אותות וסימני אזהרה שקיבל מגורמים שסבבו אותו.

309. בהודעתו, רובינסון מוסיף שהוא חושב שהדירקטוריון ידע על המשיכות בסכומים קטנים (להגדרתו סכומים של 2-3 מיליון ₪). ומשנשאל למה הוא חושב כך, תשובתו הייתה שאף אחד לא החביא משיכות אלו. (ת/357 עמ' 4 שורות 7-10).

310. הנאשם מודה שלא דיווח ולא שוחח עם הנאמן על העברות אלה, ובהמשך מוסיף שגם משיכות של 4.5 מיליון ₪ ו- 6-8 מיליון ₪, אינן מצריכות אישור האסיפה הכללית, כי אלו סכומים לא מהותיים.

311. גרסת הנאשם המיתממת מחד ומתחכמת מאידך, נמשכה לאורך כל חקירותיו ברשות. משנדרש להסביר את פשר כתב הערבות הבלתי מוגבלת שמסר לבנק מזרחי, מחברת הבת (שחר) לחברת האם (מילומור), הסברו, בו הטיל את האחריות על היועץ המשפטי הפנימי של החברה, עו"ד דינור, היה תלוש מהמציאות הראייתית שהוצגה בבית המשפט. כך, משנשאל בחקירתו ברשות (ת/357, עמ' 7 שורות 11 ואילך, ועמ' 11 שורות 2 ואילך) טען:

"הוא מאשר את ההחלטה. זו חתימה של עורך דין".

"כן הוא גם חתם על הפרוטוקול, שזה בסדר, שלאור מערכת היחסים בין שחר למילומור, הוא היה נוכח בכול ישיבות הדירקטוריון, שחר יכולה לתת ערבות למילומור".

312. עו"ד דינור, שהוזעק לבנק על פי דרישתו של הנאשם, שם נדרש לאשר את חתימת הנאשם על פרוטוקול ישיבת דירקטוריון מזויפת, בוודאי שלא היה היוזם של אותה ערבות, ובוודאי לא נושא לבדו באחריות על מהלך זה של רובינסון (אם כי כיועץ משפטי גם אינו פטור מאחריות).

313. משנשאל מדוע הערבות הבלתי מוגבלת לא דווחה בדיווח מידי, שוב פעם הטיל את האשמה על עו"ד

דינור. הנאשם הודה בהמשך שאותה ערבות גם לא הוצגה בפני מי שרכשה את השליטה בחברת הבת ב-2007, חברת קווינקו, (במסגרת בדיקת הנאותות) וגם לא בוטלה מיד לאחר הרכישה אלא רק במועד מאוחר יותר.

314. גרסת הנאשם בנוגע לשיבת הדירקטוריון מיום 29.6.2006 : בחקירתו טען הנאשם כי לא התקיימה ישיבתה דירקטוריון ביום המצוין בכתב הערבות (30.6.2006), אך התקיימה ישיבה טלפונית, ועובדה שיש אישור עו"ד, אותה חתימה כאמור על הפרוטוקול של עו"ד דינור (ת/358 עמ' 3 ש' 10-15; ההדגשות שלי - ח.כ):

"ש: אתה יו"ר הדירקטוריון. לא מתקיימת ישיבה בלעדיך, אזי איך אתה מצהיר שהתקיימה ישיבה בתאריך 30/3/06?
ת: יש עו"ד שנותן תצהיר גם כן, עם מלל של עו"ד. העו"ד אישר שהתקבלה החלטה. אם הוא דיווח טלפונית לכול הדירקטורים זו ישיבה לכל דבר ועניין.
ש: הייתה ישיבה טלפונית?
ת: לפי דעתי כן. תשאל את העו"ד. אף אחד לא הכריח אותו לחתום על זה".

315. משנשאל בהמשך על שורת הכשלים בהתנהלותו דומה שתשובתו משקפת את הלך רוחו, שמבחינתו התוצאה היא החשובה ולא נאותות ותקינות ההליך (שם, עמ' 4 ש' 8-9):

"...אני לא מבין מה אתה רוצה ממני, אף אחד לא נפגע, כספים הוחזרו, החברה נמכרה כולם מרוצים".

316. בהמשך רובינסון חוזר שוב על גרסתו שכנראה כן התקיימה ישיבת דירקטוריון טלפונית ביום 30.06.2006 (שם, עמ' 4 ש' 26-31):

"ש: האם התקיימה ישיבת דירקטוריון טלפונית ביום 30/6/06?
ת: ככול הנראה כן, אמיר דינור היה צריך לארגן את זה.
ש: אתה ביקשת ממנו לארגן את זה?
ת: בוודאות כן, אני בטוח שכן.
ש: מי היה היו"ר שלה?
ת: אני הייתי היו"ר, אבל זו לא ישיבה שכינסנו, זה טלפונית".

317. ניתן לסכם ולומר כי מהדברים עולה כי הנאשם אינו בוחל במסירת גרסה שקרית, מסולפת, מתחכמת, מתנערת מאחריות, תוך בטלות טענות בכל מי שסובב אותו.

318. בנוגע לסוגית העברת כספים ממילומור לחשבונו וחשבון אשתו, הודה הנאשם כי חשבון הבנק שלו ושל אשתו שימשו לעיתים בבנק של מילומור, והוסיף (שם, עמ' 5 ש' 25-28):

"ש: מדוע אתה מעביר כספים לחשבונך ולחשבון של אשתך מחשבון החברה?
ת: רק אם אני בזכות, רק אם החברה חייבת לי.
ש: לצורך מה נלקחו הכספים?

ת: למחייה".

319. על פי גרסת דואדי, בחקירתו ברשות לעניין העברת הכספים בין החברות, הוא היה נותן לרובינסון תמונת מצב על הצפי התזרימי ורובינסון היה מחליט איך לבצע העברות (ת/362 עמ' 8 שורות 19-21):

**"ש: אמרת שפרדי מחליט מאיפה להביא את הכסף, ההחלטה היא שלו לבדו?
ת: אני נותן לו אינפורמציה איפה יש כסף ואיפה חסר והוא מחליט לבדו איך לעשות
ומה לעשות. לפעמים הוא מחליט לדחות הוצאות ולעכב תשלומים".**

320. דואדי היה מודע לבעייתיות של העברת כספים מחברת הבת לחברת האם, ועל כן, פנה לרובינסון בנושא זה וביקש לברר מולו את תקינות ההליך. רובינסון ענה לו שהכל תקין (שם, עמ' 13 ש' 12-23):

**"ש: האם לא שאלת אי פעם את פרדי האם ההעברות הכספים האלה לא בסדר?
ת: כן אני זוכר שבהתחלה שאלתי את פרדי האם זה בסדר. פרדי אמר לי כן.
ש: למה שאלת אותו האם זה בסדר?
ת: כי זו חברה ציבורית.
ש: אז מה אם זו חברה ציבורית?
ת: הוא אמר לי שזה בסדר ויש אישור. וגם ראיתי בכרטיס חו"ז שפעולות אלה בוצעו
גם בעבר.
ש: האם אתה מתכוון לכך שבעל השליטה מילומור מושך כספים מחברה ציבורית
אחרת שבבעלותו יש צורך באישורים נוספים?
ת: אני התכוונתי שזו חברה ציבורית שמילומור הוא בעל השליטה בה. אני פשוט לא
יודע איזה אישורים. אני חושב שצריך אישור. אני עבדתי בחברה ציבורית לפני אז
אני יודע ששואלים".**

321. דואדי מוסיף וטוען שגם לאחר ביקורת הרשות, אז נתחוויר לו לראשונה מעד המדינה כי בשחר לא אישרו קו אשראי למילומור, הוא שב ופנה לרובינסון וזה השיב לו שבדק עם עורך דין ושנאמר לו שהכל בסדר (שם, עמ' 14 ש' 11-18).

322. בחקירתו מיום 5.11.2008 דואדי כבר מגלה יותר פתיחות בתשובותיו ומציין (ת/363 עמ' 7 ש' 15-17):

**"ש: האם במהלך שנותיך כרו"ח ונשוא משרה בחברות ציבוריות ראית אי פעם מצב
בו חברה ציבורית מושכת כספים מחברה ציבורית אחרת ללא הסכם?
ת: זה הפעם הראשונה והיחידה שנתקלתי במצב כזה".**

323. משנשאל מי ניהל מטעם הצדדים את המו"מ השיב כי המנכ"ל והמנכ"ל (היינו רובינסון מול עצמו). בהמשך, שב ואישר דואדי כי רובינסון היה קובע מתי יש לבצע את ההחזרות (ת/363 עמ' 11 ש' 29 - עמ' 12 ש' 2; כך במקור - ח.כ):

**"פרדי היה אומר לי לדוגמה תעביר מיליון ש"ח משחר למילומור, אני הייתי אומר
למנהלת החשבונות שהיתה שם בדו"כ לעדינה תכניי מסמך העברה משחר**

המילומור. פרדי היה חותם. זה שלב ראשון. שלב שני ההחזרה. פרדי היה אומר לי שצריך להחזיר את הכסף שהעברנו, היינו אומרים למנהלת החשבונות כמה כסף חייבים לשחרר היא הייתה מכינה מסך והיינו מעבירים חזרה".

324. דואדי מודה שהתרשל שעה שלא ראה בדוחות שחר ביאור על היתרה הגבוהה ביותר של מילומור (ת/363 עמ' 15 ש' 4-1):

**"ש: כלומר אתה אומר לנו שידעת שהכרטיס היה אמור להתאפס בגלל שהוחזר כל החוב, אבל לא עשית את זה משום שרצית להסתיר את המשיכות האסורות אלא כי חשוב לך להחזיר את החוב?
ת: לא, בגלל שפרדי ושחר רצו להחזיר את הכסף".**

325. בחקירתו בבית המשפט מיום 30.6.2015 אישר רובינסון כי שחר רצתה לתת ערבויות במקומה של מילומור, על פי המנגנון התשקיפי כפי שהתחייבה, אך לא יכלה לעשות כן עקב סיכול הבנקים היוונים. הנאשם טען שלא חשב שצריך אישור משולש להעברת הכספים ושאל בהתרסה (שם עמ' 1484 ש' 30 - עמ' 1485 ש' 2):

"לא, לא חשבתי שצריך אישור משולש, כי אם, אם על ערבות של 80 מיליון שקל לא צריך אישור משולש, למה צריך אישור משולש על העברה של מיליון שקל, זה הרבה פחות דרמטי מלקחת הלוואה מחברת בת שהיא חייבת לך 80 מיליון שקל, בהגדרה, היא התחייבה בזה, אז למה אסור להשתמש בה במיליון או שתי מיליון לזמן קצר? איזה אישורים צריך לעשות לזה? ...".

326. רובינסון שוב מציג גרסה מיתממת או מתחכמת שאינה תואמת את המציאות, במיוחד שעה שהיא נטענת ע"י איש עסקים בעל שליטה בעשרות חברות, חלקן ציבוריות. ברור כי לנגד עיניו של רובינסון עמדה מטרה אחת ויחידה, להשיב איזון פיננסי בין חברות הקבוצה, כאשר נושא תקינות הממשל התאגידי - היה בבחינת מותרות שלא היה יכול לאפשר לעצמו.

327. בהמשך עדותו טען רובינסון כי מעולם לא נתן הוראה לאיפוס כרסוסות, וזו הייתה יוזמה של הרו"ח, בעוד שרובינסון עצמו היה אדיש לאיפוסים (פ/30.6.2015, עמ' 1486-1487).

328. רובינסון אישר שמילומור משכה כבר ברבעון הראשון של שנת 2005, 9 מיליון ₪ משחר עוד לפני מתן הערבות לבנקים היווניים.

329. רובינסון עמד בפניו על דוכן העדים שעות רבות במהלכן נחקר בחקירה ראשית, הוא פירט בהרחבה לא רק לגבי העובדות הרלוונטיות אלא גם לגבי תחושותיו לגבי מה שראה כמפעל חייו. דבריו וגרסתו נמסרו בהתרגשות לא מבוטלת תוך שהוא מנסה בכל מאודו לשכנע את בית המשפט שכל מעשיו נועדו למטרה אחת ויחידה, להציל את מבנה הקבוצה ולשמור על יציבות הקבוצה העסקית בכל דרך. התרשמתי מהנאשם כאיש עסקים בעל ניסיון עסקי עשיר ומגוון, בעל אישיות כריזמטית ודומיננטית, בעל יכולת ניהול מרשימה (כהתרשמות כל מי שבא עימו במגע). מאידך, לא יכולתי שלא להתרשם לאורך כל ניהול ההליך שמבחינת הנאשם, המטרה של הגנת והצלת המיזם העסקי הייתה מעל לכל, ומצדיקה התעלמות מכוונת או אדישה

מהאמצעים הנחוצים להשגת מטרה זו.

330. רובינסון דאג להקיף את עצמו בנושאי משרה ראויים ונחשבים, כאשר חלקם פרשו נוכח אופי הניהול הריכוזי של הנאשם והתרבות התאגידית הלקויה שהנגד דוגמת שורר וכך, וחלקם "נוהלו" על ידו ונכנעו לאופיו הדומיננטי. רובינסון אף הקיף עצמו ביועצים משפטיים וחשבונאיים מקצועיים (משרד רו"ח פאהן-קנה ומשרד עו"ד רוזנבוך), אך תוך החזקתם של אלה במעגל החיצוני הרחוק. רובינסון אמנם טען שסמך עליהם, אך בשום שלב ובשום נקודה לא העז אף לטעון כי שיתף אותם בכל המידע הרלוונטי, או חשף בפניהם את כל ההתנהלות הכספית/ניהולית.

331. חיזוק להתרשמות ישירה זו ראיתי באפתיים וחוסר אכפתיות שגילה הנאשם לגורלם של אלה שסבבו אותו ושירתו אותו לאורך תקופה (אנשים מקורבים אליו לכאורה). הנאשם לא היסס "להפיל את כל האשמה" על עו"ד דינור, כאילו הוא נכח בישיבת הדירקטוריון שלא התקיימה, אישר את תוכן הפרוטוקול ולראיה חתם עליו (זאת שעה שמדובר בעו"ד צעיר, שהתקבל לעבודה בחברה על סמך חברותו עם בנו של הנאשם). עו"ד דינור היה אותה עת עו"ד חסר ניסיון שהוזעק על ידי הנאשם לבנק לצורך אישור חתימת הנאשם ומצא עצמו עקב כך על ספסל הנאשמים.

332. הנאשם גם לא היסס מלהפנות הצעה פלילית במפגיע לדואדי (הנאשם 2), שייקח על עצמו את האחריות להעברות הכספים בין החברות (שלא אושרו כדון), וזאת חרף ידיעתו הוודאית שהעברת הכספים החלה עוד לפני שזה החל את עבודתו בקבוצה. הנאשם הציע לדואדי תמורה כספית נדיבה תמורת הסכמתו, וניסה לפתותו להיעתר להצעה. לעניין זה, אני דוחה על הסף את הכחשותיו בנדון, כפי שיפורט בהמשך.

333. ראיתי לפני נאשם שהצורך בפתרון המצוקה התזרימית של מילומור גבר אצלו על כל שיקול לוגי אחר. ניסיונו לגמד את מצוקתה הקשה של חברת מילומור הביאו אותו להצהיר הצהרות ריקות מתוכן, כאילו מילומור הייתה חברה רווחית משך יותר מעשור שנים וסבלה מקשיים תזרימיים מספר חודשים מוגבל ומועט. זוהי תמונה הסותרת מניה וביה את המציאות כפי שהוצגה באופן ברור מהראיות. כבר ברבעון הראשון של שנת 2005 נזקקה מילומור לסכום גדול של כ-9 מיליון ₪ כדי לפתור בעיות תזרימיות. בעיות אלו אף העסיקו הן את הנאשם והן את סמנכ"ל הכספים של החברה, דואדי, מדי שבוע ואף מדי יום, גם לאחר ששחר נמכרה על ידי מילומור. בהמשך החברה נקלעה למבוי סתום ומונה לה מפרק.

334. התרשמתי מנאשם שחרף הצהרתו החוזרת שהוא לא שמע כל הסתייגות מהיועצים המקצועיים שלו בדבר הצורך בקבלת אישורים למשיכת הכספים משחר למילומור, התעלם ביודעין ובמכוון מכל אותות האזהרה שהונחו לפניו באופן ברור ובולט. למעשה, אף בבית המשפט טען רובינסון שחרף קיומם של אותות אזהרה אלו - אין כלל הצדקה לקיומם.

335. הנאשם מסר גרסאות שונות, שלא רק שלא התיישבו עם הראיות שהוגשו לבית המשפט, אלא אף סתרו עמדות והצהרות קודמות שלו. בין היתר הנאשם מסר בהודעותיו שהמשיכות אושרו על ידי הדירקטוריון. פעם אחרת מסר בהודעותיו שהמשיכות מאושרות לפי המנגנון התשקיפי. משהוטחה המציאות המרה בפניו שהמשיכות לא אושרו על פי אף לא אחד מהמתווכים, התפרץ לעבר התביעה בטיעון רגשני: ומה לגבי הערבות שהעמידה מילומור על סך 80 מיליון ₪ לטובת שחר - ללא כל תמורה? מה עם הפיצוי שמגיע למילומור על העלויות שבהן נשאה עקב סיכום הבנקים היווניים?

336. נימוק אחרון זה גם עלה כאשר נשאל הנאשם מדוע לא טרח לפנות לדירקטוריון או לנאמן כדי לקבל אישור למשיכות הכספים. לטענתו אין צורך לפנות לכל גורם שהוא הואיל ומילומור ערבה לשחר ב-80 מיליון ₪, והכספים שמילומור משכה משחר הן בגדר פיצוי קטן על סכום זה. הוזה אומר, על פי תפיסתו של רובינסון, משלא הצליחה מילומור להשתחרר מערבותה לבנקים היווניים, הרי שחר הייתה חייבת לה כספים שנחסכו משחר, אף שצודק היה ששחר תישא בהם. גם אם מדובר הטיעון מוצדק מהבחינה הכלכלית, זו אינה השאלה העומדת לפני בית המשפט אלא השאלה המשפטית - מהי ההצדקה המשפטית שאיפשרה את משיכת הכספים, והצדקה כזו אינה בנמצא.

337. **לסיכום חלק זה:** אינני בא לקבוע שהנאשם היה בעל כוונה פלילית לגנוב את כספי החברה הציבורית. עם זאת, הובהר מעבר לכל ספק כי מדובר במי שעקרונות תקינות ממשל תאגידי המתחייבים בחברה ציבורית, היוו אך בגדר המלצה לגביו ולבטח לא נוהל מחייב.

338. הנאשם ראה במילומור כמו גם ביתר החברות שבשליטתו (כולל שחר) כחברות המשויות אליו באופן מוחלט. רובינסון ראה בכל החברות כקבוצה אחת הומוגנית שכל אחת מהחברות אמורה לשרת את האינטרס של אשכול החברות כולו, מבלי יכולת להבחין בין חברה ציבורית אחת לשנייה, מבלי להתחשב בעובדה שכל אחת מהחברות הינה אישיות משפטית נפרדת, לה יש אורגנים ומוסדות נפרדים, תוך התעלמות מהעובדה שלחברות אלו ישנם בעלי מניות ומחזיקי אג"ח מקרב הציבור, ותוך התעלמות מכללי ממשל תאגידי המחייבים חברה ציבורית. אותה מחיקת הבדלים בין החברות התקיימה אצל רובינסון גם בינו לבין. רובינסון הצהיר שמילומור הייתה חייבת לו מיליוני שקלים, הוא השקיע בחברה מכספו וכספי משפחתו, ומן הצד השני משך מהחברה כספים לצורך מחייתו. רובינסון אף היה בעל זכות החתימה בחשבונות מילומור, ראה זהות מלאה בין חשבונותיו הפרטיים וחשבונות החברה, ופעל בשניהם כאילו חד הם.

339. מבחינתו של הנאשם די בכך שמילומור נותרה ערבה לבנקים היווניים במקום שחר, על מנת ששחר תפצה את מילומור, ולצורך השגת מטרה זו "אימץ" לעצמו הנאשם פרשנות מרחיקת לכת וחסרת בסיס לחובות שנקבעו במנגנון התשקיפי.

עד התביעה דוד מיכאלי:

340. דוד מיכאלי הוא שניהל את תיק החקירה נושא האישומים כאן. העד סיפר על ההחלטה של הרשות לבצע ביקורת חיצונית של שחר ע"י משרד רו"ח בר-לב בנושא עסקאות בעלי עניין, פרשת השיש ומזרח אירופה. מבחינתו של מיכאלי, הפרשה הנוכחית הינה פשוטה, בה נעשות עסקאות של בעל שליטה עם חברה קשורה למשיכת כספים ללא אישורים ודיווח.

341. תחילה נבדק התשקיף של שחר בו נקבעו ארבע אינטראקציות בין החברות: א. דיבידנדים; ב. תשקיף; ג. דמי ניהול; ד. פיקדון של 54 מיליון ₪. מיכאלי הוסיף שבתשקיף נקבע ששחר תישא בערבויות שנשאה בהם קודם מילומור כלפי הבנקים היווניים, אך אלה סירבו להעברת הערבויות. לאחר שערכו את הבדיקה ובחנו את כרטסות החשבון, ביקשו החוקרים לבדוק אם נעשו העברות שלא כדין ובניגוד לחוק, כלומר האם ההעברה אושרה כדין.

342. כך גילו החוקרים את דבר עמדתו הנחרצת של הנאמן שהתנגד להעברת הכספים בין החברות (ת/41 + ת/45), מהסיבה שהעברות אלה עלולות לסכן את מחזיקי האג"ח. החוקרים בדקו בהמשך שחרף זימון

האסיפה הכללית לאישור קו האשראי של 30 מיליון משחר למילומור, שחר קיבלה בסופו של דבר (ת/241) את עמדת הנאמן וביטלה את כינוס האסיפה (ת/243).

343. העד הוסיף שהרשות ביקשה לבדוק לא רק את הנתון במועד פרסום הדו"ח הרבעוני, אלא גם את כרטסת החו"ז במהלך הרבעון כדי לוודא שהנתון בדו"ח הרבעוני משקף את ההתנהלות במהלך הרבעון. בבדיקה זו ראו שבאחד הרבעונים מילומור התקשתה להחזיר את הכספים לשחר ולכן נעשתה הפניה לבנק לצורך קבלת אשראי המגובה בערבות שחר. לצורך כך הוצג אישור לבנק מדירקטוריון שחר, שבעצם לא היה ולא התקיים (ת/100, עמ' 11). מבדיקה לעומק שערכו החוקרים התברר שכלל לא נערכה ישיבת דירקטוריון באותו יום בה נרשם הדבר באישור שהוצג לבנק, ולכן מדובר במסמך כוזב.

344. מיכאלי הוסיף שהחקירה לא העלתה כל ממצא בדבר דרישה של הבנק היווני לכסף ממילומור, מקרה אשר אם היה מתקיים, הייתה מילומור זכאית לקבל שיפוי משחר על אותו תשלום, על פי התשקיף.

345. בחקירתו הנגדית העד לא יכל להסביר מדוע הזימון לשימוע של הנאשמים התעכב עד שנת 2013, לא ידע לפרט מדוע קם נחקר כעד ולא כחשוד (חרף העובדה שזה חתום על המאזן לשנת 2004 הכולל העברות ברבעון הראשון של שנת 2005).

עדת התביעה יהודית גלס:

346. עדה מרכזית נוספת שהעידה בבית המשפט וחלקה היה חשוב, הינה יהודית גלס (עו"ד משנת 1981, בעלת ניסיון והבנה בתחום התאגידי) אשר שימשה כמזכירת חברה בשתי החברות. יהודית גלס השתתפה בכל הישיבות הרלוונטיות בשתי החברות, בדומה לעו"ד דינור אשר כיהן כעו"ד פנימי בשתי החברות. העדה העידה כי לשתי החברות היו דירקטוריונים שונים ורואי חשבון מבקרים שונים, וזאת חרף העובדה ששחר לא הייתה בעלת פעילות, למעט החזקת בתי קזינו.

347. לעדה היה ברור כי העברת כספים בין שתי החברות מהווה עסקה המחויבת במנגנון משולש, וכך אמרה (פ/29.3.2015 עמ' 122, ש' 31-23):

"ש: אוקי, מה ידוע לך על ערבויות ששחר העניקה למילומור בתקופה, באותה

תקופה? מסוף 2004 ועד מרץ 2007?

ת: לא,

ש: באיזו מידה או את יכולה לספר על דיוני דירקטוריון, ישיבות דירקטוריון, או

ישיבות ועדת ביקורת בנושאים הללו?

ת: אוקי כבודו בוא נאמר בקצרה שברור שמתן ערבויות מחברה אחת לשנייה

והעברות כספים או, שהן לא הוגשו במסגרת הברורה של המתווה שנכתב קודם

בהסכם שירותי הניהול או דברים מהסוג הזה, אז צריך אישורים מיוחדים בועדת

ביקורת דירקטוריון וקרוב לוודאי באסיפת בעלי המניות."

348. העדה אף פירטה לגבי הניסיון שנעשה בשחר להעמיד קו אשראי על סך 30 מיליון ₪ למילומור שנתקבל בהתנגדות הנאמן, כאשר גם כאן היה ברור לכל שיש להחיל את המנגנון המשולש - ולכן החברה חזרה בה מהעלאת ההצעה באסיפה הכללית.

349. לענייננו: לא רק שהעדה כמזכירת שתי החברות הצהירה שהיה ידוע היטב לכל דיכפין בחברות שהעברת כספים בין שתי החברות נדרשת למנגנון המשולש, אלא גם הוסיפה שלא זכור לה שדירקטוריון שחר אישר או דן אי פעם בנושא העברת הכספים, למעט המקרה של קו האשראי על סך 30 מיליון ₪. העדה הוסיפה שלהבנתה עד לקבלת החלטת האסיפה הכללית של שחר, החברה לא יכולה להעביר כספים למילומור (ת/241).

350. באשר לערבות הבנקאית של שחר לטובת מילומור העדה ציינה והדגישה (פ/29.3.2015 עמ' 146 ש'27- עמ' 147 ש'5):

"... אחרי שהייתה כבר עסקת העברה של שחר לקווינקו, אני לא זוכרת בדיוק מתי, כמה חודשים אחרי כן התקשרה אליי מי שהייתה עורכת הדין הפנימית של קווינקו, שגית. והיא הייתה ככה, די נסערת, נקרה לזה, והיא שאלה אותי האם אני יודעת שיש איזושהי ערבות, ששחר חתומה לטובת מילומור. האם יש איזה פרוטוקול שאני, שהיה בטיפול? לא זכרתי.... היא התקשרה ואמרה שהם, זה טופל והם אמרו שהם חייבים לבטל את הערבות הזאת, זה לא, לא יכול להיות שיש דבר, מסמך כזה. וזה אכן כנראה בוטל, כבר כל זה לא היה לא בטיפול לא בידיעתי. לא על ידי."

351. העדה הדגישה בעניין השעבודים כי לא ידוע לה ולא זכור לה דבר על החלטת וועדת הביקורת או דירקטוריון שחר על שעבודים לטובת מילומור (ת/12). אלה לא היו ידועים כלל ולא הובאו לאישור.

352. בחקירתה הנגדית מול עו"ד תל-צור, אישרה העדה שייתכן וניתנה חוות דעת משפטית בעל פה על ידי עו"ד רוזנבוך בדבר העדר הצורך בקבלת אישור נוסף על זה המצוי במנגנון התשקיפי של שחר. בחקירתה הנגדית לעו"ד מעוז הוסיפה העדה שייתכן וניתנה חוות דעת בעל פה של עו"ד רוזנבוך שאימתה את מה שהחברה והיא עצמה סברה שאין צורך באישור נוסף.

353. העדה הדגישה את העובדה שחרף היותה עו"ד הבקיאית בתחום התאגידי, היא לא נהגה לתת חוות דעת משפטיות, ולפיכך, לא זוכרת שיחה עם מיזרץ או עם עג'מי בה הם דיווחו לה על העברת כספים ולכאורה היא אמרה להם שאין צורך בדיווח.

354. כמו-כן, העדה הוסיפה והדגישה שהנושא שעלה לדיון בדירקטוריון שחר היה אישור קו אשראי על סך 30 מיליון ₪ משחר למילומור. לא עלתה לדיון כל הצעה לאישור ערבות או אשראי של 3 מיליון ₪. העדה אישרה כי בפרוטוקול ישיבת הדירקטוריון מיום 29.6.2006 (נ/14) אין אזכור של ערבויות ושיפויים של שחר למילומור.

עד התביעה יעקב כץ, דח"ץ בשחר:

355. עדותו של הדח"ץ כץ חשובה לא פחות מעדותה של יהודית גלס. כץ הינו בעל ניסיון של כ-40 שנה בעריכת דין, בשלל תחומים (תשתיות, חברות ממשלתיות, אנרגיה) ואשר שימש בעברו גם כיועץ המשפטי של חברות גדולות (בתי זיקוק, נת"ע, לפידות, מוזיאון ת"א וכו'). העד הותיר רושם חיובי ביותר על בית המשפט, עדותו הייתה חסרת מניעים, נקייה מכל אינטרס. העד שימש מהלך שמונה שנים כדח"ץ. ומונה כדח"ץ בשחר בחודש מרץ 2005. עם זאת, כבר בחודש פברואר 2006 התפטר, אך הוסיף שעל כוונתו להתפטר הודיע

הרבה לפני כן. העד הוסיף שבמהלך השנה נערכו 4 ישיבות דירקטוריון שעיסוקן העיקרי היה דיווחים על חברות הבנות ומתן אשראי למילומור - כאשר רובינסון הוא הגורם הדומיננטי במהלך ישיבות אלו.

356. העד ציין שהוא מחה כל הזמן על כך שפרוטוקול הדיון אינו משקף את דבריהם המדויקים של הדוברים, כאשר הכוונה הייתה בעיקר לשאלות שהוא והדח"ץ הנוסף, רינגל, שאלו והעלו (בעיקר שאלות משפטיות) אך אלו לא הוזכרו בפרוטוקול. לדוגמא שאלות הנוגעות לשיחות עם הנאמן.

357. העד הוסיף שלהבנתו וידיעתו טרם קבלת אישור, שחר לא יכלה להעמיד אף לא שקל אחד לחברת האם. העד הדגיש את העובדה שבישיבה בה דובר על מתן אשראי לחברת האם הוא דרש לקבל חוות דעת משפטית, בלתי תלויה ולא פנימית אשר תבדוק שהעסקה לא מנוגדת לתשקיף, שהעסקה לא פוגעת בחוסנה של החברה, ומכיוון שמדובר בעסקה עם בעל שליטה ונשאלת השאלה מהי הפרוצדורה הנדרשת לניהולה.

358. העד הוסיף והדגיש שהוא לא ידע דבר וחצי דבר על ערבויות שנתנה שחר למילומור, והדבר לא הובא לאישור הדירקטוריון ובוודאי לא אושר. זאת ועוד, לטענתו הוא לא ידע כלל על העברת כספים בין החברות בתקופת כהונתו, לא דווח ולא נמסר דבר בעניין העברת הכספים בישיבות דירקטוריון שחר, והעברת כספים כזו לא אושרה ע"י הדירקטוריון. העד הוסיף כי גם רואי החשבון לא מסרו ולא דיווחו דבר בנדון, וההעברות הכספים לא השתקפו בדוחות הכספיים.

359. העד כץ שכיהן כאמור כדח"ץ החליט להתפטר מכהונתו הואיל ולדבריו ההתנהלות לא הייתה להנחת דעתו - סדרי היום של ישיבות הדירקטוריון לא פורטו, הפרוטוקולים, כאמור, לא שיקפו נאמנה את הדברים שנאמרו בישיבות, החומרים לקראת ישיבות הדירקטוריון הגיעו מאוחר מדי כאשר אינם מסודרים וערוכים, באופן שלא אפשר לו ללומדם ולבחונם כיאות. הפרוטוקולים של הישיבות הגיעו מאוחר מדי (חודשיים לאחר הישיבה) מבלי יכולת לפקח ולוודא קיום ההחלטות שהתקבלו.

360. העד אישר בחקירתו הנגדית לעו"ד ליפסס כי אכן יהודית גלס הודיעה לו שישנה חוות דעת משפטית (של משרד עו"ד שמענוב) לפיה העמדת ערבויות אינה סותרת את המנגנון התשקיפי. עם זאת, העד חזר והדגיש שהוא כעו"ד וכדח"ץ לא נזקק לאישור יהודית גלס, אלא ביקש, ובעצם דרש, לקבל לידי חוות דעת משפטית בנדון, וכזו לא נמסרה לו.

סיכום עדויות יהודית גלס והדח"ץ כץ:

361. עדותה של יהודית גלס ושל הדח"ץ כץ מחזקים ומבססים את טענת המאשימה באופן מובהק ושוללים מאידך כל בסיס לטענת רובינסון בדבר התנהלות תקינה ודיווח מלא לדירקטוריון ולאורגני שחר.

362. יהודית גלס הדגישה מפורשות שגם לפי הבנתה כמזכירת חברה בשתי החברות הנדונות, העברת כספים ביניהן מהווה עסקה שלבעל השליטה יש עניין בה, ועל כן היא מחויבת באישור לפי המנגנון המשולש. יהודית גלס הוסיפה, כאמור, שהדירקטוריון אישר כמיטב זיכרונה החלטה כזו בנוגע לקו האשראי של 30 מיליון ₪, אך עד לקבלת אישור האסיפה הכללית (שלא התקבל) הייתה אסורה כל העברת כספים. לא זכור אישור נוסף כלשהו שניתן לעניין העברות כספים. יהודית כץ לא ידעה כלל על קיום מכתב הערבות, ולא ידעה על כל שעבוד לטובת מילומור.

363. הדח"ץ כץ היה אף נחרץ הרבה יותר כמפורט לעיל. ללמדך, הן מזכירת החברה והן הדח"ץ (שהתנהל באופן ראוי ביותר), לא ידעו על קיום מכתב ערבות, לא דנו בהעמדת אשראי למילומור (מעבר להחלטה שלא אושרה באסיפה הכללית), לא ידעו ולא הובאו בסוד העברת הכספים, העמדת השעבודים, וההתחייבות במכתב הערבות לבנק. כץ הדגיש את העובדה שדרש לקבל חוות דעת משפטית בכתב - אך זו לא הומצאה לו.

364. מכאן שגרסת הנאשם לפיה הדירקטורים ונושאי המשרה כולם ידעו על מנגנון העברת הכספים בין החברות, הערבות והשעבודים, אינה אלא בגדר עורבא פרח.

עד התביעה רו"ח בועז קם:

365. **קם שימש בתפקיד חשב במילומור עד שנת 2005. שחברת מילומור רכשה את שחר בשנת 2004 מונה גם לחשב בשחר שם עבד עד ספטמבר 2005,** אז הוחלף על ידי עד המדינה. קם העיד כי לא היו חומות בין שחר לבין מילומור, כאשר החברות חלקו מטה משותף, ישבו באותו בניין, וחלק מבעלי התפקידים כיהנו בשתי החברות.

366. כחשב בשתי החברות, כך לגרסתו, יש חשיבות רבה לאפשרות העברת הכספים בין שתי החברות לפי המנגנון התשקיפי. קם הדגיש שהכספים המותרים להעברה בין שתי החברות הינם דמי ניהול וכספי דיבידנד, כאשר רק בינואר 2005, נודע לו לראשונה שמילומור משכה כספים משחר, והוא סבר כבר אז שמעשה זה אינו תקין.

367. העד הוסיף וציין שהוא לא היה מודע למשיכות אלה על אף שעבד כחשב בשתי החברות. הדבר מפתיע שבעתיים שהרי לטענת הנאשם כל הגורמים המקצועיים, נושאי המשרה ובעלי התפקידים, ידעו ידוע היטב על דבר המשיכות מחברת שחר לחברת מילומור.

368. קם הוסיף וציין שמרגע שנודע לו שחברת מילומור משכה כספים מחברת שחר, הוא פנה לכל גורם והתריע בפניו אודות התנהגות נפסדת זו. תחילה פנה לעד המדינה והתריע בפניו, ולאחר מכן פנה למנכ"ל דורון שורר. מדבריהם הבין שבכוונתם להביא את הדברים בפני רובינסון.

369. העד לא הסתפק בפניות לגורמים אלה אלא אף שלח פניה בכתב, ומשלא קיבל תשובה שהניחה את דעתו, שלח פניה בכתב נוספת. את פנייתו השלישית לאותם גורמים הפנה גם ישירות לרובינסון (ת/36, ת/37), וזאת כדי להמריץ אותם להחזיר את הכספים שנלקחו מחברת שחר. קם הוסיף וציין שמסר את המכתב שמיועד לרובינסון לידי מזכירתו של זה, ובחלוף מספר ימים קיבל את המכתב בחזרה כאשר ישנו כיתוב בכתב יד על גבי המכתב. מכיתוב זה למד קם לדעת שרובינסון היה מודע להתנגדותו למשיכת הכספים.

370. עוד הוסיף קם שהכספים מחברת שחר לא עברו רק לחברת מילומור אלא גם לחברות קשורות לחברת מילומור כמו חברות רסידו השונות.

371. עדותו של קם מחזקת ביתר שאת את גרסת העדים האחרים בפני בית המשפט שהעברות הכספים נעשו שלא על פי המקובל, בהעדר אישורים כדין וכי רובינסון היה מודע היטב לעובדות אלו.

עד התביעה יצחק שלומוביץ':

372. **שלומוביץ' שימש כדירקטור הן בחברת השחר והן בחברת מילומור.** בעדותו בבית המשפט הדגיש העד את העובדה שחברת מילומור הייתה נתונה בקשיים של נזילות כספית. שלומוביץ' טען כי לא הכיר בזמן אמת, כל פרקטיקה של משיכת כספים משחר על ידי מילומור והחזרתם אחרי פרק זמן קצר לקופתה של שחר. עוד טען שלומוביץ' כי אילו היה רואה תיעוד על משיכות כאלו היה מציג שאלות בנדון. כמו כן, שלומוביץ' הדגיש את העובדה כי אף משיכה מהמשיכות האסורות לא הובאה לידיעה או לאישור של וועדת הביקורת, הוא לא הכיר מנגנון מאושר של העברת כספים בין החברות, הוא לא ידע על משיכות כספים על חשבון דיבידנד לפני המועד הקובע, ומבחינתו משיכות כאלה על ידי בעל שליטה, מצריכות אישור על פי הדין.

373. שלומוביץ' הוסיף כי עיסוקה של חברת שחר לא היה במתן הלוואות, ואילו הייתה מובאת עסקה של הלוואות לטווח קצר לאישור הדירקטוריון או וועדת הביקורת, היא הייתה נבחנת בשמונה עיניים. גרסה זו חותרת תחת ניסיונו של הנאשם רובינסון לטעון שדירקטוריון שחר אישר את העברת הכספים כהלוואות לטווח קצר, מתווה שמיטיב כביכול עם חברת השחר.

374. באשר לערבות הבנקאית, להבנתו ותפיסתו של שלומוביץ', מסמך הערבות הבנקאית היה חייב לקבל אישור הן בוועדת הביקורת, הן בדירקטוריון והן באסיפה הכללית. לכן, הוא הופתע לראות את המסמכים הנוגעים לערבות **לראשונה** במשרדי הרשות, בעת שמסר את גרסתו שם.

375. בתשובותיו לעו"ד תל-צור במסגרת חקירתו הנגדית, השיב שלומוביץ' שמבחינתו, פרוטוקול ישיבת הדירקטוריון של שחר מיום 5.2.2006 (ת/1) מתייחס אך ורק לשיפוי ולא לערבויות. כלומר, על פי אותה החלטה, במקרה בו הבנקים היווניים יתבעו ויחייבו את מילומור מכח הערבויות, אז ורק אז, תהיה זו זכאית להיפרע משחר כגובה החיוב שבו נתחייבה על ידי הבנקים היווניים.

376. שלומוביץ' הותיר על בית המשפט רושם אמין ומהימן, כמי שפעל בשקידה, בזירות ובאחריות למילוי תפקידו. מדובר בדירקטור בעל ידע, ניסיון וכישורים, אך בכל זאת כל המידע הרלוונטי לגבי העברות הכספים משחר למילומור, אשר נעשו משך תקופה לא קצרה, הועלמו והוסתרו ממנו. כמו כן הוסתרה ממנו הערבות הבנקאית, אף שזו שימשה את מילומור לקבלת מיליוני שקלים מבנק מזרחי.

377. שלומוביץ' שימש, כאמור, בכהונתו כדירקטור בשתי החברות ומונה מטעם בעל השליטה, רובינסון. משכך, אין אף לחשוד בו שיש לו אינטרס עקיף או ישיר לפגוע בחברה, בנושאי המשרה או בבעל השליטה. מעדותו עולה תמונה עגומה וקודרת על פיה רובינסון אכן ניווט העברות כספים מחברת הבת לחברת האם, שתיהן חברות ציבוריות, תוך הסתרת העברות אלה מהדירקטורים, מהדחצ"ים, ממזכירת החברה ומגורמים נוספים.

עד התביעה רו"ח ניר נוישטיין:

378. רו"ח נוישטיין **שימש בשלהי שנת 2004 כמבקר ראשי בחברת מילומור**, לצד עיסוקו בחברות אחרות, וזאת עד הרבעון השלישי של שנת 2005. נוישטיין התרשם שרו"ח שליפר מקלה מאוד עם החברה, ומנסה לעזור לרובינסון בכל הנוגע להתנהלות החשבונאית, עובדה אשר לא מצאה חן בעיניו. לפיכך, הוא מצא לנכון לדבר עם השותף המטפל, רו"ח יזהר קנה, בעניין זה. להערכתו שליפר לא הייתה מרוצה מגישתו הביקורתית כלפי אופן ההתנהלות החשבונאית בחברה, ולכן הוא לא נותר בתפקידו בחברה. לטענתו, שליפר העדיפה גורם פחות מקצועי, קפדן ודייקן ממנו.

379. לעניין העברת הכספים בין שתי החברות ציין נוישטיין שהוא נחשף לכך רק בעת חקירתו במשרדי הרשות, כאשר בזמן אמת הוא לא בדק עניינים אלה, והיה מודע רק להעברות כספים בין שתי החברות בדמות דמי ניהול.

עד התביעה יעקב אנגל:

380. אנגל שימש כדח"ץ ויו"ר וועדת ההשקעות בחברת שחר. הצטרף לחברה כשהייתה בשלב סופי של ההנפקה בשנת 2004. קודם לכן הייתה בשליטה של מאה אחוז על ידי מילומור. לפי הבנת העד התשקיף התיר העברות כספיות של ₪ 100,000 מדי חודש עבור דמי ניהול. אנגל הוסיף וציין שהוא כלל לא היה מודע לקיומו של מנגנון העברת כספים בין שתי החברות, שהרי להבנתו העברת כספים מחברה ציבורית לחברה ציבורית אחרת, מחייבת עמידה בתנאי החוק, מקל וחומר כאשר מדובר בהעברה לחברת אם, כאשר לבעל השליטה יש עניין אישי בה.

381. כאשר להעמדת קו אשראי למילומור, אנגל העיד כי היה בעד אישור מתווה זה, הואיל ששחר הייתה אמורה לקבל עבור העסקה ריבית גבוהה יותר מאשר הריבית שהייתה מתקבלת מבנק. עם זאת, נוכח התנגדותו של הנאמן, המתווה לא התממש. לפיכך, טען העד, מרגע זה, למסמך של אישור הדירקטוריון לא הייתה משמעות כלל ועיקר, ואי אפשר היה לתת ערבות או להעביר כספים מכוחו ללא אישור ספציפי. כאשר לשיבת הדירקטוריון של שחר מיום 30.3.2006, טען אנגל כי לא התקיימה ישיבה במועד זה.

עד התביעה דורון שורר:

382. ר"ח שורר שימש בעברו כמפקח על הביטוח, מנכ"ל משרד התחבורה ועוד. שורר שימש כדירקטור במילומור ואחראי על הפיתוח העסקי, וכן כדירקטור ומנכ"ל בחברת שחר מקיץ 2004 עד קיץ 2005 כ-9 חודשים לערך.

383. לגרסת שורר, בתקופת כהונתו לא היה קיים מנגנון שהתיר העברת כספים בין החברות, שיפוי או ערבות. כן הוסיף וציין כי הסיבה להתפטרותו הייתה שבשנת 2005 נכנס לתוקף דו"ח ברנע שחייב הפרדת דוחות כספיים של החברה מזה של בעל השליטה בה. עו"ד נועם שרון ביקש לקבל אסמכתאות למשיכות כספים שנעשו על ידי רובינסון, בסכום של עשרות מיליוני שקלים. שורר העיד כי בהמשך התפטר שרון על רקע אי סדרים אלה, והודיע הן להנהלה והן לרובינסון כי "כדאי לכם כל אחד מכם לקחת עורך דין בנפרד, מאחר שמרגע זה יש ניגוד עניינים חריף בין מר רובינסון לבין החברה" [פ/4.5.2015 עמ' 551, ש' 21-22].

384. העד הציע לרובינסון לפנות למומחים בתחום זה, והזכיר את שמו של עו"ד פני רובין אליו נעשתה פנייה. עו"ד רובין המליץ על הליך של גילוי מרצון לרשות על העברת הכספים בין החברות, אך בחברה הסתפקו בחוות דעת שהובאה על ידי יהודית גלס וראו בכך פתרון מספק, בעיקר נוכח העובדה שרובינסון החזיר חלק ניכר מהכסף שנלקח.

385. מעדותו של העד עולה שעו"ד רובין הסביר לרובינסון שהבעיה אינה החזרת הכספים מבעל השליטה לחברה ציבורית, אלא הבעיה האמיתית היא תנועות הכספים בין החברות שמצריכות רישום, כך סבר גם עו"ד שרון נועם. האחרון גם טען שעצם העברות הכספים היא בגדר עבירה פלילית של משיכת כספים על ידי בעל שליטה.

386. העד ציין אירוע נוסף בו הוזמן בשעת לילה, באופן לא שגרתי, על ידי רו"ח קנה, בו סיפר לו זה על סכום של 14 מיליון ₪ שנעלם מהחברה. שורר ציין את שני אירועים אלו ככאלה שהביאו אותו להחליט להתפטר מתפקידיו בחברה ובקבוצה. שורר הבין לטענתו שעדיף לו לפרוש מתפקידו בחברה שמתנהלת באורח כל כך לא תקין.

387. העד אישר שהמהלך שננקט בחברת שחר לאשר קו אשראי הוא מהלך נכון מבחינה עסקית והוצג לוועדת הביקורת והדירקטוריון, אך הליך זה נעצר ולא הושלם. העד ציין שהוא לא ידע דבר וחצי דבר על משיכת כספים בזמן אמת, הדגיש את העובדה שאין שום החלטה של דירקטוריון החברה המאפשרת ליו"ר שחר לתת הלוואות, לא הוצגה בקשה כזאת לדירקטוריון, ואם נעשו משיכות כאלה הן נעשו שלא בסמכות. לדברי העד, דברים אלה הובהרו היטב לכל המעורבים הן על ידי העד, הן על ידי עו"ד נועם שרון והן על ידי עו"ד פני רובין.

388. שורר הוסיף וציין שכמנכ"ל החברה מבחינתו משיכות אלה הן בלתי חוקיות והן בגדר גניבה על ידי מורשה, כאשר בעל השליטה ידע שהוא צריך לקבל אישור של מנגנון משולש. העד הדגיש כי מדובר היה בבעל שליטה שהוא בעצמו מורשה חתימה יחיד בשחר, הוא היחידי שמחזיק בפנקסי השיקים של החברה, והוא זה שמחליט על משיכת הכספים מקופת שחר, כאשר שורר רואה בדפוס פעולה זה כמו גניבה מהחברה עצמה.

389. שורר הרגיש פגוע ונעלב מעצם העובדה שכמי ששימש בעבר ממונה על שוק ההון בישראל, והקפיד על יישום והפעלה של נהלים תקינים על פי הדין והרגולציה, ניסה להשריש נהלים של ממשל תאגידי תקין בחברה, ובסופו של דבר התברר לו שתמרנו אותו וביצעו פעולות בחברה מבלי ליידע אותו.

390. לסיכום העדות, שורר הותיר רושם אמין ומהימן ביותר על בית המשפט. העד שימש, כאמור, בתפקידים בכירים מאוד טרם תחילת כהונתו בקבוצת החברות. בתפקידו, הייתה לו כוונה להשריש ולהנחיל נורמות התנהלות ראויות ותקינות, והוא פעל בכל מאודו כדי לשפר את מצבן של החברות. רק לאחר מעשה הסתבר לו שנעשו העברות כספיים לא תקינות בין החברות, נעשה שימוש בכספי החברות לצרכים אישיים. זאת ועוד, נעשתה פנייה לעו"ד חיצוני לצורך התייעצות אך המלצותיו של זה, על אף שהיו ברורות וחדות, לא אומצו על ידי החברה.

391. מהעדות עולה שוב התנהלותו הבעייתית של רובינסון, אשר לא רק התעלם מאותות האזהרה, אלא התעלם מאמירות מפורשות של יועצים מקצועיים חיצוניים בעלי שם שהמליצו לו לבצע גילוי מרצון על משיכות הכספים, המלצות שלא התקבלו. עדותו של שורר מצטרפת למצבור העדויות שנשמעו במשפט, מהן עולה תמונה ברורה וחד משמעית אשר סותרת באופן מובהק את טענת ההגנה של רובינסון, הכל כפי שפירטתי לעיל.

עד המדינה:

392. אדגיש כבר בתחילת הדברים שלא כפי מקרים אחרים, עדותו של עד המדינה היא מוגבלת מבחינת החשיבות שלה ועוד יותר מוגבלת מבחינת המשקל שניתן לה על ידי בית המשפט בבואו להכריע בסוגיות שעל הפרק. הסיבה לכך איננה משום שאינני נותן אמון בעדותו של עד המדינה, אלא דווקא משום העובדה שיש בידי המאשימה די והותר ראיות אף ללא עדותו של עד המדינה כדי לבסס את התשתית הראייתית הנדרשת

לצורך הרשעת הנאשמים מעבר לכל ספק סביר בעבירות המיוחסות להם, הכל כפי שיפורט בהמשך.

393. עד המדינה היה חשוד כמו אחרים בתיק זה, אביו ז"ל היה שותפו של פרדי רובינסון שנים רבות בעבר, ועד המדינה ביקש בעבר לעבוד בשירות חברות בשליטת רובינסון, אך הדבר לא צלח. בהמשך מונה עד המדינה כחשב של הקבוצה ובאוקטובר 2005 אף מונה לשמש בתפקיד זה בחברת השחר.
394. העד ידע שהעברות הכספיים המותרות בין החברות הן דמי הניהול החודשיים, הוצאות של ביטוח מנהלים, פקדון ששחר הפקידה במילומור (הפרשי הצמדה וריבית) (ת/435) ודיבידנדים.
395. עד המדינה פירט לגבי הניסיונות הכמעט יומיים שנעשו על ידי מילומור לגייס כספים נוכח המצוקה התזרימית הקשה ממנה סבלה. נאמר לו עם כניסתו לתפקיד שהוא צריך לדאוג לכך שרובינסון לא ימשוך כספים משחר למילומור אך בהמשך הוא ראה מסמכים רבים על העברות כספים בין שתי החברות שלא עברו כלל דרכו.
396. עד המדינה הבין שההעברות הן לא בסדר, שהן בעייתיות ולאחר שהוא נעתר להוראות של שני הנאשמים בשתיים או שלוש הזדמנויות, הודיע להם שנמאס לו והוא לא מסכים לעשות כן יותר, זאת ביודעו שהם יכולים להמשיך במעשיהם אף ללא קבלת רשותו או אישורו.
397. עד המדינה פירט לגבי שיחות רבות שנערכו בינו לבין דואדי על אי התקינות שבהעברת הכספים כאשר השניים היו שותפים לאותה דעה, אך ככל הנראה שניהם לא היו אמיצים מספיק להעמיד את רובינסון על מקומו ולאסור עליו להמשיך לפעול כך. הוא הוסיף וציין שהיה ידוע לכל שלקראת מועד הדוחות יש צורך לאפס את ההתחשבות בין החברות, כיוון שהיה אסור להראות בדוחות שמילומור חייבת כספים לשחר. לפיכך, הוא היה מפעיל לחץ על דואדי ועל רובינסון להחזיר את כספים לפני כל רבעון, וכך אכן נעשה. עד המדינה היה גם זה שהודיע לנאשמים כמה כסף עליהם להחזיר מדי רבעון, ורובינסון ודואדי היו חתומים על החזרת הכספים כמורשי חתימה במילומור. (נדרשו שתי חתימות).
398. באשר להעברת כרטיס החו"ז של מילומור בשחר בעת ביקורת הרשות, תחילה עד המדינה לא העביר את הכרטיס כדי שהעברות הכספיים בין החברות לא יתגלו. לטענתו דיווח על כך לרובינסון אך משהתעקשה הביקורת על קבלת הכרטיס, הוא עדכן את רובינסון והכרטיס הועברה. עד המדינה טען שהוא הציע לרובינסון ודואדי להעביר את החומר לרשות במסגרת הביקורת, אך ללא הכרטיסים בהם אין יתרות כסף, וקיבל את אישורם של השניים לפעול כך.
399. באשר להצעה שקיבל מרובינסון לחתום על הסכמי הלוואות רטרואקטיביים, בין שחר לבין מילומור כאשר מצד אחד הוא יחתום על ההסכם מטעם שחר ומן הצד השני יחתום דואדי מטעם מילומור. עד המדינה ציין שהואיל וההעברות נעשו עוד לפני כניסתו לתפקיד, היה לו קל לסרב להצעה זו, סירוב אשר הכעיס את רובינסון. לפיכך, שעה שהסיע את רובינסון לביתה של שליפר, לאחר שסירב להצעתו, האווירה הייתה מתוחה ורובינסון גם התלונן על הרכב שלו.
400. העד גם הרחיב על פנייתו של דואדי אליו, בה ביקש ממנו לשוחח עימו מחוץ למשרד, עוד לפני שהוא נפגש עם רובינסון. במסגרת שיחה זו סיפר לו דואדי שרובינסון הציע לו לקחת את תיק שחר עליו, הציע לו לעשות זאת תמורת סכום כסף ואופציות, אך דואדי סירב. עד המדינה הוסיף וציין שדואדי המליץ בפני רובינסון

שלא לפנות לעד המדינה בהצעה דומה, ובעקבות שיחה זו הוא פנה יחד עם דואדי ליעוץ משפטי, לאחר שדיבר עם מכריו במס הכנסה ואלה ייעצו לו לעשות כן. עד המדינה סיפר כי גם שיתפו את עו"ד דינור בחששותיהם. העד אישר בחקירתו הנגדית לעו"ד ליטבק שדואדי לא היה מעורב בהכנת דוחות שחר ולא ביעוץ לגביהם.

עד התביעה דרור מיזרץ:

401. מיזרץ הינו סמנכ"ל כספים בקווינקו אשר רכשה את חברת שחר בתחילת שנת 2007. העד פירט לגבי פנייתו של אלון עג'מי אליו לאחר הרכישה. עג'מי סיפר למיזרץ על משיכות כספים משחר למילומור שנעשו ושאל אותו לעצתו, הוא שלח אותו ליהודית גלס שציינה בפניו שהואיל והעברות אלה נעשו בעבר, הרי אין צורך לעשות דבר היום בעניין, הואיל ונושאי המשרה כבר לא מכהנים בתפקיד, ישנם בעלים חדשים ולא נגרמה פגיעה כלשהי לחברות.

402. העד אף סיפר על פנייה נוספת שקיבל מהיועצת המשפטית של קווינקו שסיפרה לו יום אחד לאחר רכישת החברה, שהגיעה לידיה ערבות בנקאית של שחר שלא הייתה ידועה לאף גורם שהוא. מיזרץ השיב לה שזו לבטח טעות, ושלח אותה לדבר עם העו"ד המטפל. קיומה של ערבות זו היה מוטל בספק בעיניו משום העובדה שהוא לא ראה אותה בדוחות הכספיים של החברה, היא לא הוצגה בפניו במהלך ניהול המו"מ לרכישת החברה, היא לא הייתה מאושרת בהחלטות דירקטוריון החברה ולא על ידי מוסדות החברה. מיזרץ הוסיף והדגיש כי: "לא היינו קונים את השחר אילו היינו יודעים על הערבות".

403. העד הוסיף וציין שהבנק היווני לא חילט שום ערבות של מילומור ומכאן שההתחייבות של השחר כלפי מילומור, לא התממשה. ההתחייבות הייתה יוצאת אל הפועל או מתממשת רק אם הבנק היווני היה דורש או מחייב את מילומור או את קווינקו.

404. בחקירתו הנגדית לעו"ד ליפסס הדגיש העד שמבחינתו נושא הערבות הבנקאית הינו טעות בכלל, שהרי לא ייתכן שישנה ערבות שכזו למרות שאינה מופיעה בדוחות הכספיים והם לא ידעו אודותיה.

עדת התביעה יפה ארליך:

405. ארליך הינה עובדת בבנק מזרחי, מנהלת עסקים בסניף. עדותה של ארליך התייחסה לכתב הערבות נושא האישום. ארליך ציינה בפתח דבריה שמילומור הייתה חברה שמצויה בחריגות מהיתרה המאושרת, ענייני הקבוצה העסיקו אותה מדי יום מספר פעמים. לעניין הערבות ציינה שמדובר בערבות בלתי מוגבלת בסכום, אשר יכלה להתאשר רק עם אישורה על ידי עו"ד.

406. העדה העידה לגבי שימושים מרובים של מילומור בחשבון שחר: א. שלושה פקדונות של שחר בסך של 6 מיליון ₪ ששועבדו לפי אותה ערבות (12/ת); ב. שעבוד סכום נוסף של 12.5 מיליון ₪ (8/ת); ג. חובות והלוואות של מילומור שנפרעו מחשבון שחר על סמך השעבוד הבלתי מוגבל; ד. פרעון הלוואה של מילומור שרובינסון היה חתום עליה בהתחייבות אישית מכספי השחר בסכום של 12 מיליון ₪, כאשר העברה זו ביטלה את התחייבותו האישית של רובינסון לגבי הלוואה באוניקול על סך 4 מיליון ₪.

407. ארליך אישרה בעדותה שאכן הפרטים על גבי המסמכים של הבנק נערכו בכתב ידה. הדגישה כי את

הפרטים היא מלאה לפי מה שנמסר לה על ידי רובינסון.

עד התביעה ארז רזנבך:

408. רזנבך הינו עו"ד המתמחה בשוק ההון, ואשר שימש כיועץ משפטי חיצוני לחברה בתחום זה. עיקר הייעוץ המשפטי שנתן רזנבך לחברה נגע לנושאים של עסקאות עם בעל שליטה, זימון אסיפה כללית, יחסים בין החברות הציבוריות וכיוב'. רזנבך ציין שרוב חוות הדעת שלו לחברה הוגשו בכתב. לטענתו הוא העדיף את האופן של הגשת חוות דעת בכתב, הואיל וחוות הדעת בעל פה פורשו באופן מקל ע"י אורגני החברה. אישר שעד לאישור האסיפה הכללית, ההחלטה על מסגרת האשראי בסך 30 מיליון ₪, לא נכנסה לתוקף. זאת, בניגוד לטענת רובינסון לפיה די בהחלטת הדירקטוריון על מתן מסגרת האשראי כדי להכשיר את משיכות הכספים.

409. העד סבר שעמדתו של הנאמן שהתנגד למתן מסגרת האשראי היא מוטעית, ולכן הוא ניהל איתו שיחות בנדון (ת/40, המכתב שנשלח לנאמן, ות/45, תגובת הנאמן). הנאמן היה נכון לתת הסכמה לאשראי בסכום מגוחך של מאות אלפי שקלים.

410. העד הוסיף שלא ידע דבר על העברת הכספים בין החברות.

עד התביעה יהודה דהאן:

411. **רו"ח יהודה דהאן, עבד במשרד פאהן-קנה, ושימש חשב בקבוצה ממרץ 2005 עד אפריל-מאי 2006.** דהאן עבד תחילה תחת שורר שהיה בתהליך של עזיבה, בהמשך תחת חוגלי, ואחריו תחת דואדי. דהאן לא שימש כחשב של שחר, אך העיד שדירקטוריון מילומור לא היה אקטיבי או מעורב, החברים בו לא שאלו שאלות על הדוחות הכספיים, וכך גם בוועדת הביקורת, די היה בעצם העלאת הנושא לדיון כדי שההחלטה תאושר, כאשר רובינסון היה הגורם המכריע.

412. העד חזר פעם נוספת על העברות הכספיים שהיו מותרות בין שחר למילומור - זכות לדיבידנד, תשלום ריבית ממילומור לשחר, שיפוי במידה והבנקים היווניים יממשו ערבות ודמי ניהול. הוסיף וציין שבתקופתו לא חל מקרה של מימוש ערבויות. דהאן אף הוא חזר על כך שמילומור הייתה בקשיים תזרימיים תמידיים בעוד שבשחר שכבו כספים רבים מרווחים בבתי קזינו. דהאן טען כי הפנה את תשומת ליבו של רובינסון למשיכות וליתרות בכרטיס החו"ז, הואיל וזה הפריע לו שמבוצעות העברות שלא לפי התשקיף, והתשובה שקיבל מרובינסון הייתה תמיד שיהיה בסדר.

413. העד פירט גם לגבי שיחות שניהל עם דואדי בנדון, וזה דיווח לו שהכספים הועברו ולא ניתן לתקן, וכל מה שצריך לעשות זה להבטיח את החזרת הכספים. העד הוסיף וציין את רצונו להתפטר מהחברה עקב ההתנהלות הבלתי תקינה.

414. העד אף סיפר על שיחה שניהל עם עו"ד דינור בו סיפר לו האחרון כי זה עתה חזר מפגישה בבנק והוא חתם על פרוטוקול דיון שכלל לא התקיים (פ/28.5.2015 עמ' 919 ש'25 - עמ' 920 ש'1). עדותו לגבי שיחה זו עם עו"ד דינור משתלבת ותומכת באופן משמעותי בראיות המאשימה, ומקעקעת את טענתו של רובינסון שבאותו יום בו הוצגה ערבות שחר לטובת מילומור בבנק מזרחי, התקיימה ישיבת דירקטוריון שחר. ישיבה

שאפשרה על ידי היועץ המשפטי, ובה התקבלה החלטה מושכלת להעמדת ערבות בנקאית משחרר למילומור.

415. בחקירתו הנגדית של דהאן לעו"ד מעוז הוא הדגיש בפניו שהשיחה עם עו"ד דינור לגבי הישיבה שכלל לא התקיימה, חקוק בזכרוננו ומכאן שהוא בטוח שהדברים נאמרו על ידי עו"ד דינור.

416. בחקירתו הנגדית לעו"ד ליפסס הוא אישר שעורכי הדין של שחר ראו את כרסטת החו"ז של שחר, או יכלו היו לראות כרסטת זו, והוסיף וציין שהוא אישר לחוקר שזה לא הגיוני שרואי החשבון של שחר לא ראו את כרסטת החו"ז. עוד הוסיף העד שכלל רואי החשבון שקשורים לחברה ולקבוצה לעולם רואים את כרטיסי החו"ז לקראת הכנת הדוחות התקופתיים.

417. דברים אלה של העד מביאים למסקנה היחידה המתבקשת, **שרובינסון או דואדי לא ניסו להעלים מרואי החשבון של שחר את העברות הכספיים שהופיעו עלי כתב בכרסטת החו"ז של שחר מול מילומור ושל מילומור מול השחר.** כיצד ניתן בכלל להעלות על הדעת אפשרות שרואי החשבון של חברה כמו שחר שפעילותה מוגבלת מאוד עד כדי חוסר פעילות מוחלט, כאשר אותם רואי חשבון אינם משמשים גם כרואי החשבון של מילומור, לא בדקו את שמתחייב לבדוק, קרי את מה שכל רואה חשבון מתחיל היה מבין שראוי לבדוק בנסיבות העניין והוא את כרסטת החו"ז.

418. לשחר מונו רואי חשבון חיצוניים לביקורת, היה רו"ח שביקר באופן ישיר את הספרים והדוחות של החברה, והיה שותף מנהל ממשד רו"ח שפיקח עליו. בפני בית המשפט הצטיירה תמונה עגומה, קודרת של אי מילוי תפקיד של רו"ח סביר ומיומן, אשר היה מגלה על אתר, מעיון פשוט בכרסטת החו"ז, את העברות הכספיים בין החברות במהלך כל רבעון, כמפורט בכתב האישום.

419. המאשימה ניסתה לשכנע את בית המשפט שמעשי הנאשמים היו כה מתוחכמים עד אשר הם טרחו לאפס את היתרות לקראת סוף כל רבעון, באופן שהטעה והסתיר את ההעברות לא רק מנושאי המשרה ושומרי הסף, אלא גם מפני רואי החשבון.

420. היה מוטב אילולא הואשמו הנאשמים גם בהסתרת העברות הכספיות מרואי החשבון, שהרי מעשיהם של הנאשמים לא יכלו להסתיר את ההעברות הכספיים דווקא מרואי החשבון. כל החומר הנוגע להעברות היה מצוי בפני רואי החשבון, ולא היה צריך לעשות הרבה כדי לחשוף את העברות הכספיים מלבד עיון פשוט בכרסטת החו"ז. חובת רואי החשבון הייתה לבחון את הכרסטת כחלק בסיסי, יסודי ומהותי מתפקידם. העובדה שרו"ח כשל בביצוע מלאכה כל כך טריוויאלית, אין בה כשלעצמה כדי לבסס את מה שמיוחס לנאשמים, כאילו ניסו להטעות את רואי החשבון ולהסתיר מפניהם את העברות הכספיים.

421. אדגיש כי אין באמור לעיל כדי להוות לנאשמים הגנה גם מפני ניסיונות ההסתרה מהדחצ"ים, הדירקטוריון, הנאמן ושאר המעורבים, כפי שניתחתי בפרקים קודמים.

עדת התביעה גלית אדם:

422. **רו"ח גלית אדם שימשה כחשבת במילומור מאמצע שנת 2006 והחליפה את דואדי כמנהלת כספין מסוף שנת 2007.** עדותה של אדם מדגימה פעם נוספת את האופן הלא ראוי בו נהג רובינסון במי שנמצא מתחתיו בהיררכיה, הכל על מנת לשרת את האינטרס שלו או של אשכול החברות שבשליטתו.

423. אדם פירטה לגבי המאמצים הרבים שעשתה לרכז את החומר עבור הרשות לאחר שזו החלה את הבדיקה בחברה. היא ציינה שעד המדינה ודואדי לא אישרו לה לשלוח לרשות את הכרטסת של השחר לשנת 2005 בטענה שהם צריכים לבדוק כרטסת זו בטרם המשלוח.

424. אדם אף העידה כי לאחר שהחליפה את דואדי, ניסתה לסייע לרובינסון להסדיר חוב מול הרשויות, ורובינסון הותיר אותה בגפה להשלים מלאכה זו. כאשר חזרה לחברה גילתה באופן מפתיע שהחברה הגישה בקשה להקפאת ההליכים, ולכן חששה שרשויות מע"מ לא יאמינו לה שכממלאת תפקיד של סמנכ"ל כספים לא ידעה על הבקשה להקפאת ההליכים. היא החליטה להתפטר למחרת היום, כאשר היועץ המשפטי של החברה עמד על פרסום אזהרת עסק חי. רובינסון ניסה לשכנע אותה לשנות את נוסח כתב ההתפטרות ולציין שם שההתפטרות נובעת מסיבות אישיות. לפיכך, הלכה אדם להתייעץ עם עו"ד חיצוני, וזה ייעץ לה להתפטר באופן מיידי ובנוסח המקורי. משלא הצליח רובינסון לשכנע אותה לחזור בה מעמדתה הנחרצת, הוא הודיע לה שהוא מפטר אותה. אדם שאלה אותו מהי עילת הפיטורין והוא השיב לה באמתלה של אי הגשת דוחות כספיים בזמן.

425. זהו עוד מקרה מובהק של ניצול ציני שעשה רובינסון בעובדים או בנושאי משרה שהיו תחת מרותו, כאשר העדה הוסיפה וציינה שאף שהרגישה מנוצלת על ידי הנאשם, הוא ביקש ממנה להמשיך ולסייע לו לצורך הסדרת הקשיים שצפויים לו בחברה, והיא נעתרה לבקשתו זו משך שלושה חודשים.

עד התביעה אלון עג'מי

426. **רו"ח אלון עג'מי הינו שותף במשרד שטראוס לזר אשר טיפל בחברת שחר.** ע'גמי אישר שפעילות המרכזית של שחר הינה בתי קזינו בלוטרק, וכי לחברה היו כספים מזומנים זמינים. מבחינה חשבונאית טען כי העבודה מול החברה הייתה קלה מאוד.

427. באשר לכרטסות חו"ז, אישר עג'מי שאם הוא היה מבקש לקבלן הן היו נמסרות לו. הוא לא זכר אם הוא ראה את הכרטסות בזמן אמת. ע'גמי היה שותף לעריכת התשקיף ולפי התשקיף, ההעברות הכספיות המותרות בין החברות הסתכמו בדמי ניהול של 100,000 ₪ לחודש, קבלת דיבידנדים, וריבית על פיקדון בסך 54 מיליון ₪. את דמי הניהול יכלה מילומור למשוך מדי חודש או מדי רבעון, אך לא כמקדמה על החשבון. העד אישר שהמשיכה הגבוהה ביותר ברבעון הראשון של שנת 2005 הגיעה לסך של כ-9.5 מיליון ₪, וזו הוחזרה לשחר ביום 30.3.2005. הוסיף וציין שהחזרת הכסף עד סוף הרבעון נראה בעיניו כניסיון להסתיר את המשיכה מרואי החשבון.

428. להגדרת עג'מי משיכות הכספים משחר הן עסקאות מהותיות עם בעלי עניין, ומחובות החברה לתת לזה שקיפות בדוחות, היינו ביאור מילולי של העברות. העד טען בבית המשפט שהוא לא ידע דבר וחצי דבר על משיכות אלו, ולא ידע על החזרת הכספים בסוף הרבעון. משהוצגה לו תמונה של ארבעה רבעונים עם משיכות כספים משחר, והוא נשאל איך היה נוהג בזמן אמת אילו היה מגלה, השיב ע'גמי שהוא היה מצפה שידווחו לו על ההעברות.

429. בנוגע למנגנון השיפוי בתשקיף, הוסיף העד שאם מילומור הייתה נדרשת לשלם סכום כלשהו לבנקים ביוון בגין ערבותה, אז ורק אז הייתה חובה על השחר לשפות אותה בגין תשלומים אלה.

430. העד אישר, ברחל ביתך הקטנה, שהיה פה כשל שלו עצמו שעה שלא ביצע בדיקה לגבי רבעונים קודמים משעה שנודע לו מעד המדינה על אירוע של משיכת כספים משחר למילומור. העד ציין שראה באותה משיכה טעות בתום לב, אך כאמור הודה בטעותו, שעה שלא הורה על בדיקת רבעונים קודמים ועל החמרת הביקורת לעתיד.

431. כשנשאל העד מדוע הוא טוען שאיפוס ההתחשבות בין החברות בסוף כל רבעון מהווה הסתרה מפני רואי החשבון, שעה שכל החומר החשבונאי כולל כרטסות החו"ז של החברות נמצאות בידיו של רואה החשבון, השיב העד שייתכן ומדובר בכשל שלהם (כשל של רואי החשבון המבקרים), אך האיפוס גרם לכך שהעובדים הזוטרים ממשרד רואי החשבון, שביצעו את הביקורת הלכה למעשה, לא הבינו את משמעות הכרטסת.

432. העד אישר בחקירתו הנגדית לעו"ד נגב שהיה זה עד המדינה שהסב את תשומת ליבו למשיכות הלא מאושרות.

433. לסיכום, על אף שעדותו של ע'גמי הותירה רושם מהימן, אינני יכול להתעלם מהתכנים הבעייתיים עליהם העיד. העד הודה למעשה בכישלון של רואי החשבון המבקרים. הוא ניסה להסביר כישלון זה בכך שרואי החשבון שביצעו את הביקורת בחברה היו מתמחים שלא ידעו איך לפרש ולהבין את הדוחות (הכרטסות והחו"זים). העד גם אישר, כאמור, שבעצמו כשל, שעה שקיבל את המידע מעד המדינה על העברה לא תקינה של סכום משמעותי והסתפק בהתראה מילולית, מבלי שהדבר יביא אותו לבדיקת הנעשה ברבעונים האחרונים או לחילופין למתן הוראה להגברת הביקורת לעתיד לבוא.

עד התביעה שמואל נייברג, הנאמן

434. **רו"ח שמואל נייברג, מונה לנאמן בהנפקה של שחר לציבור.** העד הדגיש שמבחינתו כנאמן לבעלי האג"ח, הוא סבר שהעמדת אשראי של שחר לטובת מילומור תסכן את בעלי האג"ח, וזאת בשים לב למצבה הפיננסי הבעייתי של מילומור. לפיכך ערך התייעצות עם עו"ד מומחה בתחום שניסח את ההתנגדות, והעתק ממנה הועבר גם לרשות.

435. העד הוסיף ששטר הנאמנות חייב את החברה לשמור על כספיה ולא לפגוע בביטחונות, הפנה לתרשומות בכתב יד (ת/50, ת/51 ות/52). בסופו של דבר, ההתנגדות הביאה לכך שהחברה חזרה בה מכוונתה לאשר מתווה של קו אשראי על סך של 30 מיליון ₪.

436. כשהתבקש העד לבחון את כרטיס החו"ז של שחר מול מילומור, המצביע על העברות כספים, ענה העד שהוא לא ידע דבר וחצי דבר על העברות כספים אלה. החברה לא דיווחה על העברות אלה, ומבחינתו היא העמידה קו אשראי למילומור ללא ידוע של הנאמן, והוא רואה בכך הפרה של שטר הנאמנות.

437. הנאמן אף ציין שבזמן אמת הוא לא ידע על ערבויות ושעבודים שהעמידה שחר לטובת מילומור. החברה לא מסרה לנאמן דבר וחצי דבר לגבי הערבות שנחתמה בבנק מזרחי (ת/111). לטענתו מדובר בעסקה עם בעל עניין, וככזו היא חייבת להיות מובאת לידיעת הנאמן כדי לבחון אם היא לטובת החברה ואם לאו. הנאמן אישר שהוא היה במשרדו של עו"ד רוזנבוך שנתן חוות דעת נוגדת לזו של הנאמן בנוגע להעמדת האשראי. אישר שהיה איום בהגשת תביעה כנגדו על עמדתו המתנגדת, אך הוא לא נסוג ממנה.

438. הנאמן גם ציין שהוא לא ראה עד כה את המסמך נ/22 (החלטת השחר להעניק הלוואה לבעל מניות כנגד שעבוד של מניות בעל העניין בחברה עצמה).

עדת התביעה עדינה קושניר

439. **עדינה קושניר שימשה כמנהלת חשבונות בקבוצה ובפרט בחברת שחר.** קושניר אישרה את הודעתה ברשות, תוך הסתייגות כי ישנם דברים שהיא לא שלמה עמם. לטענתה היא סמכה על רובינסון באופן מוחלט, לא הבינה את משמעות הפעולות, אך כן הבינה שיש צורך להסתיר את העברות הכספיים בין החברות. הבינה שהסיבה לכך היא היות החברות ציבוריות, כך שהעברת הכספיים מחויבת בדיווח, ומכאן איפוס הכרטסות לקראת סוף כל רבעון.

440. העדה התריסה כלפי בא כוח המאשימה שהיו אנשים רבים מעליה בהיררכיה שידעו על אופן ההתנהלות בין החברות, אך רק כנגדה החליטו לנקוט הליכים, שעה שלטעמה היא פחותה מהאחרים. חייבו אותה בקנס בסך 50,000 ₪.

עד התביעה ר"ח ישראל גלס

441. **ר"ח ישראל גלס שימש כמבקר פנימי במילומור ושחר.** עדותו של עד זה לא הותירה רושם חיובי על בית המשפט.

442. מצב העניינים בו מדובר בפרשה זו הוא של יחסים בין חברת אם לחברת הבת, כאשר חברת הבת, שחר, עתירת המזומנים הייתה נעדרת פעילות עסקית. בסיטואציה זו מלאכת הביקורת לא הייתה צריכה להיות מורכבת או מסובכת. עם זאת, ניסה העד לשכנע את בית המשפט שמשום ההיקף המצומצם של שעות הביקורת, לא נבדקו ההסכמים בין שתי החברות, ולא נבדקו העברות הכספיים ביניהן. העד ניסה לשכנע את בית המשפט עוד בעובדה שאילו היה יודע על העברות הכספיים, היה מעלה את הנושא בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון תוך ציון שהעברות אלה אינן תקינות הואיל ואין להן עיגון משפטי.

443. עוד הוסיף העד שאילו היה נחשף למסמך הערבות הבלתי מוגבלת, נשוא כתב האישום, היה אומר שצריך להביא אותו בפני ועדת הביקורת. הוא גם מניח שחברי ועדת הביקורת היו מתנגדים לערבות הבלתי מוגבלת אף מבלי להתייעץ איתו בנדון.

444. מדובר, למרבה הצער, בעד שמילא את תפקידו כמבקר הפנים בשתי החברות באופן שלא חשף פעילות של העברות כספיים שהייתה מחויבת חשיפה וידוע, שעה שמדובר בחברות ציבוריות שכל אחת מהן היא אישיות משפטית נפרדת. העד כרואה חשבון ומבקר פנים, היה צריך לדעת ידוע היטב, שבחברות אלה ישנם בעלי מניות מקרב הציבור, ישנו נאמן לבעלי אג"ח אשר הלוו כספים לחברה, ישנה ועדת ביקורת ונושאי משרה אחרים שתלויים בממצאים של הביקורת שהוא מבצע. כאמור, אין מדובר בביקורת מסובכת ומורכבת אלא מדובר בביקורת בסיסית ויסודית שמבקר פנים בחברה ציבורית היה אמור וצריך לערוך. ביקורת אשר היה בה כדי לחשוף ולידע את כל אותם גורמים ובעיקר את ועדת הביקורת לפעולות האסורות שנעשו בין שתי החברות.

445. טיעונים ותירוצים של היקף מצומצם של שעות ביקורת אינו יכול להתקבל כטיעון רציני ע"י בית משפט,

כדי לפטור מבקר פנים מלבצע מלאכה בסיסית של בדיקת העברות כספים בין שתי חברות המבוקרות על ידו. אם הייתי משתכנע שמדובר בניסיונות מורכבים של רואי החשבון או של נושאי המשרה להסתיר בדרכים מתוחכמות את העברות הכספיים, ייתכן והייתי משתכנע שיש הצדקה לכך שהעד לא חשף את העברות הכספיים. עם זאת, בענייננו עיון בכרטיס הח"ז של כל אחת משתי החברות, כמו גם בדיקת העברות הכספיים השוטפת בין החברות, בדיקת הוצאת הכספים מחשבונות הבנק של החברה ובדיקות אחרות שאינן מורכבות לביצוע, הייתה מגלה תמונה של העברות כספיים אסורות בין החברות. יש לזכור שהעד חתום על דו"ח הביקורת שהוצג בפני ועדת הביקורת שמציג ממצאים נעדרי כל הערה.

עדות של הנאשם 2 אורן דואדי

446. דואדי העיד על עצמו כרו"ח שעבד קודם לכן כחשב בחברה ציבורית במשך שש וחצי שנים. עם זאת, לטענתו הייתה זו חברה ציבורית קטנה ביחס לקבוצת מילומור שמספר החברות שהיו תחת שליטתה והיקף פעילותה היו גדולים בהרבה (בחברת מילומור היו כ-40 חברות קשורות והיקף הפעילות היה כ-1.5 מיליארד שקלים). דואדי ציין שהוא התקבל תחילה כחשב בחברת רסידו, אך בחלוף שלושה חודשים בנובמבר 2005, הוא מונה כמנהל כספים של כל הקבוצה. הוא הוזר על ידי רו"ח חוגרי בדבר קשיים בתזרים המזומנים, הוזר גם ע"י רו"ח יזהר קנה שעליו לשים לב שלרובינסון לא יהיו יתרות חובה מול החברה. העד עסק מדי יום ביומו בסוגיית הקשיים בתזרים.

447. טענת ההגנה של דואדי הינה שהוא פנה בתחילת הדרך לרובינסון ושאל אותו לגבי מנגנון העברת הכספים בין שחר למילומור, וקיבל תשובה מרובינסון שמנגנון זה מאושר ע"י הדירקטוריון. רובינסון אף אישר לו שהעברות כאלה בוצעו בעבר. על כן, הנאשם סמך על המצג שהוצג לו ע"י רובינסון, ולא ראה כל צורך לוודא אם אכן התקבל בעבר אישור שכזה.

448. הנאשם טען שהוא לא הסתכל ולא בחן את כרטיסות הח"ז, ומוסיף שהוא מודה שהוא טעה שלא עשה בדיקה פשוטה זו. לטענתו עד המדינה היה מגיע מספר שבועות לפני תום כל רבעון ומבקש ממנו לאפס את החשבון, ועובדה זו אף היא אישרה בפניו שהעברות הכספיים היא תקינה. לטענת הנאשם רק בפברואר 2007 נודע לו לראשונה מפי עד המדינה דבר האיסור על העברות כספיים בין שחר למילומור, כאשר עד המדינה הציג בפניו מסמך בנדון. דואדי פנה עם המסמך לרובינסון אך זה טען בפניו שוב שהעברות הכספיים מותרות. דואדי מספר שלא השתכנע מהתשובה ולכן רובינסון הפנה אותו לשלייפר, ובהמשך נאמר לו שהדברים כבר נעשו, ולכן אין מה לתקן בעניין. לפי מה שהבין, זו העצה המשפטית שקיבלו עד המדינה ושלייפר מהעו"ד אליו פנו.

449. **כבר בשלב זה מוצא אני לקבוע שעדותו של הנאשם היא עדות שבית המשפט לא יכול לקבל אותה כלל ועיקר.** העד, כאמור, רו"ח בהשכלתו ובתפקידו, מונה למנהל כספים לכ-20 חברות עם מחזור שנתי של מאות מיליוני שקלים. דואדי מנסה לשכנע את בית המשפט שהוא נכנס למציאות מסוימת - נאמר לו שכך נהוג לעשות והוא קיבל זאת כפשוטו. נאמר לו שיש אישור להעברות כספיים בין חברת בת לחברה אם, שתיהן חברות ציבוריות - והוא קיבל את זה כפשוטו, חרף העובדה שמדובר בעסקה של בעל השליטה יש בה עניין אישי או עסקה עם צד קשור שעל פי הדין מחייבת קבלת אישורים מיוחדים. דואדי מודה שהוא לא ביצע את הבדיקות המינימאליות שהיו אמורות לוודא שאכן ישנם אישורים לביצוע העסקאות, אלא הסתפק בדבריו של בעל השליטה בשתי החברות, שהוא גם נושא משרה בשתי החברות שטען בפניו שקיים אישור שכזה.

450. זה מצג שכל בר בי רב היה דוחה על הסף. לא מתקבל על הדעת שרו"ח, סמנכ"ל כספים של חברות גדולות, היה נסמך על אמירה שנאמרה לו ע"י בעל שליטה שיש לו עניין אישי בשתי החברות, ולא מבצע את הבדיקה הבסיסית של הצגת המסמך המאשר בפניו. מדוע נמנע הנאשם ביודעין מלבקש לקבל לידיו את אותה החלטת דירקטוריון, החלטת ועדת הביקורת, החלטת האסיפה הכללית, המתירה העברת כספים בין חברה ציבורית אחת לחברה ציבורית אחרת שהיא בעלת השליטה בה.
451. הנאשם שימש כסמנכ"ל הכספים של הקבוצה וככזה היה מחויב לבדוק שהעברת כספים בין חברה אחת לחברה אחרת בתוך הקבוצה, בייחוד כאשר מדוברת בחברה ציבורית אשר היא אישיות משפטית נפרדת ויש לה בעלי אג"ח מקרב הציבור, נאמן, ודח"צים, היא העברה מותרת לפי הוראות הדין.
452. אם לא די בסימני אזהרה בולטים אלה אשר עמדו מול דואדי, הרי הדעת נותנת כי שעה שמדובר ביחסים בין חברת בת לחברת אם, כל העברת כספים בין החברות מחויבת בקבלת החלטה מפורשת המתירה העברות שכאלה, שאם לא כן הרי מדובר בהעברות אסורות.
453. מדוע נמנע דואדי מלבדוק במסמכי החברות אם התקבלה החלטה שמתירה העברות כספים שכאלה? מדוע נמנע דואדי מלבדוק בתשקיף של שחר לגבי איזה מנגנון להעברת כספים מותר? מדוע נמנע דואדי מלפנות לנאמן? מדוע נמנע דואדי לוועדת הביקורת? מדוע נמנע דואדי מלבצע את הבדיקות שהן הכרחיות ונחוצות?
454. הסברו של דואדי הוא הסבר דחוק, ובלתי מתקבל על הדעת אשר לא עומד במבחן המציאות. ניתן אף לומר כי הסברו של דואדי בעייתי כאשר הוא עולה מרו"ח מבקר וסמנכ"ל כספים של אשכול חברות אשר שימש בעברו משך 6 שנים כרו"ח בחברה ציבורית אחרת. הסבר שלפיו הוא הציג שאלה לבעל השליטה, נענה באופן כלשהו, והסתפק במענה שקיבל, כאשר בפועל הוא לוקח חלק פעיל בהעברות הכספים הבאות בין חברת בת לחברת אם, חרף סימני האזהרה הבולטים.
455. הסבריו של הנאשם שבשבתו בדירקטוריון מילומור הוא התרשם שהדירקטורים הם פעילים וידענים, עומדת בסתירה מלאה לדברים שנמסרו ע"י עדים אחרים שציינו שברגע שהנושאים היו מובאים לדין בדירקטוריון, היה ברור לכולם שההחלטות יאושרו ע"פ המתווה שהוצג ע"י רובינסון.
456. הנאשם ניסה להוסיף ולטעון שידוע לו, ידוע היטב, שצריך להיות רישום של היתרה הגבוהה ביותר של בעל השליטה, אך ניסה להתחמק מנטילת אחריות בנדון וטען שהחובה הזאת מוטלת על שחר ולא על חברת מילומור בה עבד.
457. ניסיונותיו של הנאשם להטיל את האחריות על החזרת הכספים מדי רבעון על עד המדינה הם ניסיונות שבית המשפט דוחה על הסף. דואדי שימש כרו"ח של כל הקבוצה, וסמנכ"ל הכספים של מילומור - האם הוא מצפה מבית המשפט שיקבל הסבר לפיו הוא פעל להחזרת מיליוני שקלים ממילומור לשחר על סמך נתון שמסר לו אדם אחר שאינו ממונה עליו.
458. הנאשם ניסה לשכנע את בית המשפט שחרף העובדה שהוא קרא בזמן אמת את התשקיף של שחר, הרי הוא לא הכיר את תוכנו של התשקיף ואת הוראותיו, לא זכר אותו ולא היה בקיא בהוראותיו. טענות אלו אינן יכולות להתקבל.

459. לא התעלמתי מטיעון ההגנה שהעברות הכספיים מחברת הבת לחברת האם החלו במועד שקדם לתחילת עבודתו של הנאשם דואדי בשירות חברת מילומור, אך כתב האישום, כאמור, מייחס לדואדי עבירות שעניינן לאחר תחילת עבודתו ולא במועד קודם לכן.

460. **לסיכום חלק זה:** ניסיונו של הנאשם להציג את עצמו כ"ראש קטן", כמי שאחרים הובילו אותו והכתיבו לו את המהלכים, כמי שלא הבין או שלא זכר את המסמכים שעברו תחת ידו, אינו יכול להתקבל. דואדי, ידע ידוע היטב שרובינסון הוא בעל השליטה בשתי החברות הציבוריות, הכיר את רובינסון כאדם דומיננטי ובעל דפוס ניהול ריכוזי, ידע על העברות הכספיים אך לא טרח לבצע את הבדיקה הבסיסית במסמכים החשבונאיים, התעלם כליל מכל סימני האזהרה, ואף הודה שפעל באופן כושל אך טען כי הוא נעדר כל הבנה וידעה. גרסתו של דואדי עומדת בסתירה מוחלטת לראיות שהוצגו ע"י המאשימה, ראיות מבוססות ומוצקות, לרבות הודעת הנאשם עצמו במסגרת חקירות הרשות. משכך, ניסיונו של דואדי להתנער בגרסתו מפעולותיו הפליליות נדחה על הסף ע"י בית המשפט.

461. בכל הנוגע לאישום בשיבוש הליכי משפט והדחה בחקירה, ניסיונותיו של הנאשם לחזור בו מהגרסה המפלילה כלפי רובינסון, כי רובינסון הציע לו כסף בתמורה ללקיחת האחריות על ידו, הם ניסיונות שדינם להיכשל. ראשית, גרסתו של דואדי בחקירותיו נתמכת בצורה ברורה על ידי גרסתו של עד המדינה. שנית, ראיתי לנכון לדחות על הסף את ניסיונותיו של הנאשם להצדיק את הגרסה המפלילה שמסר בלחץ פסול שהופעל עליו ע"י החוקרים. להלן ארחיב בשתי נקודות אלו.

462. גרסתו של הנאשם בנקודה זו עולה בקנה אחד באופן כמעט מלא עם גרסתו של עד המדינה. הנאשם מאשר את גרסתו של עד המדינה שכבר ביום המפגש עם רובינסון, לאחר שהוזמן ע"י רובינסון לארוחת צהריים ערב נסיעתו של רובינסון לחו"ל, הוא ביקש מרובינסון לשקול את ההצעה (שדואדי יקח אחריות על ההעברות הכספיים האסורות), והוסיף שימסור לו תשובה לאחר חזרתו מחו"ל. הנאשם הוסיף וטען שבתום הפגישה חזר למשרד וסיפר לעד המדינה על השיחה ה"הזויה" עם רובינסון.

463. עד המדינה מאשר את הדברים ואף מוסיף על כך שהנאשם המליץ בפניו לא להיעתר להצעת רובינסון שתוצג בוודאי גם לו (דואדי אכן מאשר שכך אמר). אין גם מחלוקת בין עד המדינה לבין הנאשם שבתום דברים אלה מוחלט ע"י השניים לפנות לעו"ד חיצוני לצורך התייעצות עמו, ועל כן הם פנו לעו"ד פורת שמתמחה בשוק ההון. לטענתו שם נפל לו האסימון שההעברות שנעשו בין החברות הן אסורות, וקיבל יעוץ מעו"ד לא לחתום על שום מסמך. בכל הגזרות האלה, הנאשם בעצם חוזר על גרסתו כפי שנמסרה לחוקרי הרשות, כפי שעולה בקנה אחד גם עם הודעתו של עד המדינה, וכפי שמשתקף מהראיות הנוספות שהוצגו לבית המשפט.

464. בכל הנוגע לטענה על לחץ פסול בחקירה, אינני בא לבטל את הטענה בדבר מצוקה נפשית של הנאשם בשעת חקירה, כפי שחווה כל אדם, בייחוד אדם נורמטיבי, שנחשד בביצוע עבירות חמורות ונתקל בסיטואציה לא שגרתית בעליל מבחינתו. יחד עם זאת, על מנת שבית המשפט יקבל טענה של נאשם שדברים שנמסרו על ידו לא נמסרו מרצונו הטוב והחופשי, אלא היו תוצאה של לחץ פסול שהופעל עליו ע"י חוקרי הרשות, יש מקום להציג ראיות של ממש בנדון שיהיה בהן כדי לתמוך בגרסה זו של הנאשם.

465. אינני מתעלם מאמירתו של החוקר בועז שרף לנאשם, כפי שהובאה בהרחבה ע"י ההגנה, אך אני מקבל את ההסבר שניתן ע"י החוקר בדבר הצגת שתי האופציות לנאשם, לא מתוך כוונה לאיים עליו, אלא

כהצגת האפשרויות העומדות בפניו, האם ללכת בדרך של גילוי האמת או בדרך היותר מורכבת וקשה.

466. אני מקבל את הטענה של ההגנה שהשימוש בטרמינולוגיה של "נבט בראש" או "סרגל על היד" לא היה ראוי ועדיף היה שהחוקר לא היה משתמש במילים אלו שהיו עלולות להתפרש באופן לא ראוי. עם זאת, בהינתן המצגת העובדתית שהוצגה בפניי והוכחה ללא צל של ספק, הרי ליקוי זה של החוקר בטל מעיקרו אל מול הראיות שהוצגו בפני בית המשפט ומצביעות בהכרח על אמיתות גרסתו של הנאשם כפי שנמסרה בפני חוקר הרשות.

467. העובדה שהנאשם, כפי שצינתי בפרק של ניתוח הראיות מטעם הצדדים, קיבל הזדמנות ע"י החוקרים בתום חקירתו לעבור על החקירה ולתקן את שהוא רואה לנכון לתקן. העובדה שהנאשם עשה שימוש בהזדמנות זו, וביקש לתקן במספר מקומות את שלכאורה נאמר על ידו, כאשר חוקרי הרשות נעתיים לבקשות אלה, אך הוא לא מבקש לתקן את אמירותיו בדבר ניסיונותיו של רובינסון להדיח אותו תמורת בצע כסף - יש בכך כדי לגרוע ואף לאיין ממשקל טענתו של הנאשם שחוקרי הרשות כפו עליו באיומים מסירת גרסה מפלילה כלפי רובינסון.

468. בית המשפט דוחה אף גרסתו של דואדי גם נוכח ההסבר שמסר החוקר בועז שרף שהוזמן כעד הזמה. זאת ועוד, העובדה שהנאשם לא התנגד להגשת הודעותיו בשלב מקדמי של הדיון אף היא מעידה שאין ממש בטענתו על לחץ פסול שהופעל עליו. הנאשם לא העלה כל טענה כנגד ההודעות שמסר טרם עדותו בבית המשפט - הנאשם לא העלה כל טענה שההודעות נגבו ממנו שלא מרצונו הטוב והחופשי או שנגבו ממנו תחת הפעלת לחץ או איומים או כל סיבה אחרת. משנחקר הנאשם אודות הלחץ שלכאורה הופעל עליו ע"י חוקר הרשות, הוא אישר שאכן באותו יום הוא נפגש עם עו"ד מטעמו, פגישה אשר נמשכה 52 דקות, ואפשרה לו להתייעץ עם עורך דינו באופן מספק.

469. הנאשם גם אישר שנגבו ממנו שתי הודעות נוספות ברשות. האחת למחרת ההודעה הראשונה והשנייה בחלוף כשישה חודשים. בשתייהן הוא לא העלה כל טענה לכאורית לגבי לחץ שהופעל עליו או איום שהושמע בפניו או כפיית גרסה או כל טענה אחרת. ללמדך שהתירוצ שניסה הנאשם להמציא שהוא לא תיקן את גרסתו בעת שניתנה לו הזדמנות לעשות כן ביום שנגבתה ממנו הודעתו (רצונו ללכת הביתה בשעה סבירה ולא להתעכב עוד ארבע שעות, כאשר השעה הייתה כבר 20:00 והוא רצה מאוד לחזור לביתו) אינו תירוצ שיכול להתקבל כמניח את הדעת כאשר ניתנה לו הזדמנות כבר למחרת היום לומר את הדברים.

470. ואם תאמר שלמחרת היום הוא לא רצה להתעמת עם החוקרים זמן סמוך לאחר חקירתו הראשונה, הרי איזה הסבר יכול להיות לשתיקת הנאשם חצי שנה אחרי, כאשר הוא לא היה נתון לכל לחץ או איום והוא יכול היה בנקל לספר על הלחץ הלכאורי שהופעל עליו אז.

471. הנאשם גם לא יכול היה להסביר מהיכן המציא את הנתון על דירות וסכומים שציין בהודעותיו ברשות, שהוצאו לו כביכול ע"י רובינסון. בחקירתו הנגדית בבית המשפט אישר שייתכן ואמר לעד המדינה דברים בנוגע לאופציות.

472. **לסיכום פרק זה:** עובדות אלה כולן חותרות תחת כל ניסיונותיו של דואדי לתלות את הגרסה המפלילה בלחץ שהופעל עליו במהלך החקירה. לפיכך, בית המשפט מוצא לנכון לקבוע שיש לאמץ את הודעתו של דואדי בחקירתו ברשות על פני גרסתו המתחמקת והלקונית בבית המשפט. קרי, את הודעתו כי רובינסון הציע

לו תמורה כספית במידה ויסיים לקחת את האחריות על משיכות הכספים האסורות על עצמו.

סיכום ההכרעות בפלוגתאות המרכזיות בין הצדדים

473. בחלק זה אסכם את ההכרעות העולות מהעדויות והראיות שהוצגו, סיכום זה יעשה לאור הפלוגתאות אשר הוצגו בתחילת הפרק.
474. **ראשית**, האם המנגנון התשקיפי התיר ואפשר לרובינסון ולמילומור למשוך כספים מחברת הבת, שחר, בגין הערבויות שלהן ערבה חברת האם לבנקים היווניים. לשון אחרת, האם המנגנון התשקיפי התיר לחברת האם למשוך כספים מחברת הבת הגם שהבנקים היווניים לא חייבו את חברת האם חיוב כספי כלשהו בגין ערבותה?
475. תשובה לשאלה זו דורשת, סקירה ובחינה של תשקיף שחר. התשקיף מהווה בעצם את ה"המסמך המקיף, הכולל, המפורט ביותר, אשר יפרסם התאגיד על עצמו... המבטא את כל הראוי להיאמר על התאגיד, מכל היבט אפשרי - פיננסי, עסקי... בשל כך שמורה חשיבות כה רבה לתשקיף וחשוב כל כך הגילוי המלא במסגרתו". ראה: רונן עדיני, **דיני ניירות ערך**, עמ' 310-311 (2004).
476. להלן הנוסח של סעיף 6.5.8 רישא לתשקיף שחר:
- "בנוסף, הסכימו החברה ומילומור, כי הן יפעלו במשותף כדי לגרום לכך שכל הערבויות שניתנו על-ידי מילומור לצדדים שלישיים להבטחת התחייבויותיה של רסידו פיתוח ו/או של חברות בת שלה וכל התחייבויות של מילומור לתת ערבויות כאמור, יוסרו באופן שמילומור תשחרר מכל התחייבויותיה על-פי הערבויות האמורות והתחייבויותיה לתת ערבויות כאמור. לצורך כך, התחייבה החברה לערוב בערבויות חליפיות שתבואנה במקום הערבויות הנזכרות לעיל. **במקרה שהצדדים לא יצליחו לשחרר את מילומור מהערבויות, כולן או חלקן, ומילומור תידרש לשלם סכומים כלשהם בגין חבויותיה על-פי הערבויות האמורות, כולן או חלקן, אזי החברה תשפה את מילומור בגין כל סכום שתשלם...**"
477. בנוגע לתשקיף עצמו, הרי אין מחלוקת בדבר העובדה שהצדדים היו מודעים לאפשרות שהבנקים היווניים יסרבו לקבל את ערבותה של שחר במקום ערבותה של מילומור. אותם בנקים לא הכירו את חברת שחר, אך הכירו היטב את חברת מילומור, מן הסתם זו הסיבה שהצדדים כללו אפשרות זו במסגרת ההיתכנות שבתשקיף.
478. שחר התחייבה בהתאם להוראת התשקיף לעשות כל שבידה על מנת להיכנס בנעליה של מילומור מול הבנקים היווניים בסוגית הערבויות. מכאן גם המסקנה שהיה ואותם בנקים יסרבו לקבל את ערבותה של שחר תחת זו של מילומור, אין משמע הדבר ששחר הפרה התחייבותה, ושמילומור זכאית להיפרע ממנה.
479. עם זאת, ברור מהתשקיף כי זכותה של מילומור להיפרע משחר היא רק במקרה שמילומור "תידרש לשלם סכומים כלשהם בגין חבויותיה על פי הערבויות האמורות..." כך הגדירו הצדדים במדויק את המקרה שבו מילומור זכאית לחייב את שחר, הא ותו לא.
480. כך הבינו כל העדים שהעידו בפניי את התחייבויותיה של שחר על פי התשקיף, הכל כפי שפורט בפרק

הראיות. לפיכך, אין כל בסיס לטענה ששחר מחויבת בחיוב כספי נוסף בגין עלויות הערבויות לבנקים היווניים. כל טענה מצד מילומור כאילו היא זכאית לחייב את שחר בגין כספים שהם אינם חיוב של הבנקים היווניים, היא טענה שזכרה לא בא בהוראות התשקיף ומכל מקום, היא זרה כליל להוראות התשקיף.

481. **שנית**, בהעדר אישור הנובע מהמנגנון התשקיפי, האם העברת כספים בין החברות, מתן ערבות או שעבודים מהווים עסקה בין חברה לבין בעל שליטה בה? האם מדובר בעסקה חריגה?

482. התשובה לשאלה זו אינה שנויה במחלוקת. חברת הבת (שחר) היא חברת אחזקות כמעט חסרת פעילות, נושאי המשרה ובעלי המקצוע בחברת הבת הם בחלקם הרחב אותם נושאי משרה של חברת האם (מילומור). שתיהן חברות ציבוריות. העברת כספים בין חברת הבת לחברת האם היא פעולה שעל פניה מהווה עסקה עם בעל שליטה. עיסוקה של חברת הבת אינו במתן הלוואות ומכאן ניתן לקבוע באופן חד משמעי שמתן הלוואה בסך של 9 מיליון ₪ או אף יותר מכך, או מתן ערבות לחברת האם על סך של 15 מיליון ₪ ולבטח ערבות בלתי מוגבלת בסכום, אינם שגורים בעיסוקיה הרגילים של שחר. על כן, ניתן לקבוע באופן וודאי שמדובר בעסקאות חריגות הנדרשות לעבור את המנגנון המשולש לצורך אישורן, וכן להיות מדווחות כדן.

483. **שלישית**, האם מילומור הייתה רשאית למשוך כספים משחר בהתבסס על אישור הדירקטוריון ואישור וועדת הביקורת של חברת שחר למתן קו אשראי של 30 מיליון ₪, זאת חרף העובדה שהחלטה לא הובאה לאישור האסיפה הכללית עקב התנגדות הנאמן?

484. אין מחלוקת בין הצדדים על העובדה שדירקטוריון חברת השחר וגם וועדת הביקורת אישרו את המתווה של מתן קו האשראי על סך 30 מיליון ₪ לטובת חברת מילומור. אין גם מחלוקת בין הצדדים בדבר העובדה שכל הנוגעים בדבר סברו שמדובר בעסקה חריגה, ובעסקה שלבעל השליטה יש עניין בה. משני טעמים אלה, כל המעורבים, יועצים משפטיים ונושאי משרה, סברו שיש הכרח לקבל את אישור האסיפה הכללית לעסקה כזו, כחלק מהמנגנון המשולש.

485. העובדה שהתנגדותו של הנאמן סיכלה התממשות מתווה זה, עמדה בבסיס טענתו של רובינסון שאי השלמת המנגנון המשולש אינה מבטלת את החלטת הדירקטוריון והחלטת וועדת הביקורת לאשר את קו האשראי. יש להדגיש כי רובינסון הוא היחיד שתמך בפרשנות זו של האישור החלקי שניתן, כאשר אף גורם אחר ואף אחד מהעדים לא הסכים לפרשנות שניתנה על ידי רובינסון.

486. פרשנותו של רובינסון נטולת כל בסיס ויסוד. החלטת הדירקטוריון נגעה אך ורק למתווה המיוחד של החלטה שהובאה בפניו לאישור קו אשראי על סך 30 מיליון ₪ באותם תנאים אשר הוצגו בהצעת ההחלטה. משנפלה החלטה זו עקב התנגדות הנאמן, ומשלא הושלמה קבלתה על ידי האסיפה הכללית, אין ולא יכולה להיות מחלוקת בדבר העובדה שאין תוקף להחלטה זו, שאינה עומדת בפני עצמה, ואינה מאפשרת בפני עצמה משיכות משחר לטובת מילומור.

487. ניסיונו של רובינסון לטעון שמכח אותה החלטה הוא הבין שהעמדת קו אשראי של 30 מיליון ₪ אינה מאושרת, אך ניתן לגזור ממנה שהעמדת אשראי בסכום יותר צנוע היא אפשרית, הוא ניסיון עקר, מלאכותי, מעושה, ואין מאחוריו כל בסיס. כל החלטה של חברת שחר להעמיד קו אשראי לטובת חברת האם, היא עסקה של חברה שלבעל השליטה בה יש עניין אישי ועסקה שהינה חריגה לפעילות החברה. לפיכך, לא ניתן להעלות על הדעת שמשרכת כספים בין חברת הבת לחברת האם לא תדרוש החלטה ספציפית, מיוחדת

ונוספת של חברת הבת.

488. על כן, פרשנות זו של רובינסון נדחית על הסף והיה מוטב לולא הייתה מועלית על ידי איש עסקים מנוסה, בעל מוניטין, בעל שליטה בחברות ציבוריות ופרטיות רבות, שהקיף עצמו כאמור ביועצים משפטיים, חשבונאים ונושאי משרה בעלי שם. כל אחד מאותם אישים אשר סבבו את רובינסון יכול היה להסביר לו שזוהי פרשנות אבסורדית, נטולת בסיס ואחיזה במציאות, הנוגדת את הדין. יש לשער, שמסיבה זו בדיוק, רובינסון נמנע מלשאול אותם.

489. **רביעית,** האם הייתה החלטה של דירקטוריון חברת שחר לאחר ערבות בנקאית בלתי מוגבלת בסכום לטובת חברת מילומור? ואם כן מתי התקבלה החלטה שכזו?

490. אין מחלוקת שכתב הערבות שהוצע לבנק אינו משקף מציאות נכונה. כתב הערבות נושא תאריך של 30.3.2006, בעוד שבמועד זה לא נערכה ישיבת דירקטוריון (וזאת חרף טענותיו של רובינסון בחקירותיו ברשות עליהם ויתר בהמשך).

491. טענתו של רובינסון, כי מדובר בישיבת דירקטוריון שנערכה ביום 29.3.2006, ובמהלכה אישר הדירקטוריון את הערבות הבנקאית, גם היא אינה עומדת במבחן המציאות. לטענתו באותו מועד אושרה בדירקטוריון שחר החלטה בדבר העמדת ערבות בנקאית על סך 15 מיליון ₪ למילומור, בעוד שהלכה למעשה אין מחלוקת בדבר העובדה שהערבות הבנקאית שניתנה בבנק הייתה בלתי מוגבלת בסכום. לפיכך גם אליבא דגרסת רובינסון, הערבות הבנקאית לא תאמה את החלטת הדירקטוריון הנטענת.

492. מעבר לכך, אני דוחה על הסף את הטענה שהחלטה על מתן ערבות כלשהי משחר למילומור התקבלה בדירקטוריון. אם אכן הובאה לדירקטוריון שחר הצעה לנושא דיון בדבר העמדת ערבות בנקאית, הדעת נותנת שמשום חריגותה של הצעה זו, הדבר היה משתקף בהזמנה לישיבת הדירקטוריון שנשלחה לדירקטורים של החברה. ההגנה לא עמדה בחובה המוטלת עליה להוכיח שסעיף הצעה לדיון כזה נשלח לדירקטורים בטרם כינוס הדירקטוריון.

493. זאת ועוד, הדעת נותנת שהצעה בדבר העמדת ערבות על סך 15 מיליון ₪ מחברת בת לחברת אם, הייתה מוצאת ביטוי בפרוטוקול הדיון של הדירקטוריון, ולמרבה הפליאה והתמיהה אין כל זכר לדיון שכזה בפרוטוקול ישיבת הדירקטוריון. האם יעלה על הדעת לקבל הסבר שנושא כל כך חריג ויוצא דופן שאינו מצוי בליבת עסקיה ופעילותה השוטפת של החברה - הצעה למתן ערבות בנקאית בסכום עצום של 15 מיליון ₪, אשר לא נתמכת בשום בטוחה מכל מין וסוג - לא יבוא לידי ביטוי בפרוטוקול של אותה ישיבת דירקטוריון. האם הגיוני שהחלטה לאחר ערבות כזו לא תיכתב כלל בפרוטוקול. התשובה לכך במובהק שלילית.

494. אזכיר כי אף לא אחד מהדירקטורים של החברה או מנושאי המשרה בחברה אשר השתתפו באותה ישיבה, לא זכר כי נושא כל כך חשוב ומהותי, החורג מפעילותה של החברה, נידון והוסכם באותה ישיבה. ואכן, בפני בית המשפט לא העיד אף לא עד אחד אשר זכר את פרטי הדיון הנטען על ידי רובינסון בסוגיה זו באותה ישיבת דירקטוריון.

495. בהעדר תיעוד של העלאת נושא זה לישיבת דירקטוריון, בהעדר תיעוד על עריכת דיון כזה בישיבת הדירקטוריון ובהעדר תיעוד על החלטה שהתקבלה בדירקטוריון החברה, הרי מדובר לכל היותר בטענה בעל

פה שאינה נסמכת על ראיות מחייבות. מכאן המסקנה המתחייבת היא שלא הובא כל בדל ראיה לטענה שהחלטה כזאת קיבלה את אישור הדירקטוריון.

496. עוד ראיתי לציין שהחלטה שכזו הייתה חייבת להיות מובאת לידיעתו של הנאמן ולקבל הסכמתו. למותר לציין כי מדובר היה בעסקה חריגה שלבעל השליטה יש עניין בה ועל כן היא מחויבת גם במנגנון המשולש.

497. אם לא די באלה, הרי אילו הייתה אכן מתאשרת החלטה בדירקטוריון החברה למתן ערבות על סך של 15 מיליון ₪ לחברת האם, מן הסתם החלטה כזו הייתה מוצאת ביטוייה גם בדוחות החברה, של חברת הבת ושל חברת האם, ודיווח כזה לא נמצא באף לא אחת משתי החברות.

498. עוד יצוין כי גם נושאי המשרה בחברה, כולל מזכירת החברה, נתוודעו לראשונה לקיומה של הערבות רק לאחר שהחברה נמכרה לחברת קווינקו. אז גם התברר, כפי שתואר, כי נושא הערבות לא היווה חלק מהמצג של ההתחייבויות שיש לשחרר, במסגרת בדיקת הנאותות שנערכה לקראת מכירת החברה לצד ג'.

499. ראיות אלה מוכיחות באופן נחרץ וקונקלוסיבי שטענת רובינסון בדבר קבלת החלטה של דירקטוריון חברת שחר למתן ערבות בנקאית על סך 15 מיליון ₪ למילומור, אינם אלא בגדר טענה מופרכת וחסרת כל בסיס.

500. **חמישית,** האם רובינסון העביר את כספי מילומור לכיסו הפרטי? שאלה זו אמנם אינה נמצאת בלב האישומים נושאי הכרעת דין זו, אך יש בה כדי לשפוך אור על התנהלותו של רובינסון לחברות בהן היה בעל שליטה, ויחסו לדרישות של משטר תאגידי תקין.

501. כתב האישום אינו מייחס לרובינסון אישום בעבירת גניבה. עם זאת, במהלך שמיעת הראיות בתיק, הציגה המאשימה ראיות לכך שכספי מילומור הועברו גם לחשבונו הפרטי של רובינסון.

502. עובדתית אכן הוצגו ראיות בדבר העברות כספים כאלה מחשבון החברה הציבורית לחשבונו הפרטי של הנאשם, והנאשם אף אישר עובדה זו, וטען שהוא משך מדי פעם כספים מחשבון חברת מילומור, לחשבון הפרטי לצרכי מחיה. לטענתו המשיכות היו בשל העובדה שחברת מילומור הייתה חייבת לו כספים רבים (דמי ניהול שהיו מגיעים לו) ומשום שהוא השקיע מכספו הפרטי עשרות מיליונים בחברת מילומור.

503. ראיתי לנכון לציין את העובדה שטענת הנאשם שהשקיע מכספו הפרטי עשרות מיליונים בחברת מילומור לא נסתרה בראיות על ידי המאשימה, ואין לי אלא להניח שעובדה זו שנתמכת גם באמירה כזו או אחרת של בית משפט במסגרת הליך פירוקה של חברת מילומור. עובדה זו היא כנראה שעמדה בבסיס החלטתה של המאשימה שלא לייחס לנאשם עבירה של גניבה או שליחת יד בכספי החברה.

504. יחד עם זאת, אין ספק שיש במצג עובדתי זה שלא הוכחש על ידי הנאשם כדי לחזק את ראיות התביעה (אף שאין צורך במקרה זה בחיזוק נוכח מסכת הראיות שהוצגה על ידי המאשימה), בדבר התנהלות לא ראויה של הנאשם בכל הנוגע להפרדה בין עניינו האישי לבין ענייני החברות הציבוריות שהיו תחת שליטתו.

505. לכל אורך הדרך לא יכולתי להשתחרר מהרושם שאחת הבעיות המרכזיות בתיק זה הינה טשטוש הגבולות בין החברות הציבוריות לבין בעל השליטה בהן. כפי שהעיד על עצמו רובינסון הוא ראה בחברות "בייבי" שלו, השקיע בחברות עשרות מיליוני שקלים מכספו האישי, הקדיש את מירב זמנו על מנת לפתור את

הבעיות התזרימיות עימן התמודדו החברות מדי יום. רובינסון העיד על עצמו כמי שנמנע מלמשוך דמי ניהול מחברת מילומור כפי שהיה זכאי לעשות כן, והעיד על עצמו כמי שמשך כספים מחברת מילומור לחשבונות הפרטי לצרכי מחיה.

506. נראה כי רובינסון לא ראה כלל את הגדר והחץ שמפרידות בינו לבין החברות הציבוריות. הוא פעל בעניין של החברות האלה כאילו הן חברות פרטיות שנתונות תחת שליטתו הבלעדית, בלי צורך לדווח, לעדכן, או לקבל אישור גם בעניינים שהחוק מחייב אותו לעשות כן. רובינסון התייחס לכללים הבסיסיים ביותר של משטר תאגידי כהמלצה לא מחייבת, וראה באישיות המשפטית הנפרדת של החברות הציבוריות, בהן היה בעל השליטה, כעקרון מוגבל, במיוחד כאשר הדבר נגד אינטרס אחר הנמצא לנגד עיניו.

507. **שיטת**, האם עומדת לרובינסון טענת הסתמכות על ייעוץ משפטי להעברת כספים בין שחר לבין מילומור?

508. רובינסון טען לאורך כל המשפט שהעברת הכספים בין החברות הייתה בגדר נתון שהיה ידוע לגורמים רבים בשתי החברות - נושאי המשרה, רואי החשבון, דירקטורים ולכל גורם אחר שהיה קשור לשתי החברות. למעשה לטענתו התקבלה חוות דעת משפטית על ידי היועץ המשפטי החיצוני של החברה אשר אישר כי לצורך העברת כספים בין שתי החברות אין צורך במנגנון המשולש ודי במנגנון התשקיפי למתווה שכזה.

509. על טענת ההסתמכות בפן המשפטי, פירטתי כבר בפרק הניתוח של הטענות המשפטיות וכעתבכוונתי להתייחס לפן העובדתי - האם אכן נעשתה פנייה לעו"ד רוזנבוך בסוגיה זו, האם ניתנה חוות דעת על ידי עו"ד רוזנבוך, האם חוות דעת זו הוצגה בפני הדירקטוריון, האם נערך דיון בנוגע לחוות דעת זו, והאם דירקטוריון החברה אישר אותה?

510. מהראיות שהוצגו בפני עולה באופן די ברור שאכן יהודית גלס, מזכירת החברה, במענה לפנייתו של הדח"ץ כץ, השיבה שנעשתה פנייה לעו"ד רוזנבוך לשם קבלת חוות דעתו בסוגיה זו, וחוות דעת שכזו התקבלה ואשררה בעצם את מה שיהודית גלס אמרה מלכתחילה, שאין צורך באישור האסיפה הכללית.

511. משהוצגה לפני יהודית גלס, כמו גם לפני כל העדים אחרים, העובדה שחוות דעת שכזו לא הוצגה בפני הדירקטורים, הועלתה טענה שמדובר בחוות דעת שנערכה בעל פה ולא בכתב, כך לפי מיטב זיכרונם של המעורבים בדבר.

512. גם עו"ד רוזנבוך לא שלל את האפשרות שבמקרה זה הוגשה חוות דעת בעל פה, אף שנטייתו בדרך כלל בפניות של החברה אליו, הייתה להעדיף הגשת חוות דעת בכתב, כיוון שהתעורר בליבו חשש שהחברה נוטה לפרש לקולא את חוות הדעת בעל פה. לפיכך, נטייתו הייתה להסתפק בחוות דעת בעל פה רק בעניינים שוליים ולא מרכזיים.

513. האם נערך דיון בדירקטוריון החברה לגבי חוות דעת זו? ספק בעיני. הדח"צים, הדירקטורים ונושאי המשרה, איש מהם אינו זוכר דיון כזה שנערך בדירקטוריון החברה, עם זאת, לאחר בחינת הראיות יש מבין העדים מי שמניח שהסוגיה עלתה לדיון בדירקטוריון ולא תועדה.

514. בחינה אלמנטארית של הסוגיה המשפטית של טענת ההסתמכות מעלה באופן חד משמעי שיסודות

ההגנה כפי שפורטו בפסיקה אינם מתקיימים בענייננו. לא הוצגה ראייה בדבר פנייה בכתב למומחה (ואני יוצא מנקודת הנחה שעו"ד רוזנבוך הוא אכן מומחה בתחום הרלוונטי), לא הוצגה פנייה שכזו בפני בית המשפט, ולכן גם לא קיים פירוט של העובדות שהוצגו בפני עורך הדין. לא הונחה דעתו של בית המשפט כי אכן הוצגו מלוא העובדות הרלוונטיות לפני המומחה. לא הוכח שלא הועלמו מהמומחה נושאים, עניינים, או עובדות חשובות. חוות הדעת אף לא התקבלה, כפי הנראה, בכתב. אין בפני בית המשפט כל ראייה בנוגע לתוכנה של חוות הדעת ועל מה היא נסמכת. מדובר ככל הנראה במענה בעל פה שניתן על ידי עוה"ד לשאלה או שאלות או מצג שלא הובררו בפני בית המשפט.

515. לפיכך, אין אפשרות לקבל טענת הסתמכות של רובינסון שעה שלא הונחה בפני בית המשפט אף לא תשתית ראשונית הנדרשת לתחילת הדיון בסוגיה זו. על כן, אין לי אלא להניח שטענה זו נטענה מהפה אל החוץ, כאשר ברי לכל המעורבים בדיון בתיק שהטענה נטענת ללא הנחת בסיס ראשוני ומתחייב על פי הפסיקה. הואיל וכך, אני דוחה את טענת ההסתמכות.

516. בנוסף, אני דוחה גם את טענתו של רובינסון שפעל בכל הנוגע להעברת כספים בין חברת שחר לחברת מילומור כצד שנגרר לכך על ידי רואי החשבון של החברות. כזכור מהראיות עולה באופן ברור אופיו הדומיננטי והריכוזי של ניהול החברות על ידי הנאשם - רובינסון חתם על כל מסמך, היה מעורה בכל דבר ועניין, הוביל וניווט את הפעילות, ולא היה דבר שלא עבר דרכו. רובינסון היה נושא משרה בשתי החברות, בעל השליטה בחברות ובאשכול חברות נוסף שקשור לחברות הציבוריות, כאשר גם רואי החשבון וגם נושאי המשרה פעלו על פי הכוונה שלו. כל טענה אחרת אינה עומדת במבחן הראיות הברורות שהוצגו.

517. **שביעית,** האם עומדת לדואדי טענת ההסתמכות על המצג שהציג בפניו רובינסון שהעברת הכספים בין החברות אושרה כדין? האם עומדת לו הגנת ההסתמכות על רואי החשבון בכל הנוגע לחובת הדיווח?

518. טענת הגנת ההסתמכות שהועלתה על ידי דואדי, כפי שתוארה בהרחבה בבחינת עדותו, הינה חסרת בסיס ומעמידה את דואדי באור בעייתי. מדובר במי ששימש כסמנכ"ל הכספים של חברה ציבורית, רו"ח בהשכלתו שבעברו אף שימש כסמנכ"ל כספים בחברה ציבורית אחרת משך תקופה של למעלה מ-6 שנים. מיד עם היכנסו לתפקידו בחברת מילומור, הבחין דואדי היטב בהעברת הכספים מחברת בת שהיא חברה ציבורית, כמעט נטולת פעילות, לחברת אם שגם היא חברה ציבורית, כאשר הוא נמצא בצד של חברת האם המקבלת את הכספים.

519. דואדי הבין היטב שהעברת כספים מחברה ציבורית אחת לחברה ציבורית אחרת הנשלטת על ידה, היא החלטה שמחויבת על פי דין קבלת אישורים לפי המנגנון המשולש. ואף על פי כן, מה עשה דואדי כדי לברר את כשרות העברת הכספים? לטענתו הוא פנה לרובינסון, בעל השליטה בשתי החברות, ושאל אותו בנדון. לאחר שקיבל דואדי מענה מרובינסון שמדובר בהעברות שאושרו על ידי הדירקטוריון, די היה לו בתשובה זו כדי להניח את דעתו, זאת מבלי שיבדוק בעצמו האם יש ממש בתשובתו של רובינסון, לא רק לגבי העברות שנעשו אלא גם לגבי העברות שיעשו בעתיד על ידו ממש.

520. האם זו הציפיה הסבירה מרו"ח וסמנכ"ל כספים בחברה ציבורית לגבי כספים שמועברים לחברה שהוא מנהל את ענייניה הכספיים, כאשר ההעברה נעשית מחברת בת הנתונה לשליטה שלה? חמור מכך, האם זו הציפיה כאשר ידוע לדואדי ששתי החברות נשלטות על ידי אותו בעל שליטה שהוא גם נושא משרה בחברת

האם וחברת הבת?

521. דואדי העיד על עצמו כמי שיש לו הבנה יסודית בהתנהלות חברה ציבורית שהבין היטב שיכולה להיות בעיה בהעברות כספים מחברה אחת לאחרת ללא קבלת האישורים המתחייבים על פי דין. אך דואדי בחר בעצמו, ביוזעין ובמתכוון שלא לבחון סוגיה זו, ולא לבדוק את שיכול היה בנקל לבדוק, הווה אומר, האישורים שלכאורה קיימים בדירקטוריון החברה והמתירים העברת כספים מחברת הבת לחברת האם.
522. דואדי גם אישר בעדותו שהוא הכיר את התשקיף של חברת השחר, ידע שזו חברה חסרת פעילות אמיתית, ידע על קיומו של מנגנון בתשקיף שמתיר העברת כספים מחברת הבת לחברת האם בדמות דמי ניהול וחלוקת דיבידנדים, ידע על חובות של חברת האם לשלם ריבית לחברת הבת בגין פיקדון שהופקד על סך 54 מיליון ₪, ידע על ההסכמה בדבר החלפת ערבותה של חברת האם לבנקים היווניים - אך לא טרח לבדוק האם הכספים שהועברו היו בהתאם למתווה שנקבע בתשקיף.
523. בין אם אראה בהתנהלותו של דואדי כהשלמה או כניעה למציאות שנכפתה עליו על ידי רובינסון, ובין אם אני אראה בו כמי שגילה אדישות וחוסר אכפתיות להתנהלות לקויה ולא חוקית של העברת כספים בין חברת בת לחברת האם, התוצאה היא אחת - דואדי ידע על דבר אי החוקיות בהעברת הכספים בין חברת הבת לחברת האם. אף אם אקבל את טענתו של דואדי שלא ידע בפועל על אי החוקיות שבהעברת הכספים, אין כל ספק כי הוא היה חייב לדעת שמדובר בהעברות כספים שלא על פי אישור מתחייב בדין. דואדי לא ראה ולא ביקש לראות את המסמך המכשיר העברת כספים שרובינסון טען לקיומו. דואדי התעלם ביוזעין ובמתכוון מכל התמרוצים הברורים שהיו בפניו, בחר לעצום את עיניו תוך הסתמכות על אמירה סתמית וריקה של רובינסון.
524. מוצא אני כי גם אין מקום לקבל את טענותיו של דואדי כי הוא עצמו לא היה אורגן בשחר או במעגל הראשון של עורכי הדוחות של החברה, ועל כן לא ניתן להרשיעו בעברות הדיווח שנעשו בשחר. ראשית, דואדי הינו מבצע בצוותא עם רובינסון של עבירות הדיווח בשחר, כאשר האחרון הוא בעל השליטה ונושא משרה בשחר.
525. שנית, גם אם דואדי לא עמד בהגדרות הפורמליות של נושא משרה בשחר, המבחן אשר נקבע בפסיקה לצורך הגדרה זו הינו רחב הרבה יותר, ונועד למנוע מצב בו אדם יפעל הלכה למעשה כנושא משרה בחברה אך יתנער מאחריות למעשיו בשל העדרה של הגדרה פורמלית. כך בע"פ 3506/13 **דוד הבי נ' מדינת ישראל** (12.1.2016) (להלן: "**עניין הבי**"), פס' 201, נקבע כי יש לבדוק בין השאר את מהות תפקידו של פלוני, עד כמה השתלב בחלוקת והפעלת הכח, מהות הפעולות שביצע, ועוד. בענייננו, אין כל ספק כי דואדי עונה על ההגדרה של נושא משרה בשחר. אזכיר, **שחר הייתה חברה ריקה מפעילות בשליטת מילומור** אשר שילמה דמי ניהול לחברת האם ונוהלה בפועל כמחלקה של מילומור (ראו לדוגמא דבריו של הדח"ץ אנגל פ/2015.4.16 עמ' 512). בתפקידו של דואדי בקבוצה ובפרט במילומור כמנהל כספים, הוא קיבל את הכספים שהועברו משחר למילומור וחתם על השבת הכספים ממילומור לשחר, בפועל מדי רבעון. דואדי עצמו הכיר, כאמור, את התשקיף של שחר ואת הפרטים בנוגע למחויבות ההדדיות בין החברות וידע כי לשחר אין פעילות, אלא כסוג של בנק עבור בעלת השליטה שהיא מילומור. במצב דברים זה, התנערותו של דואדי מתפקידו בשחר, ובמחויבותו כלפיה אינה יכולה להתקבל על ידי בית המשפט, תחת האצטלה כי הוא נעדר תפקיד רשמי בשחר.

526. שלישית, לשון סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך, בו מואשם דואדי, קובעת שתי חלופות - לפי החלופה הראשונה, מיוחסת עבירה למי "שלא קיים את הוראה מהוראות... סעיף 36". ולפי החלופה שנייה, "או גרם לכך שבדוח... יהיה פרט מטעה". **בעניין הבי**, פס' 510-528, בית המשפט העליון דן בטענה כי ניתן לקרוא לתוך החלופה השנייה, דהיינו גרימה למסירת פרט מטעה, גם את אי קיום אחת מההוראות המפורטות בחלופה הראשונה, ולענייננו, אי דיווח בהתאם לסעיף 36. בית המשפט קיבל את העמדה כי ניתן לראות במי שגרם לאי קיום הוראות סעיף 36 לחוק ניירות ערך כמי שגרם לפרסום פרט מטעה, כאשר החשיבות בקריאה זו של הסעיף, בין השאר, היא העדר הצורך של היות מבצע העברה אורגן בחברה. לפיכך, אין מניעה כלל וכלל לראות בדואדי, גם בלי שיהיה בעל מעמד כלשהו בשחר, כמי שגרם להפרת חובת הדיווח המיידית בשחר וכמי שגרם להכללת פרטים מטעים בדוחותיה התקופתיים.

527. **שמינית**, האם הנאשמים פעלו להסתיר את העברות הכספיים מרואי החשבון והאם הם פעלו כדי להסתיר את הכרטסות מביקורת הרשות ומבקר הפנים?

528. בעניין זה הגעתי למסקנה שלילית - לא הוכח בפני כי היה ניסיון הסתרה כזה. מהראיות שהוצגו בפני בית המשפט עולה שהנתונים היו גלויים, חשופים ונגישים לרואי החשבון של חברת הבת, אך אלה מסיבות של אי שימת לב, רשלנות או חוסר מקצועיות, לא נתנו את דעתם עליהם, ובפרט לנתונים המצויים בכרטסות החו"ז בין החברות. גם הטענה שהנאשמים פעלו במכוון כדי להסתיר את החומר החשבונאי מהמבקרים היא טענה שלא הוכחה מעבר לכל ספק סביר, וזאת בהינתן העובדה שגם אליבא דגרסת עד המדינה, כאשר התעקשו גורמי הביקורת לקבל את המסמכים לידיהם, אלה אכן הועברו להם במצוות הנאשמים.

529. אינני בא לקבוע מסמרות בטענה האם בשלב ראשון נתנו הנאשמים הוראה שלא להעביר את המסמכים, אך בכל מקרה, כאשר הוצבה בפניהם דרישה מפורשת, לא נראה כי הם ניסו לפעול להעלמת מסמכים אלה מגורמי הביקורת.

530. **תשיעית**, האם עומדת לנאשמים טענת הסתמכות על רואי החשבון הפנימיים והחיצוניים, בכל הנוגע לאישום השלישי העוסק בהפרת חובת הדיווח החלה עליהם?

531. רובינסון ודואדי טענו שניהם בסיכומיהם כי הסתמכו על רואי החשבון שידווחו כיאות על העסקאות שנערכו בין הצדדים (ואשר לא הושתרו מרואי החשבון), ועל כן הם אינם נושאים באחריות להפרות חובות הדיווח שנעשו. מוצא אני כי יש לדחות טיעון זה על הסף. כפי שפירטתי בהרחבה, העסקאות נושא האישומים הינן עסקאות מהותיות שלבעל השליטה יש בהן עניין. לפיכך, אלו חייבות בדיווח מיידית, אשר כפי שידוע היטב לשני הנאשמים, לא נעשה. כמובן שעסקאות כאלו אף צריכות להירשם בדוחות הכספיים שמפרסמת החברה, דיווח שגם הוא לא נעשה, וגם על חסר והטעיה אלו ידעו רובינסון ודואדי.

532. ההפרה של חובת הדיווח אינה רק עניין טכני אלא מדובר בהעלמה של מידה מהותי מהמשקיעים בשוק ההון, תוך הפרה של חובה פוזיטיבית של ידוע. דואדי היה מנהל הכספים בחברת מילומור, קרי הדמות הבכירה ביותר בחברת האם בנושא כספים, אשר לקח חלק פעיל בהעברות הכספים האסורות בין שתי החברות. רובינסון היה בעל השליטה בשתי החברות, נושא משרה ומורשה חתימה בשתייהן, אשר עמד מאחורי כל הפעולות האסורות נושא האישומים 1-2. לפיכך, בוודאי שאין כל הצדקה לשחרר את רובינסון או דואדי מאחריותם בנוגע למעשים הפליליים שנעשו, גם מהפן של הפרת חובת הדיווח. התרשלותם של רואי החשבון,

אם הייתה, אינה יכולה בשום דרך לפטור את נושאי המשרה הבכירים אשר היו מעורבים עד צווארם במעשים האסורים, מחובת הדיווח החלה עליהם, ואינה מפחיתה כהוא זה מאשמתם בהסתרת מידע מהותי מהמשקיע הסביר.

533. **עשירית**, האם יש מקום להרשיע את חברת מילומור בעברות המיוחסות לה בהתבסס על תורת האורגנים?

534. כידוע, הדין הישראלי מכיר באחריותם הפלילית של תאגידים, בין היתר, בהתבסס על "תורת האורגנים". דוקטרינה זו מאפשרת לייחס אחריות פלילית (אישית) לתאגיד, מקום בו בוצעה במסגרתו ובאמצעות אורגניו עבירה ושיקולי המדיניות המשפטית מורים כי ראוי לעשות כן.

535. תורת האורגנים מעוגנת בהלכה הפסוקה ומוצאת את ביטויה התחקיתי במשפט הפלילי בסעיף 23 לחוק העונשין הקובע כי:

"(א) תאגיד יישא באחריות פלילית -

(2) לעבירה המצריכה הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות, אם, בנסיבות הענין ולאור תפקידו של האדם, סמכותו ואחריותו בניהול עניני התאגיד, יש לראות במעשה שבו עבר את העבירה, ובמחשבתו הפלילית או ברשלנותו, את מעשהו, ומחשבתו או רשלנותו, של התאגיד".

536. בפסק הדין המנחה ע"פ 3027/90 **חברת מודיעים בינוי ופיתוח בע"מ נ' מדינת ישראל**, פ"ד מה(4) 364 (1991) (להלן: **"עניין מודיעים"**) עמד בית המשפט העליון על הבסיס הרעיוני של קונסטרוקציה משפטית זו וקבע כי:

"נקודת המוצא של המשפט הישראלי הינה, כי תאגיד נושא באחריות פלילית אישית. עקרונית, כל עבירה פלילית, אשר האינטרסים המוגנים על-ידיה עשויים להיפגע על-ידי התאגיד, מטילה אחריות פלילית אישית על התאגיד..."

הווה אומר, ככלל, התאגיד מהווה ישות משפטית הכשרה לזכויות וחובות, גם בדין הפלילי.

537. במסגרת זו, נתפשים אורגניו של התאגיד בתור "מוחו" ו"זרועותיו" - ה"אני האחר" שלו:

"על-פי תורת האורגנים... פעולותיו של האורגן נחשבות לפעולותיה של החברה. מחשבותיו, כוונותיו ומניעיו של האורגן נחשבים למחשבותיה, לכוונותיה ולמניעיה של החברה עצמה. מכוח ייחוס פעולות ומחשבות האורגנים לחברה עצמה, הרי שבמידה שאותן פעולות ומחשבות מקימות אחריות משפטית - נושאת החברה עצמה באחריות משפטית ישירה לאותן הפעולות והמחשבות".

(אירית חביב סגל **דיני חברות** (כרך ב') (2007)).

538. על פי ההלכה הפסוקה, בבסיס תורת האורגנים עומדות מספר תכליות אותן יש לבחון לצורך קביעת

מדיניות משפטית רצויה בכל הנוגע לשאלה אימתי ראוי להטיל אחריות פלילית על תאגיד. התכלית המרכזית העומדת ביסוד תורת האורגנים הנה קידום ההרתעה הפלילית ומניעת הישנות העבירה. תכלית נוספת הנה לחלט מידי התאגיד את טובת ההנאה שנצמחה לו כתוצאה מהפעולה העבריינית (ראו: עניין **מודיעים**, עמ' 384; ע"פ 5734/91 **מדינת ישראל נ' לאומי ושות' בנק להשקעות בע"מ**, פ"ד מט(2) 4, 28-29 (1995) (להלן: "**עניין לאומי**"); ע"פ 3891/04 **ערד השקעות ופיתוח תעשייה בע"מ נ' מדינת ישראל**, פ"ד ס(1) 294, 351 (2005)). נוסף על כך, תורת האורגנים מאפשרת להתגבר על הקושי הקיים בזיהוי ובהרשעת מבצעי העבירות הפועלים במסגרת התאגיד (ראה: פרופ' אסף חמדני "עסקות בעלי עניין ואחריות התאגיד לתרמית בניירות ערך" **מחקרי משפט** כג 667, 673 (2007); פרופ' אוריאל פרוקצ'יה **דיני חברות חדשים לישראל** 79 (1989))

539. כפי שהצגתי בהרחבה במסגרת ניתוח הראיות, רובינסון היווה את הדמות הדומיננטית בשתי החברות - מילומור ושחר, הן כבעל השליטה והן כיו"ר ומנכ"ל. כפי שהצביעו על כך כל האנשים אשר עבדו סביבו, רובינסון היה הגורם הבלעדי אשר ניווט את פעילותה העסקית והכספית של מילומור, היה מעורב בכל החלטה, ניהל ועמד בקשר רציף עם רואי החשבון ונושאי המשרה בחברה. במצב עובדתי זה ברי כי אותם מעשים של מרמה והסתרה התאפשרו בזכות מעמדו של רובינסון במילומור. מעשים אלו לא רק שהיטיבו עם מילומור תוך פגיעה וסיכון שחר ובעלי האג"ח שלה, אלא גם נעשו ע"י האיש החזק במילומור ובשחר כאשר לא פעם התערבו במעשיו טובתו שלו יחד עם טובתה של החברה, ותוך טשטוש ההבחנה בין החברות הציבוריות השונות בקבוצה. זאת ועוד, עברות אלו נעשו בצוותא עם דואדי, מנהל הכספים במילומור והדמות הבולטת הנוספת בחברה. מעשיהם של רובינסון ודואדי נעשו על רקע בעיות התזרימיות של מילומור ובנסיון לפתור אותן ולהיטיב עם החברה. משכך, **יש לראות במילומור כאחראית לעבירות שביצעו אורגניה.**

540. **אחת עשר**, האם פעל רובינסון לשיבוש הליכי משפט בעניינו?

541. סעיף 244 לחוק העונשין קובע:

"העושה דבר בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, בין בסיכול הזמנתו של עד, בין בהעלמת ראיות ובין בדרך אחרת, דינו - מאסר שלוש שנים; לענין זה, "הליך שיפוטי" - לרבות חקירה פלילית והוצאה לפועל של הוראת בית משפט."

542. שיבוש הליכי משפט מסווגת כעבירה התנהגותית. כלומר, המעשה אסור אף אם ההליכים לא שובשו בסופו של יום.

543. בעניינו אין כל ספק כי רובינסון פנה אל עד המדינה ואל דואדי על מנת שיערכו הסכם בדיעבד כביכול בין שתי החברות המכשיר את משיכות הכספים. שני האחרונים סיפקו גרסה דומה לעניין זה, ואין כל סיבה שלא לקבל את גרסתם.

544. זאת ועוד, כפי שפירטתי בהרחבה בניתוח הראיות, מצאתי גם כי יש לקבל את הודעתו של דואדי בחקירתו כי רובינסון פנה אליו בהצעה לקחת את האחריות על משיכות הכספים על עצמו, והציע לו תמורה כספית כנגד זה. חזרתו של דואדי, בבית המשפט, מהטענה כי רובינסון הציע לו תמורה עבור לקיחת האחריות, נדחתה על ידי, הכל כפי שפירטתי בפרק ניתוח הראיות.

545. בכך פעל רובינסון בכוונה להכשיל ולשבש הליך שיפוטי לרבות את החקירה הפלילית שהתנהלה בעניינו, ולכן יש להרשיעו בעבירה זו.

הודאות הנאשמים 4-3 בשלב מתקדם במשפט

546. בטרם אסיים את הכרעת הדין, ראיתי להתייחס לנושא הודעת הנאשמים האחרים (4-3) בכתב האישום בשלב מתקדם של המשפט. האישום השלישי בכתב האישום מיוחס הן לנאשמים שבפניי והן לנאשמים הנוספים, דינור ושליפר, כאשר שליפר הואשמה בעבירה של סיוע לאי קיום הוראות סעיף 36 לחוק ניירות ערך, שתי עבירות לפי סעיף 53(א)(4) לחוק נ"ע, בעוד שדינור הואשם בעבירה של גרימה להכללת פרט מטעה בדוח כדי להטעות משקיע סביר, שש עבירות לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך, וכן קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - 4 עבירות, מרמה והפרת אמונים בתאגיד ועבירות מנהלים ועובדים בתאגיד.

547. הנאשמים שליפר ודינור בחרו להודות במיוחס להם בכתב האישום ולסיים את ההליך, בעוד שהנאשמים שבפניי בחרו לנהל את ההליך עד תום, חרף העובדה שמדובר באישומים משותפים, כאשר דינור ושליפר היו נושאי משרה או יועצים לרובינסון והיו כפופים לו היררכית.

548. הודעתם של הנאשמים 4-3 בעבירות המיוחסות להם, כשותפים לדבר עבירה יחד עם רובינסון הייתה צריכה לפי כל אמת מידה של סבירות והיגיון להביא למסקנה שהנאשמים שבפניי ישקלו בשנית את עמדתם להמשיך ולנהל את ההליך תוך כפירה במיוחס להם. ההסבר המסתמן לכך הוא קו ההגנה שנקט רובינסון לפיו הוא לא פעל במתכוון כדי לעבור על הוראות החוק או על כללי ממשל תאגידי, אלא אלו היו אנשי המקצוע או היועצים שבחרו את מתווה הפעילות, כאשר רובינסון אך ורק אימץ את המתווה שאלה קבעו. דואדי, לעומת זאת, טען שהוא הסתמך על דברים שרובינסון אמר לו על היות המשיכות כדין. טיעוני הגנה אלו נדחו, כאמור, על ידי בית המשפט מכל וכל.

טענת הגנה מן הצדק

549. טענת ההגנה האחרונה שהועלתה על ידי הנאשמים הינה להגנה מן הצדק. ההלכה שנקבעה בעניין ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ ואח'** פ"ד נט(6) 776 (2005), עמ' 807-808, כוללת בחינה תלת שלבית של טענה זו: ראשית, זיהוי הפגם ובחינת עוצמתו; שנית, איזון בין אינטרסים תוך התחשבות בחומרת העבירה; שלישית, בחינת הפגיעה ביכולת הנאשם להתגונן ומידת אשמתה של הרשות. השלב השלישי כולל בחינת הסעד הראוי, היינו אם בימ"ש ישתכנע שניהול ההליך פוגע פגיעה קשה בתחושת הצדק וההגינות או אז עליו לבחון אם ניתן לנקוט אמצעים מתונים יותר לריפוי הפגם מאשר ביטול ההליך כולו.

550. באי כח הנאשמים הפנו בנדון לפסיקת בית המשפט העליון, כפי שזו באה לידי ביטוי בבג"ץ 6972/96 **התנועה למען איכות השלטון נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נא(2) 757 (1997), תוך התייחסות לאינטרס של הנאשם לסיום מהיר של ההליכים המתנהלים כנגדו. וכך נכתב באותו פסק דין:

"הזכות לסיום מהיר של ההליכים היא זכות מהותית במשפט הפלילי... על חשיבותה של הזכות להליך פלילי מהיר ניתן ללמוד גם מכך שזו זכתה בשיטות שונות להכרה כזכות יסוד חוקתית..."

551. עוד מפנה ההגנה לקביעת מותב זה בדבר זכותו הקנויה של נאשם להליך משפטי הוגן. זכות הכוללת בחובה מתן אפשרות להתגונן תוך פרק זמן סביר ממועד החקירה, סיום החקירה בעניינו תוך פרק זמן סביר, זכותו של הנאשם כי תיקו לא "ישכב" במשרדי הפרקליטות שנים ארוכות באופן שיפגע בזכותו להליך הוגן, ובזכותו להליך פלילי ללא עיכובים מיותרים.
552. הנאשמים העלו טענות בדבר אכיפה בדרנית, כאשר המאשימה בחרה להגיש כתב אישום רק נגד חלק מהמעורבים, ולא נגד כל מי שלקח חלק בהעברות הכספים בין שחר למילומור, כולל מנהלי הכספים, רואי החשבון ונושאי משרה אחרים בחברה. לטענת הנאשמים, הגשה כתבי אישום סלקטיבית זו נעשתה ללא טעם המצדיק אותה.
553. לטענת הנאשמים, העובדה שרואי החשבון המבקרים של חברת שחר התרשלו במילוי תפקידם ולא עשו את שמוטל עליהם, בין על ידי התרעה או מניעה של העברת כספים ובין על ידי דיווח על העברות בדוחות הכספיים הרבעוניים, אך זכו להפטר מהגשת כתב אישום, פוגעת בתחושת הצדק והשוויון. זאת בשעה שהמאשימה בחרה דווקא להגיש כתב אישום כנגד הנאשמים ולא נגד אנשי המקצוע שנושא העברת הכספים מצוי בתחום אחריותם.
554. אכן פרק זמן ארוך, ארוך מדי עבר בין מועד תחילת החקירה בתיק זה עד להגשת כתב האישום כנגד הנאשמים (2014). אף אם החקירה החלה בשלוש פרשיות שונות ומורכבות, לא ראוי היה שכתב האישום בגין אחת מפרשיות אלה יוגש רק בשנת 2014, יהיו הסיבות אשר עמדו בבסיס העיכוב אשר יהיו. העובדה שרשויות החקירה מצאו לנכון לנהל את החקירה בנוגע לשלוש הפרשיות במקביל, ללא אבחנה בין פרשיות אלה, כאשר אין מחלוקת שהפרשה נשוא כתב האישום הינה הפחות מורכבת מבין הפרשיות שנחקרו, יכולה להוות שיקול שמצדיק עיכוב מסוים בהגשת כתב האישום, אך **לבטח לא עיכוב של חמש שנים**. זאת ועוד, חילופי גברי של הגורמים אשר טיפלו בתיק החקירה ברשויות החקירה ובפרקליטות, אף הם אינם יכולים להצדיק עיכוב כה ניכר בהגשת כתב האישום.
555. פסיקת בית המשפט העליון בנדון הינה ברורה ומפורשת, ולפיה על רשויות החקירה והתביעה להגיש כתב אישום תוך פרק זמן סביר ממועד תחילת החקירה, כך שעניו הדין שייגרם לנאשם לא יעבור את המידה הסבירה. יתר על כן, עיכוב משמעותי בין תחילת החקירה להגשת כתב האישום פוגעת בזכותו של הנאשם להליך הוגן אשר יאפשר לו להציג את הגנתו, כאשר העדים מטעמו והוא עצמו עדיין זוכרים את האירועים, כפי שהיו זוכרים אותם אילו כתב האישום היה מוגש במועד סמוך למועד החקירה.
556. אין לקבל את טיעונה של המאשימה שחלוף הזמן לא גרם לפגיעה בהגנת הנאשמים וראוי היה אילולא העלתה המאשימה טענה זו. עיכוב של חמש שנים בהגשת כתב האישום הוא עיכוב לא סביר בדרך כלל ובתי המשפט לא אחת כבר קבעו שבנסיבות מסוימות עיכוב שכזה יביא לתוצאה של קבלת העתירה מטעם נאשם להגנה מן הצדק.
557. עם זאת, לצד הפגיעה בנאשמים יש לבחון את הנסיבות המיוחדות הקשורות להליך החקירה והגשת כתב האישום בעניינו. מדובר בפרשה מורכבת, מסובכת ומסועפת שנחקרה על ידי הרשות, כאשר קבוצת החברות המעורבות בכתב האישום נחשדה בביצוע עבירות חמורות יותר מהעבירות נשוא כתב האישום. זאת ועוד, החקירה התנהלה במקביל בארץ וברומניה באופן שחייב את החוקרים לנהל הליך חקירה מורכב ולא

פשוט.

558. אין מחלוקת בין הצדדים שבין מועד סיום החקירה ועד להגשת כתב האישום חלף פרק זמן ארוך (2009-2014). המאשימה פירטה את מורכבות החקירה, החתימה על ההסכם עם עד המדינה אשר מסר פרטים אודות הפרשיות הנוספות, וההחלטה שהתקבלה לקדם את שלוש החקירות במקביל כיוון שלטענת המאשימה, הפרדה בין החקירות הייתה עלולה לשבש את יתר הפרשיות. בהמשך בוצעו חיקורי דין בחו"ל והתיק הוחזר למאשימה רק בשנת 2011. בנוסף, חלף זמן עד שכל חומר החקירה תורגם, כאשר במקביל היו חילופי גברי בטיפול בתיק במשרדי הפרקליטות. לבסוף, בשנת 2013 לאחר בחינה של כל חומר החקירה רב ההיקף, נשלחו בחודש ספטמבר מכתבי שימוע למעורבים, כאשר בתום הליך השימוע הוחלט על הגשת כתב אישום נגד חלק מהמעורבים וסגירת התיק כנגד מספר מעורבים אחרים.

559. **מכל האמור, השתכנעתי שחרף העיכוב בהגשת כתב אישום בפרשה זו, בסופו של דבר אין לנקוט סנקציה חריפה ובלתי מידתית של ביטול כתב האישום כנגד הנאשמים.** מסקנה זו מתגבשת נוכח מורכבות החקירות של הפרשיות שנחקרו על ידי חוקרי הרשות; העובדה שהפרשיות האחרות היו חמורות בהרבה מהפרשה הנוכחית; העובדה שהחקירה חייבה עריכת חיקורי דין בחו"ל; הצטברות חומר חקירה רב והצורך לבחון חומר זה, להעריכו ולגבש על בסיסו החלטה; ולבסוף, הצורך בעריכת שימוע למעורבים אשר להגשת כתב אישום רק כנגד חלקם.

560. אמנם מתקיים פגם של עיכוב בהגשת כתב האישום, אך עוצמתו של הפגם מחד ובחינת האינטרס הציבורי נשוא ההכרעה מאידך, מצדיקים בנסיבות העניין דחיית טענת ההגנה. יחד עם זאת, אציין שאין בקביעתי זו כדי לגרוע מכל טיעון שישמע על ידי ההגנה, ככל שישמע, במסגרת הטיעונים לעונש, ככל שטיעון זה יתייחס לעינוי הדין שנגרם לנאשמים עקב התמשכות הליך החקירה.

סיכום

561. מצאתי להרשיע את הנאשמים בכל העבירות המיוחסות להם בכתב האישום.

א. נאשם 1, רובינסון, מורשע באישומים 1-4.

ב. נאשם 2, דואדי, מורשע באישומים 1 ו-3.

ג. נאשמת 5, חברת מילומור, מורשעת באישומים 1-3.

562. חרף הרשעת הנאשמים בעבירות נשוא כתב האישום, מצאתי לנכון לקבוע, כפי שפירטתי בהרחבה בפרק הדיון, כי אמנם רובינסון ודואדי (אשר פעל איתו בצוותא מאז תחילת העסקתו במילומור) הסתירו במפגיע מהחברה וממוסדותיה וכן מהנאמן, את דבר המשיכות האסורות, אך לא הוכח בפני כי הנאשמים פעלו להסתיר העברות אלה מרואי החשבון של החברה, ממבקר הפנים או המבקר מטעם הרשות. עם זאת, על אף העובדה כי שני הצדדים עסקו בטענה זו באופן נרחב בסיכומיהם, מקריאת פרטי כתב האישום עולה כי הנאשמים לא הואשמו בעברה הכוללת טענה להסתרה זו. לפיכך, אין לקביעת בית המשפט בעניין זה נפקות בנוגע לעברות נושא כתב האישום.

ניתנה היום, י"ט אדר ב' תשע"ו, 29 מרץ 2016, במעמד הצדדים